

REPUBLIKA HRVATSKA

A large, stylized graphic of the Croatian coat of arms, consisting of a checkered shield with a white star on a dark background. The shield is set against a white background.

**PRETPRISTUPNI EKONOMSKI PROGRAM
2008.-2010.**

Zagreb, studeni 2007.

SADRŽAJ

1	OKVIR I CILJEVI EKONOMSKE POLITIKE	- 2 -
2	MAKROEKONOMSKA KRETANJA.....	- 3 -
2.1	TEKUĆA MAKROEKONOMSKA KRETANJA.....	- 3 -
2.2	SREDNJOROČNI MAKROEKONOMSKI PROGRAM	- 8 -
2.2.1	Realni sektor.....	- 8 -
2.2.2	Inflacija.....	- 11 -
2.2.3	Monetarna i tečajna politika.....	- 13 -
2.2.4	Vanjski sektor.....	- 15 -
3	JAVNE FINACIJE	- 18 -
3.1	PRORAČUN OPĆE DRŽAVE I JAVNI DUG	- 18 -
3.1.1	Fiskalna politika i srednjoročni ciljevi	- 18 -
3.1.2	Tekuća fiskalna kretanja i srednjoročne projekcije.....	- 19 -
3.1.3	Procjena ciklički prilagođenog primarnog deficita	- 25 -
3.1.4	Stanje i projekcije kretanja javnog duga	- 26 -
3.1.5	Fiskalni učinci ključnih strukturnih reformi.....	- 28 -
3.2	TESTOVI OSJETLJIVOSTI I USPOREDBA S PROŠLOGODIŠNJI PROGRAMOM.....	- 29 -
3.2.1	Fiskalni rizici i testovi osjetljivosti deficita i javnog duga.....	- 29 -
3.2.2	Usporedba novog i prethodnog PEP-a	- 33 -
3.3	KVALITETA JAVNIH FINACIJA	- 36 -
3.4	DUGOROČNA ODRŽIVOST JAVNIH FINACIJA.....	- 38 -
3.5	INSTITUCIONALNA OBILJEŽJA JAVNIH FINACIJA	- 40 -
4	STRUKTURNE REFORME.....	- 42 -
4.1	SEKTOR PODUZETNIŠTVA	- 42 -
4.1.1	Privatizacija	- 42 -
4.1.2	Restrukturiranje željeznice	- 43 -
4.1.3	Restrukturiranje brodogradnje.....	- 44 -
4.1.4	Energetika.....	- 45 -
4.1.5	Malo i srednje poduzetništvo	- 47 -
4.1.6	Javno-privatno partnerstvo	- 48 -
4.2	FINACIJSKI SEKTOR	- 50 -
4.2.1	Bankovni sektor.....	- 50 -
4.2.2	Nebankovni sektor.....	- 52 -
4.3	TRŽIŠTE RADA.....	- 54 -
4.3.1	Poticanje zapošljavanja	- 54 -
4.3.2	Sustav socijalne sigurnosti	- 55 -
4.4	POLJOPRIVREDNI SEKTOR.....	- 58 -
4.5	REFORMA JAVNE UPRAVE.....	- 64 -
4.6	OSTALE REFORME.....	- 66 -
4.6.1	Razvoj društva temeljenog na znanju.....	- 66 -
4.6.2	Reforma zdravstva.....	- 67 -
4.6.3	Reforma pravosuđa	- 69 -
4.6.4	Zaštita okoliša	- 73 -
5.	MATRICA PROVEDBENIH MJERA	- 77 -
Prilog I.	Procjena fiskalnih učinaka strukturnih reformi	- 84 -
Prilog II.	Statistički dodatak	- 89 -
Prilog III.	Matrica uspješnosti u provođenju reformi iz PEP-a 2006.-2008.	- 100 -

1 OKVIR I CILJEVI EKONOMSKE POLITIKE

Okvir i ciljevi ekonomske politike Republike Hrvatske (RH) definirani su nizom strateških dokumenata Vlade RH: Strateški okvir za razvoj 2006.-2013. (SOR), Smjernice ekonomske i fiskalne politike 2008.-2010 te Pretpristupni ekonomski program (PEP) koji predstavljaju temeljne dokumente za provedbu gospodarske politike u predstojećem srednjoročnom razdoblju, a izrađuju se u procesu konzultacija između tijela državne uprave, predstavnika poslovne zajednice i sindikata. Strateški okvir za razvoj 2006.-2013. predstavlja glavni strateški dokument koji definira prioritetna područja djelovanja te ciljeve u području gospodarske politike do 2013. godine. Smjernice ekonomske i fiskalne politike osiguravaju trogodišnji fiskalni okvir za provedbu navedenih ciljeva i mjera. Naposljetku, ovogodišnji PEP 2008.-2010. naslanja se na spomenuta dva dokumenta te sukladno tome definira makroekonomski i fiskalni okvir u narednom trogodišnjem razdoblju, prioritetna područja politike Vlade RH, redoslijed navedenih prioriteta kao i specifične mjere za uspješnu provedbu strukturnih reformi u gospodarstvu.

Temeljni cilj ekonomske politike do 2010. godine je osigurati stabilan i održiv gospodarski rast uz smanjivanje nezaposlenosti, odnosno povećanje zaposlenosti, te jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. U razdoblju do 2010. planira se ubrzavanje gospodarskog rasta na sedam posto uz smanjivanje nezaposlenosti ispod sedam posto.

Ostvarivanje temeljnog cilja ekonomske politike znači:

- održavanje makroekonomske stabilnosti, uz smanjenje vanjskih neravnoteža,
- daljnja fiskalna prilagodba uz snižavanje proračunskog deficita i uravnoteženje proračuna kako bi se osigurala usklađenost fiskalne politike s kretanjem poslovnog ciklusa,
- jačanje poduzetništva i otvaranje većeg prostora privatnom sektoru kao glavnog generatora gospodarskog rasta,
- dovršetak reformskih procesa s posebnim naglaskom na reformu javne uprave i dovršetak reforme pravosuđa,
- restrukturiranje i privatizacija sektora ovisnih o državnim potporama,
- razvoj prometne i energetske infrastrukture,
- jačanje kvalitete i fleksibilnosti radne snage kroz obrazovanje i usklađivanje obrazovanja i potreba tržišta rada.

2 MAKROEKONOMSKA KRETANJA

2.1 TEKUĆA MAKROEKONOMSKA KRETANJA

Prema procjeni tromjesečnog obračuna BDP-a, godišnji je rast realnog BDP-a ubrzao s 4,3%, koliko je iznosio u 2005., na 4,8% u 2006. godini¹. Visok doprinos rastu gospodarske aktivnosti u 2006. godini dale su investicije u fiksni kapital (3,2 postotna boda ili za 1,8 postotnih bodova više nego u prethodnoj godini). Uz pojačanu investicijsku aktivnost, kao značajan pokretač ukupne ekonomske aktivnosti istaknula se i osobna potrošnja čiji je doprinos rastu realnog BDP-a zadržan na razini iz prethodne godine (2,1 postotni bod). Državna potrošnja je u 2006. godini također ubrzala svoj godišnji rast na 2,2% te je tako pridonijela oporavku dinamike ukupne finalne potrošnje. U suprotnom je pravcu djelovala neto inozemna potražnja čiji je negativan doprinos realnom rastu BDP-a iznosio -1,1 postotni bod, što je poglavito rezultat snažnijeg rasta uvoza robe i usluga u odnosu na rast njihova izvoza ostvaren tijekom 2006. godine. U odnosu na projekciju iz prošlogodišnjeg PEP-a ostvareni je rast BDP-a bio nešto viši (za 0,2 postotna boda), prvenstveno zbog snažnijeg rasta investicija u fiksni kapital i osobne potrošnje od očekivanog, dok je rast izvoza i državne potrošnje bio blago precijenjen.

U prvom polugodištu 2007. godine ostvaren je realni gospodarski rast od 6,8%. Najsnažniji doprinos rastu BDP-a u prvom polugodištu 2007. godine dala je osobna potrošnja, koja je rasla po godišnjoj stopi od 6,8%. Realni rast investicija u fiksni kapital od 8,3% u prvom polugodištu rezultat je usporavanja s 11,2% u prvom na 5,2% u drugom tromjesečju. U promatranom razdoblju zabilježen je realni rast izvoza roba i usluga od 6,3% dok je realni rast uvoza roba i usluga iznosio 5,2%. Unatoč bržem rastu izvoza od uvoza roba i usluga zabilježen je negativan doprinos neto inozemne potražnje realnom rastu BDP-a. Državna potrošnja rasla je ravnomjernom dinamikom u prvom i drugo tromjesečju te je u njen realni međugodišnji rast u prvom polugodištu iznosio 2,7%.

Dostupni mjesečni pokazatelji ekonomske aktivnosti za početak trećeg tromjesečja upućuju na nastavak pozitivnih trendova iz prve polovice 2007. godine. Primjetan oporavak dinamike inozemne potražnje, kako za investicijskim tako i za potrošačkim dobrima, pozitivno je djelovao na rast industrijske proizvodnje. Raspoloživi podaci o tekućoj proizvodnji, robnoj razmjeni te kretanju zaliha gotovih proizvoda u industriji upućuju na nastavak rasta investicijske potrošnje prema kraju godine, što je u skladu i primjetnim ubrzanjem godišnjeg rasta bankovnih kredita poduzećima tijekom prvih osam mjeseci. Osim toga, podaci o planiranoj nabavi nefinancijske imovine jedinica opće države daju naznaku oporavka javnih investicija tijekom 2007. godine, koji će pratiti nešto umjereniji rast privatnih kapitalnih ulaganja u odnosu na prethodnu godinu. Nadalje, kontinuirani rast realnog prometa u trgovini na malo tijekom prvih osam mjeseci ove godine, uz porast potrošačkog optimizma što ga bilježi Anketa pouzdanja potrošača Hrvatske narodne banke (HNB) u travnju i srpnju u odnosu na početak godine, upućuju na nastavak pozitivnih kretanja i u osobnoj potrošnji. To potvrđuju i promjene u redovitim i neredovitim izvorima financiranja potrošnje kućanstava, posebice snažan rast raspoloživog dohotka stanovništva, potpomognut i povratom umirovljeničkog duga. Također, bankovni plasmani stanovništvu namijenjeni potrošnji realno rastu tijekom drugog tromjesečja sličnom dinamikom kao i u prvom tromjesečju ove godine (iznad 17% prema prosječnom stanju kredita).

¹ Podaci DZS-a o BDP-u za 2005. i 2006. godinu su privremeni i temelje se na procjeni tromjesečnog obračuna BDP-a.

Činjenica da je u prvoj polovici 2007. godine ostvaren izuzetno visok gospodarski rast te da dostupni mjesečni pokazatelji ekonomske aktivnosti ukazuju na nastavak snažne gospodarske dinamike ukazuju da bi na razini cijele 2007. realan rast mogao biti znatno viši od onog projiciranog u PEP-u 2007.-2009.

Pozitivna kretanja u realnom sektoru gospodarstva sredinom 2007. godine odrazila su se i na tržište rada. Tako je krajem kolovoza, u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) bilo registrirano 10,4% manje nezaposlenih osoba nego na kraju istog mjeseca prethodne godine. Nadalje, privremeni podaci Državnog zavoda za statistiku (DZS) o zaposlenosti i podaci o broju osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), koji se smatraju nešto boljim kratkoročnim pokazateljem kretanja zaposlenosti, upućuju na kontinuiran međugodišnji rast ukupnog broja zaposlenih tijekom prvih osam mjeseci ove godine. Pozitivna kretanja na tržištu rada ostvarena tijekom opisanog razdoblja dovela su do smanjenja stope registrirane nezaposlenosti na kraju kolovoza za 1,5 postotnih bodova u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ona je tako spuštена na 13,8%, što je ujedno najniža stopa registrirane nezaposlenosti još od 1997. godine. Navedena kretanja bi naknadno trebali potvrditi i rezultati ankete o radnoj snazi za prvo polugodište 2007².

Godišnji rast prosječne realne bruto plaće isplaćene u prvih osam mjeseci 2007. godine iznosio je 4,2% i bio je znatno viši od pokazatelja za isto razdoblje 2006. godine. Ipak, snažan rast produktivnosti rada tijekom promatranog razdoblja djelovao je u pravcu usporavanja rasta nominalnog jediničnog troška rada u gospodarstvu, što ublažava troškovne pritiske na strani proizvodnje i djeluje povoljno na inflacijska kretanja.

U 2006. godini ostvarena je prosječna godišnja stopa inflacije od 3,2% ili za 0,3 postotna boda niže od ocijenjenog pokazatelja za isto razdoblje uvrštenoga u PEP-u 2007.-2009. Odstupanje ostvarenja od procijenjene vrijednosti poglavito je rezultat utjecaja čimbenika na strani ponude koji su bili prisutni u jesen 2006., a odnose se na pad cijena sirove nafte na svjetskom tržištu te neuobičajeno tople vremenske uvjete koji su utjecali na smanjenje cijena poljoprivrednih proizvoda na domaćem tržištu.

Tijekom prvih sedam mjeseci 2007. godine došlo je do vrlo blagog ubrzanja godišnje stope inflacije potrošačkih cijena s 2,0% zabilježenih u prosincu 2006. na 2,1% u srpnju 2007., dok je u kolovozu zabilježen izraženiji rast inflacije te je ona dosegla razinu od 2,6%. Ubrzanje rasta indeksa potrošačkih cijena u kolovozu posljedica je šoka na strani ponude, odnosno rasta cijena poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda do kojeg je došlo zbog nepovoljnih vremenskih prilika odnosno suše. Temeljna inflacija zabilježila je u prvih osam mjeseci međugodišnji rast od 2,6% dok je porast indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima u istom razdoblju iznosio 2,5%.

Ostvarivanju relativno niske inflacije u prvih osam mjeseci doprinio je stabilan tečaj kune prema euru. Ukupno gledajući, tijekom prvih osam mjeseci zabilježena je nominalna aprecijacija tečaja kune prema euru od 0,3%. U srpnju i kolovozu tečaj kune bio je izložen aprecijacijskim pritiscima potaknutim, prije svega, sezonski uobičajenim pojačanim priljevom deviza u jeku glavne turističke sezone. Osim toga, u srpnju je ostvaren i znatan priljev deviza uslijed nastavka zaduživanja poduzeća u inozemstvu, pri čemu valja izdvojiti zaduživanje Zagrebačkog holdinga po osnovi izdanja euroobveznica u iznosu od 300 milijuna eura. Kako bi ublažila aprecijacijske pritiske središnja banka je u srpnju, po prvi puta ove godine, intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka na dvjema aukcijama ukupno

² Anketa o radnoj snazi najopsežnija je anketa o obilježjima tržišta rada koja se provodi na uzorku kućanstava u Hrvatskoj, u skladu s metodološkim pravilima i načelima Međunarodne organizacije rada (ILO). Od 2007. godine DZS obrađuje i objavljuje rezultate u tromjesečnoj dinamici. Posljednji dostupan anketni pokazatelj govori o stopi nezaposlenosti od 11,2% ostvarenoj u prvom tromjesečju 2007.

139,0 milijuna EUR. Tijekom prvih osam mjeseci 2007. godine došlo je do blagog pogoršanja pokazatelja cjenovne konkurentnosti izvoznika, na što ukazuje kretanje indeksa realnog efektivnog tečaja kune koji je tijekom spomenutog razdoblja aprecirao za 1,5% deflacionirano potrošačkim cijenama, odnosno za 1,2% deflacionirano proizvođačkim.

Monetarna kretanja u 2007. godini obilježilo je uvođenje Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa kojom je HNB upotpunila postojeći instrumentarij monetarne politike s ciljem usporavanja rasta plasmana i ublažavanja vanjskih neravnoteža, prije svega deficita tekućeg računa i inozemnog duga. Tom Odlukom dopušten rast plasmana banaka u 2007. godini koji ne podliježe obvezi upisivanja blagajničkih zapisa uz vrlo nisku kamatnu stopu određen je na 12%, pri čemu osnovicu za upis obveznih blagajničkih zapisa čini rast plasmana iznad dopuštene razine, dok stopa upisa iznosi 50%. Iako se rast plasmana banaka blago usporio u odnosu na 2006. godinu, u prvoj polovici godine poslovne banke iskoristile su značajan dio dopuštenog godišnjeg rasta zbog čega je HNB u lipnju 2007. godine dodatno pooštrila Odluku o upisu obveznih blagajničkih zapisa. Izmjenom odluke uvedeni su mjesečni limiti od 0,5% za rast plasmana u drugoj polovici godine, što znači da dopušteni rast plasmana u drugom polugodištu tekuće godine iznosi 3%.

Ostvarena kretanja u prvih osam mjeseci 2007. godine ukazuju da se kreditna aktivnost poslovnih banaka usporila. Tako su plasmani banaka nebankarskom sektoru porasli za 9,3%, što je za 3,9 postotnih bodova manje nego u istom razdoblju prošle godine. Takva kretanja odrazila su se i na godišnju stopu rasta plasmana koja je s 22,9%, koliko je iznosila na kraju 2006. godine, smanjena na 18,7% na kraju kolovoza 2007. godine. Plasmani poduzećima na kraju kolovoza ostvarili su godišnju stopu rasta od 17,0%, dok su plasmani stanovništvu zabilježili nešto višu stopu rasta od 20,2%.

Usporavanje rasta plasmana u 2007. godini odrazilo se i na potrebe banaka za inozemnim zaduživanjem. Kada se tome pridoda i učinak instrumenta granične obvezne pričuve, prema kojemu su poslovne banke dužne 55% novog zaduživanja u inozemstvu izdvojiti kod središnje banke te porast kamatnih stopa u eurozoni, poslovne banke bile su potaknute da inozemne izvore financiranja zamijene povoljnijim domaćima. Tako je u prvih osam mjeseci 2007. godine inozemna pasiva poslovnih banaka smanjena za 1,9 milijardi eura ili za 18,2%. S druge strane, nastavljen je snažan rast domaćih izvora sredstava pa su ukupna likvidna sredstva (M4) na kraju kolovoza 2007. ostvarila godišnju stopu rasta od 19,0%. Tome je posebice pridonio rast depozita tijekom ljetnih mjeseci koji je bio posljedica uspješne turističke sezone. Naj snažniji rast zabilježili su devizni depoziti koji su i tradicionalno najzastupljeniji oblik štednje u bankama (preko 65% ukupnih depozita). Njihova godišnja stopa rasta na kraju kolovoza iznosila je 21,6%, dok su kunski depoziti ostvarili rast od 16,3%. Monetarni agregat M1, novčana masa, zabilježio je godišnju stopu rasta od 19,4%, čemu su podjednako pridonijeli gotov novac izvan banaka i depozitni novac.

Gospodarske odnose s inozemstvom u 2006. godini obilježilo je povećanje deficita tekućeg računa na 7,7% BDP-a. Tome je najviše doprinijelo povećanje negativnog salda u robnoj razmjeni kojeg su djelomično ublažila povoljna ostvarenja u međunarodnoj razmjeni usluga. Kada je riječ o inozemnom dugu, njegov se udio u bruto domaćem proizvodu u 2006. povećao za 3 postotna boda u odnosu na prethodnu godinu te je dosegnuo 85,3% BDP-a. Tom su rastu najviše pridonijela poduzeća koja su svojim izravnim zaduživanjem u inozemstvu uvelike nadomjestila sporiji rast duga banaka, dok je država smanjila svoj inozemni dug. Ostvarenja u 2006. godini blago se razlikuju u usporedbi s očekivanjima koja su ugrađena u prethodni PEP (relativni pokazatelj ostvarenog manjka na tekućem računu veći je za 0,2 postotna boda, a inozemnog duga za 0,9 postotnih bodova). Na strani tekućeg računa, ta razlika uglavnom proizlazi iz većeg uvoza roba, dok su ostvarenja u izvozu roba, ali i usluga

povoljnija. Veći rast inozemnog duga u 2006. u odnosu na očekivanja iz prethodnog PEP-a uglavnom se može pripisati višem prirastu inozemnog duga poduzeća od očekivanog.

Nakon izraženog rasta u 2006., negativan saldo tekućeg računa platne bilance nastavio se povećavati i tijekom prva dva tromjesečja 2007. godine, kada je iznosio 3,4 milijardi eura ili za 3,6% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Njegovu rastu najviše je pridonijelo daljnje jačanje neravnoteže u međunarodnoj razmjeni roba, što su tek djelomično ublažili dobri rezultati u međunarodnoj razmjeni usluga i kretanja na računu faktorskih dohodaka. Ipak, valja reći da je ostvareni rast manjka na tekućem računu u prvoj polovici 2007. bio sporiji nego u istom razdoblju prethodne godine, kada je godišnja stopa rasta manjka na tekućem računu iznosila 23,7%.

Godišnji rast robnog izvoza smanjio se sa 16,1 u prvih osam mjeseci 2006., na 11,4% u istom razdoblju 2007. To je usporavanje uglavnom rezultat smanjenog izvoza energenata (zemnog i industrijskog plina te električne energije) kao i nekih prehrambenih proizvoda poput kave, čaja, kakaa i začina te riba i preradevina. Istodobno su ostvareni vrlo dobri rezultati pri izvozu ostale transportne opreme (većinom brodovi), električnih strojeva, aparata i uređaja te nafte i naftnih derivata.

Ukupan robni uvoz se u prvih osam mjeseci 2007. povećao na godišnjoj razini za 10,8%, što je za 4,4 postotna boda manje od rasta ostvarenog u istom razdoblju prethodne godine. Usporavanje godišnjeg rasta uvelike se može objasniti smanjenim uvozom zemnog i industrijskog plina, zatim šećera, proizvoda od šećera i meda te kože, proizvoda od kože i krzna. Suprotno tome, nastavio je snažno rasti uvoz cestovnih vozila te željeza i čelika, a znatan doprinos rastu ukupnog uvoza dao je i pojačan uvoz industrijskih strojeva za opću upotrebu. I dalje raste i uvoz kapitalnih dobara, iako sporije u odnosu na prvih osam mjeseci 2006. (13,6%, naprema 14,2%). Među drugim odsjecima SMTK³ ne treba zanemariti niti rast uvoza nafte i naftnih derivata, iako se isti, sa smirivanjem rasta cijene sirove nafte na svjetskom tržištu, značajno usporio u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

U geografskoj strukturi vanjskotrgovinske razmjene u prvih je osam mjeseci 2007. godine, u odnosu na cijelu prethodnu godinu, zabilježeno smanjenje udjela zemalja Europske unije (isključujući Bugarsku i Rumunjsku) u ukupnom hrvatskom robnom izvozu, i to poglavito zbog smanjenja udjela izvoza u stare članice, pogotovo u Italiju i Švedsku. Suprotno tome, udio novih članica EU-a s područja srednje i istočne Europe se povećao, uglavnom zahvaljujući rastu udjela izvoza u Maľtu i Mađarsku. Blagom rastu udjela zemalja u razvoju u ukupnom hrvatskom robnom izvozu u prvih osam mjeseci 2007. najviše je pogodovalo povećanje udjela izvoza u zemlje regije, i to poglavito Bosnu i Hercegovinu, Srbiju te Crnu Goru. Na strani uvoza, ostvareno je neznatno povećanje udjela razvijenih zemalja, i to većinom zbog snažnijeg uvoza iz starih članica EU-a, pogotovo Italije. Istodobno se, među zemljama u razvoju, najviše smanjio udio uvoza iz Bugarske.

Na kapitalnom i financijskom računu u prvoj je polovici 2007. ostvaren neto priljev sredstava u vrijednosti od 2,6 milijardi eura. Pritom je, u usporedbi s prvom polovicom 2006., zabilježen znatno veći neto priljev po osnovi inozemnih izravnih ulaganja, dok su neto odljevi s osnove portfeljnih, kao i neto priljevi s osnove ostalih ulaganja bili manji. Veći iznos izravnih ulaganja uglavnom se odnosi na vlasnička ulaganja, u čemu se izdvajaju dokapitalizacije pojedinih banaka. Osim toga, značajan iznos vlasničkih ulaganja ostvaren je i u raznim oblicima trgovačke djelatnosti te u djelatnosti vađenja sirove nafte i zemnog plina.

Na računu portfeljnih ulaganja u prvoj polovici 2007. godine ostvaren je neto odljev financijskih sredstava u iznosu od 371 milijun eura, s obzirom da je rast inozemne imovine

³ Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija (SITC).

domaćih sektora nadmašio istodobno povećanje njihovih obveza. Rast inozemne imovine uglavnom se može pripisati povećanim ulaganjima domaćih investicijskih fondova u vlasničke vrijednosne papire na inozemnom tržištu. Povećanje obveza primarno je rezultat novog izdanja obveznice Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR) u iznosu od 250 milijuna eura.

Ostvareni neto priljev financijskih sredstava u vrijednosti od 1,4 milijardi eura na računu ostalih ulaganja u prvoj polovici 2007. poglavito je rezultat daljnjeg rasta obveza domaćih sektora, i to poduzeća. Ipak, zbog pada obveza banaka i države, ukupan rast obveza po ostalim ulaganjima bio je više nego dvostruko manji u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Istovremeno su domaći sektori smanjili svoju inozemnu imovinu, što se velikim dijelom odnosi na povlačenje gotovine i depozita banaka, iako je ono puno manje izraženo nego u prvoj polovici prethodne godine.

Prema platnobilančnim podacima koji ne uključuju međuvalutne promjene, međunarodne su pričuve tijekom prve polovice 2007. godine porasle za 472 milijuna eura, što je gotovo tri puta manje od rasta ostvarenog u istom razdoblju prethodne godine. Smanjen prirast pričuva uglavnom proizlazi iz nižih izdvajanja banaka po osnovi devizne obvezne pričuve, uključujući graničnu obveznu pričuvenu, ali i manjih intervencija središnje banke. Prema podacima monetarne statistike, koja uključuje međuvalutne promjene, međunarodne su se pričuve tijekom prvih šest mjeseci 2007. povećale za 5,1% te su na kraju lipnja iznosile 9,2 milijardi eura. Sporiji godišnji rast međunarodnih pričuva nastavio se i tijekom srpnja te kolovoza, također zbog smanjenja inozemne pasive banaka, odnosno nižih izdvajanja po osnovi devizne obvezne pričuve, uključujući graničnu obveznu pričuvenu.

Tijekom prvih osam mjeseci 2007. godine bruto inozemni dug povećao se za 1,2 milijardi eura (4,2%) te je, prema preliminarnim podacima, na kraju kolovoza dosegao 30,4 milijardi eura. Među pojedinim sektorima, povećanju inozemnog duga u spomenutom razdoblju pridonijela su isključivo poduzeća (čine najveći dio ostalih domaćih sektora) čije su se obveze prema inozemstvu, uključujući obveze prema povezanim društvima u inozemstvu (dug po osnovi izravnih ulaganja u poduzeća), povećale za 3,2 milijarde eura. Tako se godišnji rast inozemnog duga poduzeća ubrzao na 34,9%, a njegov udio u strukturi ukupnog inozemnog duga povećao na 50,5%. U prvih je osam mjeseci 2007. sektor država smanjio svoj dug prema inozemstvu za 0,1 milijardu eura. U istom su razdoblju poslovne banke svoje obveze smanjile za 1,9 milijardi eura te je njihov dug, uključujući hibridne i podređene instrumente (izravna ulaganja u banke) na kraju kolovoza 2007. godine iznosio 8,5 milijardi eura ili za 18,1% manje nego na kraju 2006. godine.

2.2 SREDNJOROČNI MAKROEKONOMSKI PROGRAM

Srednjoročne makroekonomske projekcije temelje se na objavljenim podacima BDP-a i bilance plaćanja za prva dva tromjesečja te ostalim visokofrekventnim pokazateljima gospodarske aktivnosti dostupnim za prvih osam mjeseci 2007. godine. Projekcije realnog i vanjskog sektora usklađene su s fiskalnim projekcijama iznesenim u srednjoročnom fiskalnom programu. Program pretpostavlja nastavak provođenja strukturnih reformi navedenih u ovogodišnjem PEP-u te ulazak Hrvatske u EU 2009. godine.

Kombinaciju makroekonomskih politika na kojoj se temelji program karakterizira daljnja fiskalna konsolidacija te održanje stabilnosti tečaja domaće valute. Orijentacija monetarne politike na održanje stabilnog tečaja služi kontroli inflacijskih očekivanja. U uvjetima visokih priljeva inozemnog kapitala javljaju se snažni aprecijacijski pritisci te rast agregatne potražnje što ima negativne implikacije na deficit tekućeg računa. Kako bi se smanjio jaz štednje i investicija fiskalna politika usmjerena je na daljnje smanjenje fiskalnog deficita što će omogućiti stabilizaciju, odnosno smanjenje udjela inozemnog duga u BDP-u u srednjoročnom razdoblju.

2.2.1 Realni sektor

Tromjesečni obračun BDP-a ukazuje na realni međugodišnji gospodarski rast od 7,0% u prvom te 6,6% u drugom tromjesečju ili 6,8% u prvoj polovici godine. Projekcija za cijelu 2007. godinu predviđa realni rast BDP-a od 6,0% što predstavlja ubrzanje od 1,2% postotna boda u odnosu na rast zabilježen u 2006. godini. Realni gospodarski rast od 6,0%, uz očekivani rast implicitnog deflatora BDP-a od 3,1% u tekućoj godini, rezultira porastom projicirane kunske vrijednosti BDP-a za 23,2 milijardi kuna, te bi BDP u tekućim cijenama na kraju godine iznosio 273,8 milijardi kuna.

Nastavak pozitivnih kretanja u realnom sektoru očekuje se i u narednim godinama pri čemu predviđen rast za 2008. godinu iznosi 6,1%, za 2009. godinu 6,5% te za 2010. godinu 7,0%. Pozitivna očekivanja dijelom se temelje i na pretpostavci da će Hrvatska postati članica EU 2009. godine. U skladu s iskustvima novih zemalja članica u valu proširenja iz 2004. godine, može se očekivati pozitivan impuls članstva u EU na gospodarski rast. Pozitivan doprinos doći će i od nastavka provođenja strukturnih reformi što će kroz daljnje poboljšanje poslovne klime utjecati na jačanje privatnog sektora, a također će biti potpomognuto smanjenjem fiskalnog deficita čime će se osloboditi dodatni prostor privatnom sektoru.

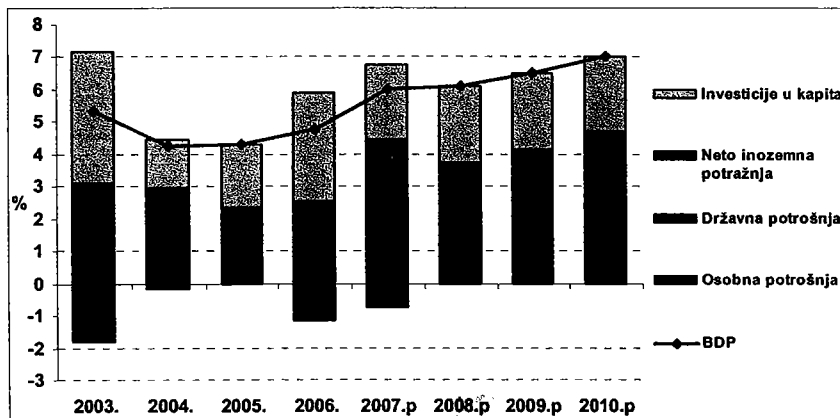
Projekcije međugodišnjeg rasta implicitnog deflatora ukazuju na njegovu promjenu od 3,9% u 2008. godini, 3,3% u 2009. i 3,2% u 2010. godini. Dinamika kretanja implicitnog deflatora prati dinamiku kretanja promjene indeksa potrošačkih cijena, no stope promjene implicitnog deflatora su više u svim promatranim razdobljima. Takva razlika rezultat je viših projekcija deflatora državne potrošnje što proizlazi iz načina njegova izračuna u kojem je primijenjena pretpostavka konstantne produktivnosti što znači da u dijelu državne potrošnje koji se odnosi na naknade zaposlenima realni rast predstavlja samo rast broja zaposlenih dok ostatak otpada na povećanje deflatora.

Osobna potrošnja bilježi snažan oporavak tijekom 2007. godine o čemu svjedoči njen realni međugodišnji rast od 6,8% u prvoj polovici godine. Za cijelu 2007. godinu očekuje se realni rast osobne potrošnje od 6,0%. Oporavak osobne potrošnje može se objasniti međugodišnjim rastom zaposlenosti od 1,3% te realnim rastom neto plaća od 3,1% u prvih osam mjeseci što je uz obeštećenje umirovljenicima imalo povoljan učinak na rast realnog raspoloživog

dohotka stanovništva. Rast osobne potrošnje podržao je i rast kredita stanovništvu, unatoč predviđenom usporavanju međugodišnjeg rasta prema kraju godine. Naime, prosječni međugodišnji realni rast kredita stanovništvu (isključujući stambene kredite) u posljednjih nekoliko mjeseci usporava, no promatrano u prvih osam mjeseci taj je rast i dalje viši nego u istom razdoblju prethodne godine.

Snažan doprinos osobne potrošnje realnom rastu BDP-a očekuje se i u ostalim godinama projekcijskog razdoblja. U 2008. godini očekuje se realni rast osobne potrošnje od 5,4%, a u 2009. i 2010. godini realni rast od 5,1%. Navedeni rast osobne potrošnje rezultirat će iz projiciranog rasta mase plaća što će biti određeno ubrzanim rastom zaposlenosti i plaća koji će pratiti ubranu gospodarsku aktivnost. Osim povećanja raspoloživog dohotka na optimizam potrošača pozitivno bi moglo djelovati i daljnje očekivano povećanje cijene njihove imovine. To se odnosi na cijene nekretnina, ali i na povećanu vrijednost financijske imovine poput dionica i udjela u investicijskim fondovima. Krajem 2006. godine domaće fizičke osobe posjedovale su dionice tržišne vrijednosti od gotovo 28 milijardi kuna čemu treba pribrojiti i vrijednost njihovih udjela u investicijskim fondovima. Navedeni efekt potrebno je uzeti u obzir posebno u kontekstu hrvatskog pristupanja EU i daljnjeg povećanja optimističnih očekivanja.

Grafikon 1: Doprinosi kategorija agregatne potražnje realnom rastu BDP-a

Izvor: DZS, MFIN

Nakon izrazito visokog realnog rasta investicija u fiksni kapital od 10,9% u 2006. godini, njihov međugodišnji rast u prvom polugodištu 2007. godine je usporio na 8,3%. Za cijelu 2007. godinu očekuje se realni rast ove kategorije od 7,5%. Značajan doprinos rastu investicija u 2007. godini doći će od javnih investicija u cestovnu infrastrukturu. Iako je planiran pozitivan doprinos državnih investicija u razdoblju nakon 2007. godine, glavni generator investicija ipak će biti privatni sektor. U svim godinama od 2008. do 2010. godine projiciran je realni rast investicija od 7,2%, kao rezultat poboljšanja poslovne i investicijske klime.

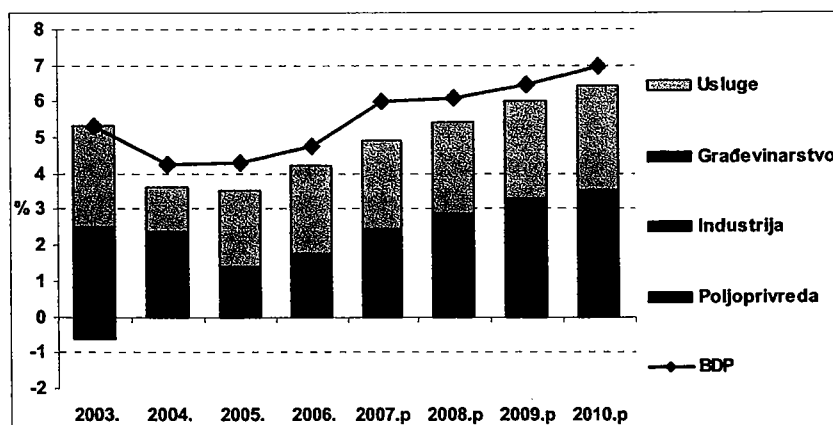
Projekcija državne potrošnje temelji se na nominalnim proračunskim podacima na razini opće države. Realni rast državne potrošnje u projekcijskom razdoblju određen je izdacima za korištenje dobara i usluga s obzirom da se ne očekuje porast broja zaposlenih u javnoj upravi. Projekcija za 2007. godinu ukazuje na realni rast državne potrošnje od 4,2% što proizlazi iz bržeg rasta izdataka za korištenje dobara i usluga u toj godini dok bi usporavanje rasta te kategorije utjecalo na niži realni rast državne potrošnje u 2008. godini od 1,8% te 1,4% u

2009. i 1,6% u 2010. godini. U skladu s time, može se očekivati nešto snažniji doprinos državne potrošnje realnom rastu BDP-a u 2007. godini te blago pozitivan doprinos u godinama do 2010. godine.

Realni međugodišnji rast izvoz roba i usluga ubrzan je s 3,0% u prvom na 8,9% u drugom tromjesečju 2007. dok je rast na razini cijelog prvog polugodišta iznosio 6,3%. S obzirom na međugodišnji rast robnog izvoza od 13,6% u srpnju i kolovozu te na međugodišnji porast turističkih noćenja inozemnih gostiju od gotovo 6,0% u istom razdoblju, očekuje se realni rast izvoza roba i usluga od 8,0% za cijelu 2007. godinu. U nadolazećem razdoblju očekuje se daljnje ubrzanje rasta izvoza roba i usluga na 9,3% u 2008., 10,0% u 2009. te 10,5% u 2010. godini. Na ubrzanje izvoza utjecat će pozitivna perspektiva gospodarskog rasta hrvatskih izvoznih tržišta (Italija, Njemačka, Austrija i Slovenija), daljnje jačanje integracijskih procesa, rast proizvodnosti, te očekivane implementacije projekata poticanja izvoza Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. U 2007. godini očekuje se lagano ubrzanje realnog rasta uvoza roba i usluga na 7,5%, no u nadolazećim godinama se očekuje njegovo usporavanje koje će prvenstveno pratiti trend usporavanja osobne potrošnje i investicija. Tako projekcija realnog rasta uvoza dobara i usluga za 2008. godinu iznosi 7,1% te 6,8% za 2009. i 6,6% za 2010. godinu. Iz navedenih projekcija proizlazi da će neto izvoz roba i usluga dati negativan doprinos realnom rast BDP-a u 2007. godini dok će u narednim godinama njegov doprinos biti pozitivan.

Srednjoročna projekcija bruto dodane vrijednosti (BDV) pretpostavlja potpunu usklađenost obračuna BDP-a prema rashodnom i proizvodnom pristupu, odnosno pretpostavlja se da u razdoblju obuhvaćenom projekcijom nema statističke diskrepancije. U srednjem roku predviđa se ubrzanje rasta prihoda od indirektnih poreza umanjenih za subvencije u stalnim cijenama koje uglavnom prati projicirani gospodarski rast. Također, pretpostavljamo da se u srednjem roku struktura gospodarstva neće značajno izmijeniti. Očekuje se da će u srednjem roku najprofulzivnije djelatnosti gospodarstva biti industrija i građevinarstvo, dok će rast dodane vrijednosti u uslužnom sektoru blago zaostajati za rastom u navedenim djelatnostima. Međutim, još uvijek se očekuje da će upravo usluge najviše pridonositi ukupnom gospodarskom rastu. Što se tiče poljoprivrede, moguće je očekivati negativan učinak nepovoljnih vremenskih uvjeta u 2007. godini, no i oporavak dinamike dodane vrijednosti u nadolazećim godinama, dijelom i pod utjecajem korištenja sredstva pretpripravnog fonda SAPARD namijenjenog poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Grafikon 2: Sektorski doprinosi realnom rastu BDP-a

Izvor: DZS, MFIN

Povoljna kretanja na tržištu rada iz 2006. godine nastavljena su i u 2007. godini te je prosječan broj registriranih nezaposlenih osoba u prvih osam mjeseci 2007. godine na međugodišnjoj razini smanjen za 7,9%. U skladu s takvim kretanjima očekuje se smanjenje anketne stope nezaposlenosti u 2007. godini na 10,2%. Očekuje se da će do kraja projekcijskog razdoblja doći do daljnjeg povećanja broja zaposlenih kao posljedica ubrzane gospodarske aktivnosti te da će doći do smanjenja stope nezaposlenosti na 9,2% u 2008., 8,1% u 2009. te 6,9% u 2010. godini. Projiciran gospodarski rast neće se u potpunosti odraziti na povećanje zaposlenosti što će rezultirati rastom produktivnosti u svim godinama projekcijskog razdoblja. Pretpostavke projekcija su da će kroz cijeli projekcijski horizont rast plaća biti sporiji od rasta produktivnosti te će doći do daljnjeg smanjivanja realnog jediničnog troška rada.

2.2.2 Inflacija

Ostvarena prosječna godišnja stopa inflacije u 2006. je bila za 0,3 postotna boda niža od projicirane u prethodnom PEP-u te je iznosila 3,2%. Razlika je posljedica povoljnih čimbenika na strani ponude koji su bili prisutni u jesen 2006. godine. Povoljni čimbenici odnose se na pad cijena sirove nafte na svjetskom tržištu te neuobičajeno tople vremenske uvjete koji su utjecali na smanjenje cijena poljoprivrednih proizvoda na domaćem tržištu.

Manji porast cijena od očekivanog u razdoblju od rujna do prosinca 2006. godine utjecao je na manji učinak prijenosa na prosječnu inflaciju u 2007. od prognoziranog. To se odrazilo na smanjenje prognozirane prosječne godišnje stope inflacije potrošačkih cijena u 2007. na 2,5%. (za 0,7 postotnih bodova niže u usporedbi s prethodnim PEP-om).

Tablica 1: Indeks potrošačkih cijena, %

	2006.	2007.p	2008.p	2009.p	2010.p
CPI, PEP 2007.-2009.	3,5	3,2	2,8	2,6	-
CPI, PEP 2008.-2010.	3,2	2,5	3,1	2,6	2,5

Izvor: MFIN

Već je prethodno spomenuto kako je tijekom prvih sedam mjeseci 2007. godine došlo do vrlo blagog ubrzanja godišnje stope inflacije potrošačkih cijena s 2,0% zabilježenih u prosincu 2006. na 2,1% u srpnju 2007. U kolovozu je, međutim, zabilježen izraženiji rast inflacije te je ona dosegla razinu od 2,6%. To je bila posljedica šoka na strani ponude, odnosno rasta cijena poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda do kojeg je došlo zbog nepovoljnih vremenskih prilika (suše) koje su utjecale na smanjeni urod poljoprivrednih kultura u Hrvatskoj.

U nastavku 2007. godine bit će izražen rizik prelijevanja rasta cijena poljoprivrednih proizvoda na rast cijena određenih prehrambenih proizvoda. Taj rizik naglašava i činjenica da prehrana i bezalkoholna pića imaju udio od 30,5% u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena. Kretanje cijena nafte na svjetskom tržištu također predstavlja jedan od rizika za ostvarivanje projekcije inflacije u 2007. godini. Naime, nakon pada cijena sirove nafte u kolovozu, tijekom prve polovice rujna one su počele ponovno rasti.

S druge strane, moguće je da će, zbog izražene konkurencije u trgovini na malo, trgovci žrtvovati dio svojih marži na prehrambene proizvode. Očekuje se da će dugoročni ugovori kojima su vezani proizvođači i trgovci također ublažiti pritiske na rast cijena u nastavku ove godine. Osim toga, Vlada je u nastojanju da smanji pritiske na porast cijena u rujnu donijela odluku kojom se uvodi izvozna carina na pšenicu. Što se tiče cijena nafte, povoljan utjecaj trebala bi imati i odluka OPEC-a da poveća službenu proizvodnju sirove nafte za 500.000 barela dnevno počevši od 1. studenog 2007. godine. Također, u travnju je Vlada snizila trošarine na sve vrste bezolovnih motornih benzina kako bi se ublažio efekt povećanja cijena nafte na svjetskim tržištima.

Projekcija međugodišnjeg rasta indeksa potrošačkih cijena u 2008. godini iznosi 3,1%. Povećanje prosječne godišnje stope inflacije potrošačkih cijena s 2,5% u 2007. na 3,1% u 2008. posljedica je većeg prijenosa inflacije iz prethodne godine. Prognoza kretanja potrošačkih cijena u 2008. godini izrađena je uz pretpostavku relativno stabilnog tečaja kune prema euru. U skladu s predviđenim kretanjem američkog dolara prema euru na svjetskom deviznom tržištu, u 2008. se godini predviđa blaga aprecijacija prosječnog nominalnog tečaja kune prema američkom dolaru. Jaki tečaj kune prema američkom dolaru ublažava pritiske koje na inflaciju vrši rast cijena sirove nafte i određenih drugih sirovina na svjetskom tržištu.

Negativni utjecaji na kretanje inflacije u 2008. godini mogli bi doći od strane suše u 2007. godini te daljnjeg porasta cijena nafte. Suša je utjecala na smanjenje uroda i porast cijene kukuruza koji čini glavninu stočne hrane što bi kroz povećanje troškova proizvodnje moglo utjecati i na povećanje cijena mesa. Navedeni utjecaji bit će ublaženi odlukom Vlade iz kolovoza 2007. godine kojom se uvodi izvozna carina na kukuruz te odobrava bescarinski uvoz kukuruza. S druge strane, pod pretpostavkom da se u 2008. godini neće ponoviti suša, u drugoj se polovici 2008. godine može očekivati pojeftinjenje poljoprivrednih proizvoda te povoljni učinak baznog razdoblja na smanjenje godišnje stope promjene cijena poljoprivrednih proizvoda.

Prognozirana prosječna cijena⁴ sirove nafte u 2008. godini prema izvješću Barclays Capitala od 12. rujna 2007. iznosi 73,8 dolara po barelu, što je za 10,4% više u odnosu na prognoziranu cijenu u 2007. Analitičari MMF-a optimistični su glede kretanja cijena drugih sirovina (bez energenata) u 2008. godini te predviđaju da će one u prosjeku pojeftiniti za 7,8% u usporedbi s 2007., pri čemu predviđaju izraženo smanjenje cijena metala od 13,9%. Osim toga, postoji i neizvjesnost oko kretanja cijena električne energije nakon što tržište sredinom 2008. godine bude potpuno liberalizirano. Naime, od 1. srpnja 2008. godine i mali potrošači dobit će pravo na izbor dobavljača električne energije.

U 2009. i 2010. godini prognozirano je usporavanje stope inflacije, kao posljedica postupnog iščezavanja učinaka šoka na strani ponude (suše). Tako se u 2009. godini očekuje prosječni godišnji rast potrošačkih cijena od 2,6% te daljnje usporavanje na 2,5% u 2010. godini.

---

⁴ Prosjek cijena sirove nafte tipa WTI i Brent.

2.2.3 Monetarna i tečajna politika

Osnovni cilj monetarne politike, koju provodi HNB, jest postizanje i održavanje stabilnosti cijena. U svrhu ostvarenja tog cilja, HNB kao posredni cilj koristi sidro u obliku stabilnosti nominalnog tečaja kune prema euru. Izbor nominalnog sidra odraz je okolnosti u kojima djeluje monetarna politika u Hrvatskoj, a prije svega otvorenosti hrvatskog gospodarstva i visoke razine eurizacije zbog čega kretanje tečaja ima snažan utjecaj na inflacijska očekivanja, stabilnost financijskog sustava i na gospodarsku aktivnost u cjelini.

HNB provodi politiku upravljano plutajućeg tečaja što znači da se tečaj nacionalne valute prema euru slobodno formira na deviznom tržištu ovisno o kretanju ponude i potražnje, a povremenim intervencijama na deviznom tržištu (deviznim aukcijama) se sprječava njegova pretjerana volatilnost. U uvjetima pojačanog priljeva kapitala iz inozemstva, posljednjih nekoliko godina HNB se pretežno suočava s aprecijacijskim pritiscima na kunu pa dominiraju transakcije na strani otkupa deviza. Povećana ponuda deviza poglavito je rezultat značajnih priljeva od turizma, izraženog inozemnog zaduživanja, privatizacijskih prihoda, očekivanja tržišnih sudionika te, u novije vrijeme, dokapitalizacija banaka.

Unatoč spomenutim okolnostima i pritiscima na kretanje tečaja, postojeća tečajna politika pokazala se djelotvornom u održavanju stabilnosti tečaja i niske inflacije. Tijekom 2007. godine mjere monetarne politike rezultirale su stabilnim monetarnim okruženjem, što je smanjilo pritiske na kretanje tečaja kune prema euru pa su intervencije na deviznom tržištu bile znatno rjeđe nego prethodnih godina. Istodobno se inflacija zadržala na niskim razinama.

Važnost stabilnosti tečaja u uvjetima slobodnog kretanja kapitala ograničava djelovanje transmisijskog mehanizma putem kamatnog kanala. Naime, umjesto da kreditiranjem poslovnih banaka određuje domaće kamatne stope, HNB sterilizira viškove kunske likvidnosti koji nastaju konverzijom kapitalnih priljeva. Stoga je HNB operacije na otvorenom tržištu, koje su uspješno uvedene 2005. godine, do sada prvenstveno koristio za upravljanje likvidnošću, a ne za vođenje politike kamatnih stopa. Obvezna pričuva ostaje i nadalje glavni instrument sterilizacije viška likvidnosti, a obračunava se po stopi od 17%. S približavanjem EU, HNB će težiti postupnom spuštanju stope obvezne pričuve.

HNB nastavlja s provođenjem mjera za ublažavanje vanjskih neravnoteža, prije svega visoke razine inozemnog duga poslovnih banaka kojim se u najvećoj mjeri kreditira domaća potrošnja i tako produbljuje deficit tekućeg računa platne bilance. Instrumentom granične obvezne pričuve, uvedenim još sredinom 2004. godine, te njegovim zaoštavanjem 2005. i 2006., povećani su troškovi inozemnog financiranja poslovnih banaka. Učinkovitosti ovog instrumenta pridonio je i rast kamatnih stopa u eurozoni pa su se poslovne banke zbog obveze izdvajanja 55% prirasta svojih inozemnih obveza aktivnije okrenule privlačenju domaćih izvora financiranja. U okviru toga banke su posebice poticale štednju u domaćoj valuti uz valutnu klauzulu jer na takve depozite nisu trebale održavati minimalno potrebnu deviznu likvidnost. Stoga je HNB u rujnu 2006. godine izmijenila Odluku o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima i u ukupne devizne obveze uključila i kunske obveze s valutnom klauzulom čime se nastojalo osigurati minimalnu deviznu likvidnost sustava i usporiti rast plasmana.

Kao dodatnu potporu instrumentima monetarne politike treba istaknuti izmjene i dopune niza propisa iz područja bonitetne regulative koje su se odnosile na klasifikaciju plasmana i potencijalnih obveza banaka te na adekvatnost kapitala banaka. Najznačajnija dopuna odnosila se na uključivanje valutno induciranog kreditnog rizika u postupak utvrđivanja ukupnog kreditnog rizika. Primjena postojećih instrumenata monetarne politike te izmjene prudencijalnih mjera u uvjetima pojačanog kreditnog rasta rezultirale su snažnom

dokapitalizacijom banaka. U 2006. godini kapital banaka povećao se tako za 5,1 milijardu kuna (0,7 milijardi eura), a takav trend nastavljen je u 2007. godini kada je u prvih osam mjeseci dionički kapital povećan za 7,3 milijarde kuna (1 milijarda eura). Zbog pretežito inozemnog vlasništva domaćih poslovnih banaka, dokapitalizacija banaka značila je dodatne priljeve kapitala iz inozemstva i pritiske na jačanje tečaja domaće valute, ali je ujedno pridonijela povećanju financijske stabilnosti sustava.

Unatoč svim mjerama HNB-a, rast plasmana banaka u 2006. godini iznosio je 22,9%. Stoga je krajem 2006. godine HNB donijela Odluku o upisu obveznih blagajničkih zapisa kojom se nastoji usporiti rast plasmana banaka. Odlukom se bankama, čiji rast plasmana u 2007. prekoračuje 12% godišnje, nameće obveza deponiranja novčanih sredstava kod središnje banke po vrlo niskoj kamatnoj stopi. Kako je bankama bila ostavljena mogućnost raspoređivanja rasta plasmana unutar godine, a značajan dio limita je iskorišten već do lipnja, odluka je zaoštrena uvođenjem mjesečnih podlimita od 0,5% na početno stanje od 30. lipnja 2007. godine. Inicijalnom verzijom odluke "neoporezivi" godišnji rast odnosio se na cjelokupnu imovinu banaka, što je uključivalo bilančne i izvanbilnačne stavke. To su neke banke koristile za otvaranje dodatnog prostora za rast plasmana na način da su smanjivale izvanbilančne stavke, posebice okvirne kredite po tekućim računima. Upravo stoga je zaoštavanje Odluke iz lipnja 2007. godine uključilo i zasebno praćenje bilančnih i izvanbilančnih stavaka, čime se namjerava osigurati dosljedno ostvarenje zacrtanih ciljeva monetarne politike.

Rast plasmana banaka u prvih osam mjeseci 2007. godine iznosio je 9,3%, dok su u istom razdoblju 2006. godine plasmani porasli za 13,2%. Projekcija HNB-a ukazuje da bi se rast plasmana banaka do kraja 2007. godine mogao usporiti na 12,8%. Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa ostat će na snazi i u 2008. godini, a dopušteni rast plasmana će se utvrditi uskoro, i to na razini koja će omogućiti nastavak održivog gospodarskog rasta. S druge strane, u uvjetima nastavka rasta domaće štednje i sveukupnog djelovanja instrumenata monetarne politike, prije svega ograničenja rasta plasmana i inozemnog zaduživanja poslovnih banaka, može se očekivati daljnje smanjenje inozemnog duga banaka, a time i sredstava izdvojene granične obvezne pričuve. S nastavkom takvog trenda, ukidanje instrumenta granične obvezne pričuve, koju je HNB kao mjeru kapitalne kontrole dužan ukinuti s pristupanjem Hrvatske EU, bit će olakšano jer će iznos oslobođenih sredstva biti manji i ne bi trebao rezultirati prekomjernim oslobađanjem likvidnosti. Osim toga, HNB će u okviru operacija na otvorenom tržištu raspolagati instrumentima za ublažavanje mogućih pritisaka.

2.2.4 Vanjski sektor

Nakon predviđenog povećanja udjela deficita tekućeg računa bilance plaćanja u BDP-u u 2007. godini, u naredne se tri godine očekuje njegovo postupno smanjenje. Tako bi se, nakon ocijenjenih 8,1% BDP-a u 2007., manjak tekućeg računa mogao postupno spustiti do razine od 6,5% BDP-a u 2010. godini. Pored toga, očekuje se poboljšanje relativnog pokazatelja inozemne zaduženosti, pri čemu bi se udio inozemnog duga u BDP-u mogao smanjiti s 85,3% u 2006. na 84,1% u 2010. godini.

U usporedbi s prethodnim PEP-om, očekivana kretanja u gospodarskim odnosima s inozemstvom manje su optimistična (projicirani relativni pokazatelj manjka tekućeg računa u prosjeku je veći za 0,2 postotna boda). Uvelike je to posljedica slabijih ostvarenja u 2006. te u prvoj polovici 2007. godine u odnosu na očekivanja iz prethodnog PEP-a. Osim toga, na projicirane vrijednosti utječe izraženije očekivano jačanje ukupne ekonomske aktivnosti, i to poglavito osobne potrošnje, u usporedbi s prošlogodišnjim PEP-om.

U razdoblju od 2008. do 2010. očekuje se postupno jačanje robnog izvoza, kao posljedica dobre inozemne potražnje iz zemalja EU, ali i daljnjeg intenziviranja izvoza u zemlje regije, na što bi pozitivno trebalo utjecati i proširenje CEFTA-e. Pored toga, poslovanje izvoznika mogla bi olakšati sve intenzivnija potpora od strane HBOR-a te Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, kao i općenito poboljšanje poslovne klime i uvjeta poslovanja.

Kada je riječ o robnom uvozu, njegovo bi usporavanje u 2008. godini velikim dijelom moglo biti posljedica usporavanja rasta osobne potrošnje, čemu bi dijelom trebale pridonijeti i pooštrene mjere HNB-a, ali i usporavanje rasta investicija. Ipak, rast uvoza zadržat će se i nadalje na relativno visokoj razini, s obzirom na očekivano jačanje gospodarske aktivnosti. Projekcije ukazuju da će se cijene sirove nafte na svjetskom tržištu i nadalje zadržati na visokim razinama, što dodatno pridonosi povećanju vrijednosti uvezene nafte i naftnih derivata, odnosno ukupnog robnog uvoza.

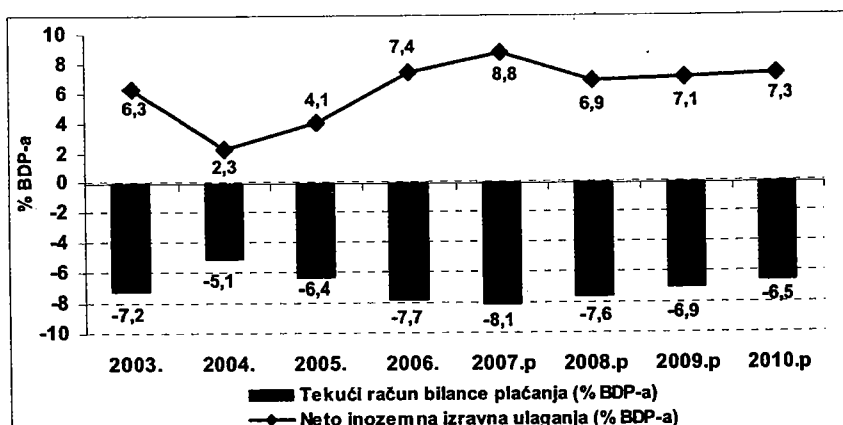
Očekivani kontinuirani rast neto prihoda u međunarodnoj razmjeni usluga odražava daljnji rast turističkih prihoda. Čimbenici koji djeluju na to su ulaganja u smještajne kapacitete, poboljšanje njihove strukture (veći broj hotela) i kvalitete (objekti više kategorije), povećanje iskorištenosti raspoloživih kapaciteta i rast broja dolazaka stranih gostiju. Osim toga, može se očekivati unaprjeđenje i diversifikacija sveukupne turističke ponude te produljenje turističke sezone.

Nakon projiciranog smanjenja negativnog salda na računu faktorskih dohodaka u 2007. godini koje je, između ostalog, rezultat izraženog rasta prihoda od naknada zaposlenima i prihoda koje ostvaruje HNB temeljem ulaganja međunarodnih pričuva, u narednim se godinama ponovo očekuje rast manjka na računu faktorskih dohodaka. S jedne strane, tome bi moglo pridonijeti očekivano usporavanje rasta prihoda od naknada zaposlenima, kao i prihoda HNB-a. Osim toga, s obzirom na jačanje gospodarske aktivnosti može se očekivati daljnje poboljšanje poslovnih rezultata domaćih poduzeća, što bi uz dodatno intenziviranje vlasničkih inozemnih izravnih ulaganja trebalo rezultirati povećanjem rashoda po osnovi vlasničkih ulaganja.

U projekcijskom razdoblju na računu tekućih transfera očekuje se daljnje smanjenje pozitivnog salda. Na strani prihoda projicira se blagi godišnji rast, uglavnom kao posljedica gospodarskog rasta zemalja članica EU iz kojih dolazi značajan dio ukupnih transfera.

Grafikon 3: Tekući račun bilance plaćanja i neto inozemna izravna ulaganja

Izvor: HNB, MFIN

Na izrazito visoki priljev inozemnih izravnih ulaganja u Hrvatsku tijekom 2007. godine velikim dijelom utječu znatne dokapitalizacije banaka, a treba izdvojiti i javnu ponudu dionica T-HT-a u listopadu. U 2008. godini očekuje se rast vlasničkih ulaganja nepovezanih s privatizacijom i dokapitalizacijom banaka, između ostalog, zbog dobrog geostrateškog položaja Hrvatske, stabilnih makroekonomskih uvjeta, razvijene infrastrukture, relativno dobro obrazovane radne snage, kao i aktivnosti Agencije za promicanje izvoza i ulaganja (APIU) na području promoviranja Hrvatske kao atraktivne lokacije za inozemne ulagače. Pozitivno će na inozemna izravna ulaganja u Hrvatsku djelovati i usklađivanje zakonodavstva s pravnom stečevinom EU i implementacija potrebnih reformi, sređivanje zemljišnih knjiga, kao i pojednostavljivanje postupka otvaranja poduzeća te suzbijanje korupcije.

Što se tiče inozemne imovine domaćih sektora, u projekcijskom razdoblju očekuje se nastavak povećanja ulaganja investicijskih fondova u inozemne vrijednosne papire. Predviđa se i daljnji rast međunarodnih pričuva, iako ne tako snažan kao u prethodnim godinama zbog nižih izdvajanja banaka po osnovi devizne obvezne pričuve, uključujući graničnu obveznu pričuvu. U projekcijskom razdoblju pričuve bi mogle biti dostatne za pokrivanje u prosjeku nešto više od 5 mjeseci uvoza dobara i usluga.

U 2007. godini udio inozemnog duga u BDP-u mogao bi se smanjiti za 0,7 postotnih bodova u odnosu na prethodnu godinu što će biti rezultat smanjenja inozemnih obveza banaka unatoč intenzivnom izravnom zaduživanju poduzeća u inozemstvu. Nakon smanjenja u prethodne dvije godine, inozemni dug države u 2007. godini mogao bi se povećati u najvećem dijelu zbog inozemnog zaduživanja HBOR-a. U narednim godinama očekuje se daljnje postupno smanjenje relativnih pokazatelja inozemne zaduženosti, čemu bi glavni doprinos trebalo dati smanjenje inozemnih obveza poslovnih banaka. Isto tako, konsolidirana opća država će se poglavito oslanjati na domaće izvore financiranja te će nova povlačenja financijskih sredstava iz inozemstva biti manja od otplata dospjelih obveza. Pritom se može spomenuti dospjeće samurajske obveznice vrijedne 25 milijardi jena u 2008. godini, dospjeće samurajske obveznice vrijedne 25 milijardi jena i euroobveznice vrijedne 500 milijuna eura u 2009. godini te dospjeće euroobveznice iste vrijednosti u 2010. godini. Očekuje se da će inozemni dug poduzeća rasti tijekom projekcijskog razdoblja, no rast će usporavati tijekom do kraja projekcijskog horizonta. U prilog tome ide očekivano jačanje domaćeg tržišta kapitala što bi trebalo dati dodatni poticaj većem zaduživanju poduzeća na domaćem tržištu. Navedena kretanja rezultirat će smanjenjem udjela inozemnog duga u BDP-u na 84,4% u 2008., 84,2% u 2009. te 84,1% u 2010. godini.

U okviru procesa liberalizacije kapitalnog računa te u skladu s prošlogodišnjim PEP-om, Republika Hrvatska je nastavila s liberalizacijom kapitalnih transakcija tijekom 2007. Gotovinske transakcije nerezidenata po njihovim računima u domaćim bankama u potpunosti su liberalizirane te je postignuta potpuna liberalizacija portfeljnih ulaganja u/iz Republike Hrvatske.

Pored navedenog, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju propisuje precizne rokove uklanjanja preostalih ograničenja koja se odnose na depozitne poslove rezidenata, odobravanje kratkoročnih financijskih kredita nerezidentima i gotovinske transakcije. Također, Republika Hrvatska je i iz ostalih zakona uklonila restriktivne odredbe koje ograničavaju prekogranična ulaganja u/iz Republike hrvatske. Izbrisane su odredbe koje su zabranjivale brokerima izvršavanje naloga klijenata za ulaganja u zemlje koje nisu članice EU ili OECD-a te odredba prema kojoj pojedinačni dioničari Središnje depozitarne agencije ne smiju posjedovati više od 10% dionica s pravom glasa, dok isto nije vrijedilo za Republiku Hrvatsku koja je smjela imati i veći postotak dionica. Izbrisane su i odredbe temeljem kojih je država imala povlašten pristup sredstvima štedno kreditnih zadruga.

Cilj Republike Hrvatske je do 01. siječnja 2009. godine potpuno liberalizirati kapitalne transakcije. Isto će biti postignuto stupanjem na snagu pojedinih odredbi Zakona o deviznom poslovanju kojima je precizno utvrđen daljnji tijek liberalizacije. S 1. siječnja 2008. godine, provest će se dodatna liberalizacija gotovinskog poslovanja između rezidenata i nerezidenata u kunama. Također, obveza statističkog prijavljivanja kreditnih poslova s inozemstvom, prestat će biti uvjetom za izvršenje kreditnog posla. Od 1. siječnja 2009. godine, slobodno će se moći obavljati depozitni poslovi, odobravati kratkoročni financijski krediti, obavljati gotovinsko poslovanje između rezidenata i nerezidenata te unošenje i iznošenje gotovine u kunama i stranoj valuti.

3 JAVNE FINACIJE

3.1 PRORAČUN OPĆE DRŽAVE I JAVNI DUG

3.1.1 Fiskalna politika i srednjoročni ciljevi

Fiskalna politika u srednjoročnom razdoblju počivat će na Smjernicama ekonomske i fiskalne politike 2008.-2010. koje je Vlada RH usvojila u kolovozu 2007. godine, a koje definiraju ciljeve i smjer fiskalne politike za nadolazeće razdoblje. Fiskalna politika u funkciji je cjelokupne ekonomske politike usmjerene na postizanje dugoročno održivog gospodarskog rasta i smanjenja nezaposlenosti uz jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva temeljenog na znanju. Sukladno tome, fiskalna strategija odvijat će se u smjeru daljnje fiskalne prilagodbe i otvaranja većeg prostora privatnom sektoru u cjelokupnom gospodarstvu, a u svrhu nastavka ubrzanja gospodarskog rasta, smanjenja nezaposlenosti uz povećanje zaposlenosti, uravnoteženja proračuna, smanjenja javnog duga te stabiliziranja i smanjenja inozemnog duga.

Fiskalna politika slijedit će dosadašnju politiku provođenja snažne fiskalne prilagodbe kojom je više nego dvostruko smanjeno neto pozajmljivanje/zaduživanje (fiskalni deficit prema ESA 95 metodologiji) s -5,5% BDP-a u 2003. na -2,2% BDP-a u 2006. godini, odnosno na predviđenih -1,6% BDP-a u 2007. godini. Smanjenje deficita bilo je rezultat usavršavanja i uređenja sustava javnih financija kroz jačanje upravljanja proračunom, uvođenje i proširivanje jedinstvenog računa Državne riznice, uvođenje proračunskih analiza i mjerenja fiskalnih učinaka kao i jačanje porezne administracije u svrhu suzbijanja sive ekonomije. Nastavak orijentacije na efikasnost u trošenju proračunskih sredstava i cjelokupna provedba fiskalne prilagodbe u narednom će razdoblju doprinijeti daljnjem smanjenju neto pozajmljivanja/zaduživanja s -1,6% BDP-a u 2007. na -1,5% BDP-a u 2008. i -0,6% BDP-a u 2009., pri čemu će se u 2010. ostvariti suficit, odnosno neto pozajmljivanje/zaduživanje od 0,2% BDP-a. Pritom je važno istaknuti da će silazno kretanje neto pozajmljivanja/zaduživanja biti isključivo rezultat strukturnih mjera i fiskalne prilagodbe, a ne povećanja ili uvođenja novih poreza koje bi dodatno opteretili gospodarstvo.

U skladu s navedenim, a u kontekstu održavanja smjera fiskalne politike u srednjoročnom razdoblju i daljnjeg razvoja funkcionalnog tržišnog gospodarstva uz povećanje konkurentnosti i zaposlenosti u Hrvatskoj, od iznimnog je značaja ostvarivanje sljedećih politika i mjera:

- Osiguravanje ravnomjernog gospodarskog razvoja svih regija Hrvatske;
- Usmjeravanje sredstava u znanost i obrazovanje, edukaciju svih dobnih skupina građana i poticanje razvoja društva znanja;
- Poticanje zapošljavanja i razvoja poduzetništva;
- Dovršetak procesa tranzicije koji će se očitovati kroz provedbu procesa restrukturiranja sektora brodogradnje, restrukturiranje i modernizaciju željeznica te završetak procesa privatizacije;
- Nastavak reforme pravosuđa;
- Nastavak reforme zdravstvenog sustava kojom će se osigurati kvalitetna zdravstvena zaštita za sve građane uz visoku razinu racionalnosti u poslovanju;
- Osiguravanje pravednosti na području mirovinskog sustava te osiguranje njegove dugoročno održive fiskalne pozicije uz unaprjeđenje socijalnog položaja umirovljenika;
- Nastavak politike osiguravanja prava svim socijalno osjetljivim skupinama društva;
- Nastavak ulaganja u cestovnu i željezničku infrastrukturu te opskrbu vodom i plinom;

- Jačanje energetske učinkovitosti i energetske stabilnosti;
- Završetak procesa obnove i povratak prognanika;
- Održavanje stabilnosti poreznog sustava;
- Završetak procesa usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije.

Naposljetku je važno istaknuti da fiskalna politika usmjerena na fiskalnu prilagodbu i smanjenja deficita pozitivno djeluje na smanjenje udjela javnog duga u bruto domaćem proizvodu. Nastavno na smanjenje javnog duga u 2006. godini za 2,7 postotna boda BDP-a na godišnjoj razini, predviđeno je daljnje smanjenje udjela javnog duga u BDP-u s 44,9% u 2007. na 37,0% u 2010. godini. Isto tako, država je smanjenjem deficita i orijentacijom financiranja ostvarenog deficita na domaćem tržištu pozitivno utjecala na kretanje ukupnog inozemnog duga jer je u posljednje dvije godine država jedini sektor koji je nominalno smanjio razinu svog inozemnog duga. S obzirom na ovakvu politiku i kretanja u makroekonomskom okružju, planirano je smanjenje udjela inozemnog duga u BDP-u u srednjoročnom razdoblju, s projiciranih 86,0% u 2007. na 85,2% u 2010. godini.

3.1.2 Tekuća fiskalna kretanja i srednjoročne projekcije

Teuća kretanja proračuna konsolidirane opće države

Fiskalni rezultati 2006. godine pokazuju ostvarenje deficita konsolidirane opće države od 2,2% BDP-a. Tako je nastavljen trend snažne fiskalne konsolidacije, započet 2004. godine, pri čemu je u samo tri godine deficit više nego prepolovljen. Posebno je jaka prilagodba upravo bila u 2006. godini, obzirom da je deficit smanjen za 1,6 postotnih bodova. Prihodi konsolidirane opće države zabilježili su međugodišnji rast od 8,4%, a ostvareni su u skladu s planiranim iznosima. Rashodi su također ostvareni u skladu s planom, te su zabilježili međugodišnji rast od 6,9%. Posebno je važno napomenuti kako je prisutan kontinuiran trend smanjenja udjela rashoda u BDP-u.

Tablica 2: Kretanje prihoda, rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja opće države 2003.-2006.

BDP-a	2003	2004	2005	2006
Net pozajmljivanje/zaduživanje	-5,5	-4,1	-3,8	-2,2
Ukupni prihodi	45,2	44,8	44,5	44,8
Ukupni rashodi	50,7	48,9	48,4	47,0

Izvor: MFIN

Od prvog siječnja 2007. godine u primjeni je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ovim izmjenama postiže se ravnomjernija i pravednija raspodjela poreza na svim područjima Republike Hrvatske, posebno vezana za područja od posebnog državnog interesa te veća likvidnost sustava financiranja na lokalnoj razini. Porez na dobit postaje u cijelosti prihod državnog proračuna, dok se prihod od poreza na dohodak ustupa jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave dijelom izravno, a dijelom preko fonda izravnjanja.

Uz ovu izmjenu u poreznom sustavu tijekom 2007. godine, od 1. kolovoza se na novine i časopise koji izlaze dnevno i periodično osim onih koji uglavnom ili u cijelosti sadrže oglase i služe oglašavanju, primjenjuje diferencirana stopa poreza na dodanu vrijednost od 10%.

U narednom srednjoročnom razdoblju neće biti većih izmjena poreznog sustava, u smislu uvođenja novih poreza i povećanja postojećih. Sve izmjene kretat će se u smjeru pojednostavljenja poreznog sustava, a nastavit će se i proces usklađivanja poreznog sustava s europskim zakonodavstvom.

Povoljni fiskalni rezultati iz 2006. godine nastavljeni su i u prvoj polovici 2007. godine, što je rezultat vrlo dobrog ostvarenja prihoda proračuna i ušteda na rashodnoj strani. Prihodi proračuna konsolidirane opće države u prvoj polovici 2007. godine ostvarivani su iznad plana, a najznačajniji doprinos ukupnom rastu prihoda dolazi od poreza na dodanu vrijednost, prihoda od socijalnih doprinosa, te prihoda od poreza na dobit.

Ukupni rashodi konsolidirane opće države u prvoj polovici 2007. godine kreću se u okviru planiranih iznosa, a najznačajnije kategorije rashoda su rashodi za socijalne naknade i rashodi za naknade zaposlenima. Pri nabavi nefinancijske imovine najviše se ulagalo u nabavu zgrada i građevina i to prvenstveno kod izvanproračunskih korisnika i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U prvoj polovici godine konsolidirani proračun opće države zaduživao se pretežno zajmovima i to prvenstveno na domaćem financijskom tržištu.

Slijedom ostvarenja u prvoj polovici godine u srpnju je usvojen rebalans proračuna za 2007. godinu kojim je izvršena korekcija planiranih prihoda i rashoda, a tako i ukupnog deficita. Prema novom planu planirani deficit konsolidirane opće države, odnosno neto pozajmljivanje/zaduživanje za 2007. godinu je -1,6% BDP-a. U odnosu na prvotni plan za 2007. godinu ovo je smanjenje od 0,2 postotna boda. Ostvarenje prihoda i rashoda u nastavku godine je u skladu s novim planom, čime se može zaključiti kako će planirana jača fiskalna prilagodba biti i ostvarena.

Srednjoročne fiskalne projekcije

Prihodi konsolidirane opće države

Ukupni prihodi konsolidirane opće države za razdoblje 2008. – 2010. projicirani su na temelju projekcija makroekonomskih varijabli te očekivanom kretanju pojedinih kategorija prihoda u 2007. godini. Projekcije za srednjoročno razdoblje pokazuju tendenciju smanjivanja udjela prihoda u BDP-u. Tako se za 2008. godinu planiraju ukupni prihodi na razini 43,7% BDP-a, a do 2010. godine taj će se udio dodatno smanjiti na 41,8% BDP-a. U promatranom razdoblju i dalje će najveći doprinos rastu ukupnih prihoda konsolidirane opće države dati prihodi od PDV-a, socijalnih doprinosa, te prihod od poreza na dobit.

Porez na dodanu vrijednost u 2008. godini planiran je na razini od 13,7% BDP-a. Za 2009. godinu prihodi od PDV-a planirani su na razini od 13,4% BDP-a, odnosno 13,0% BDP-a u 2010. godini. Drugi po veličini prihodi proračuna opće države su prihodi od socijalnih doprinosa. Ovi prihodi za 2008. godinu planirani su na razini od 13,3% BDP-a, a do 2010. godine njihov udio će biti blago smanjen do razine od 12,9% BDP-a.

Prihodi od trošarina za naredno srednjoročno razdoblje planirani su na temelju planiranog rasta BDP-a, a u kombinaciji s mjerama usmjerenim na poboljšanu naplatu posebnih poreza. Tako su za 2008. godinu prihodi od trošarina planirani na razini od 4,3% BDP-a, u 2009. godini 4,1% BDP-a, te u 2010. godini 4,0% BDP-a. Najveći udio u ukupnom iznosu trošarina i dalje imaju prihodi od trošarina na naftne derivate, a slijede ih trošarine na duhanske proizvode i na automobile.

Prihod od poreza na dohodak kretat će se na prosječnoj razini od 3,5% BDP-a u srednjoročnom razdoblju. Kretanje prihoda od poreza na dohodak u skladu je s kretanjima rasta nominalnih bruto plaća i zaposlenosti. Prihod od poreza na dobit će u sljedeće tri godine biti na prosječnoj razini 3,0% BDP-a, a planiran je na temelju očekivanog rasta gospodarske aktivnosti.

Rashodi konsolidirane opće države

Za razdoblje 2008. – 2010. godina planira se nastavak fiskalne prilagodbe na strani rashoda potpomognut daljnjim provođenjem strukturnih reformi i nastavkom kontrole izvršavanja rashoda. Kretanje rashoda u srednjem roku određeno je provođenjem ključnih politika i mjera poticanja poduzetništva, obrazovanja, zaštite socijalno osjetljivih skupina društva te očuvanja održivog gospodarskog rasta i razvoja. U skladu s tim predviđa se da će ukupni rashodi konsolidirane opće države u 2008. godini biti na razini 45,2% BDP-a, a narednih godina nastaviti će se smanjivati do predviđenih 41,6% BDP-a u 2010. godini.

Najveći udio u ukupnim rashodima konsolidirane opće države čine rashodi za socijalne naknade. Rashodi za socijalne naknade za 2008. godinu planirani su na razini od 17,4% BDP-a, a do 2010. godine smanjit će se do razine od 15,9% BDP-a. Dinamika rashoda za socijalne naknade u srednjoročnom razdoblju usko je vezana uz zadovoljavanje potreba mirovinskog i zdravstvenog sustava.

Drugi po veličini u ukupnim rashodima su rashodi za naknade zaposlenima. U narednom srednjoročnom razdoblju planira se smanjenje udjela i ovih rashoda, pa bi tako udio rashoda za zaposlene u 2008. godini trebao iznositi 10,9% BDP-a, dok bi do kraja 2010. godine njihov udio iznosio 10,4% BDP-a.

Rashodi za intermedijarnu potrošnju najvećim se dijelom odnose na rashode za dobra i usluge. U promatranom srednjoročnom razdoblju očekuje se kretanje udjela za intermedijarnu potrošnju na prosječno 5,4% BDP-a, uz trend kontinuiranog smanjenja udjela. U razdoblju 2008. – 2010. planirano je smanjenje udjela i rashoda za subvencije. Planirani iznos ovih rashoda za srednjoročno razdoblje je 2,1% BDP-a.

Najveća stavka rashoda za dohodak od vlasništva odnosi se na rashode za plaćanje kamata, pa će iznos ovih rashoda biti prvenstveno određen dinamikom zaduživanja iz prethodnih godina. Rashodi za dohodak od vlasništva za 2008. godinu planirani su na razini od 2,0% BDP-a, a do 2010. godine njihov udio će biti smanjen na 1,8% BDP-a.

Kategorija ostalih tekućih transfera sastoji se najvećim dijelom od tekućih pomoći i tekućih donacija. Za 2008. godini ostali tekući transferi planirani su na razini od 1,6% BDP-a, dok se za 2009. i 2010. godinu predviđa njihovo smanjenje u na 1,5% BDP-a. Kapitalni transferi su stavka rashoda koja se sastoji od kapitalnih pomoći i kapitalnih donacija. Ovi su rashodi za srednjoročno razdoblje planirani na prosječnoj razini od 2,0% BDP-a.

Rashodi za bruto investicije u kapital predstavljaju neto rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine, strateških zaliha i pohranjenih vrijednosti, a postupno smanjivanje udjela ovih rashoda u BDP-u biti će prvenstveno određeno dinamikom izgradnje cesta i autocesta u srednjoročnom razdoblju. Rashodi za bruto investicije u kapital za 2008. godinu projicirani su na razini od 3,3% BDP-a, dok se u narednim godinama očekuje smanjenje njihova udjela do razine od 2,8% BDP-a u 2010. godini.

Tablica 3: Kretanje prihoda, rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja opće države 2008.-2010.

ESA 95	% BDP-a	2006.	2007.p	2008.p	2009.p	2010.p
TR	Ukupni prihodi	24,8	25,2	25,7	22,8	21,8
	Najznačajnije stavke ukupnih prihoda:					
P.1	Output	3,8	4,8	3,8	3,6	3,5
D.211	Porez na dodanu vrijednost	13,9	14,0	13,7	13,4	13,0
D.61R	Socijalni doprinosi	13,7	13,6	13,3	13,1	12,9
D.5R	Tekući porezi na dohodak, bogatstvo itd	6,7	7,0	6,9	6,8	6,7
D.51A	- od čega: porez na dohodak	3,5	3,6	3,5	3,5	3,4
D.51B	porez na dobit	2,9	3,1	3,1	3,0	3,0
D.212	Carine i carinske pristojbe, isključujući PDV	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4
D.214	Porezi na proizvode, osim PDV-a i carina	5,3	5,1	4,9	4,8	4,6
D.214a	- od čega: trošarine	4,6	4,5	4,3	4,1	4,0
D.4R	Prihodi od imovine	0,5	0,7	0,3	0,3	0,3
TE	Ukupni rashodi	47,0	47,6	45,2	43,1	41,6
	Najznačajnije stavke ukupnih rashoda:					
P.2	Intermedijarna potrošnja	5,4	5,8	5,6	5,4	5,2
D1.P	Naknade zaposlenima	11,3	11,4	10,9	10,7	10,4
D.3P	Subvencije	2,6	2,5	2,2	2,1	2,0
D.4P	Dohodak od vlasništva, plaćeno	2,2	2,0	2,0	1,9	1,8
D.62P	Socijalne naknade osim socijalnih transfera u naravi	14,9	14,9	14,4	13,8	12,9
D.631	Socijalni transferi u naravi	3,3	2,8	3,0	2,8	3,1
D.7P	Ostali tekući transferi	1,5	1,7	1,6	1,5	1,5
D.9P	Kapitalni transferi	2,0	2,1	2,1	2,1	2,0
P.5	Bruto investicije u kapital	3,4	4,3	3,3	3,0	2,8
	Preuzete garancije	0,3				
ESA	Neto pozajmljivanje/zaduživanje	2,2	2,6	1,5	0,0	0,2

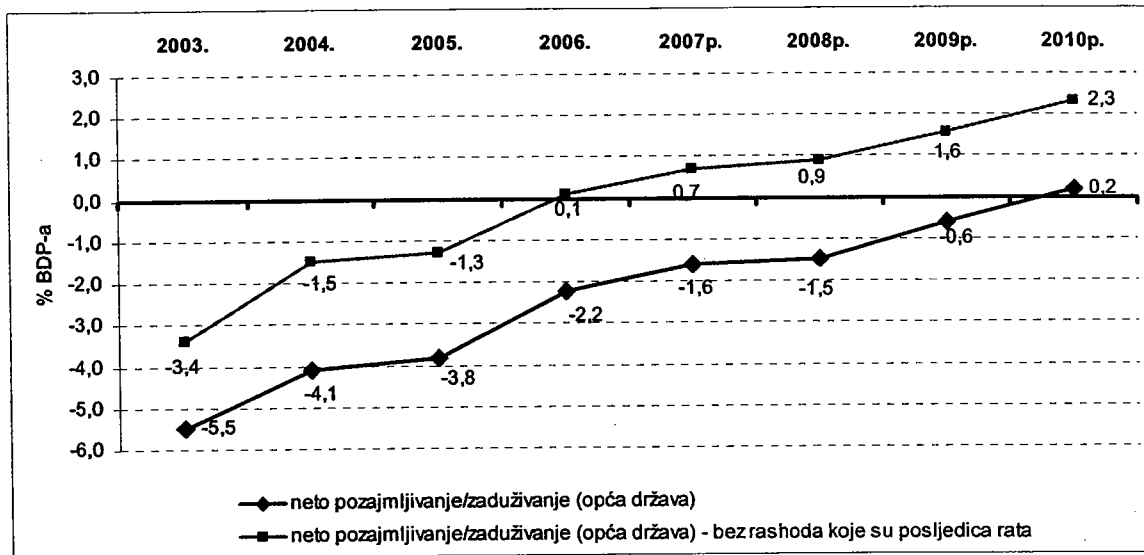
Izvor: MFIN

Rashodi – posljedice rata

U ovom poglavlju posebno ističemo rashode koji su posljedica rata u Hrvatskoj zbog činjenice da se radi o specifičnim rashodima koji su nepoznanica za ostale europske zemlje te zbog činjenice da su ovi rashodi neizbježni i da će predstavljati fiskalni teret za dugi niz godina u budućnosti. Fiskalna konsolidacija koja se provodi od 2004. dodatno dobiva na značenju ukoliko se uzme u obzir opisana veličina i karakter rashoda koji su posljedica rata. Slijedeći grafikon prikazuje smanjivanje fiskalnog deficita u razdoblju 2003.-2010. godine te razinu fiskalnog deficita u uvjetima kada ne bi postojali rashodi koji su izravna ili neizravna posljedica rata.

Ukupni rashodi koji se javljaju kao posljedica rata za 2008. godinu projicirani su na razini od 2,4% BDP-a, za 2009. godinu na razini od 2,2% BDP-a, dok su za 2010. godinu projicirani u iznosu od 2,1% BDP-a. Pritom, neizravni rashodi proizašli iz rata imaju znatno veći udio od izravnih rashoda, a taj se udio iz godine u godinu lagano povećava i 2010. godine udio neizravnih rashoda u ukupnim rashodima za ratne posljedice iznosi 95,4%.

Grafikon 4: Razina fiskalnog deficita i rashodi - posljedice rata

Izvor: MFIN

Neto pozajmljivanje/zaduživanje

Neto pozajmljivanje/zaduživanje na razini konsolidirane opće države u razdoblju 2008. – 2010. godine kreće se od -1,5% BDP-a u 2008. godini do 0,2% BDP-a u 2010. godini. Promatrano prema razinama državne vlasti, u 2008. godini najveći udio u ukupno planiranom ostvarenju razine neto pozajmljivanja/zaduživanja odnosit će se na državni proračun koji će zabilježiti neto pozajmljivanje/zaduživanje od -0,8% BDP-a, a slijede izvanproračunski korisnici jedinice lokalne države s neto pozajmljivanjem/zaduživanjem od -0,6% BDP-a, odnosno -0,1% BDP-a. Prema kraju promatranog razdoblja državni proračun će ostvariti višak prihoda nad rashodima, lokalne jedinice uravnoteženi proračun, dok će izvanproračunski korisnici jedini bilježiti negativan saldo

Tablica 4: Kretanje prihoda, rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja opće države prema razinama državne vlasti 2008.-2010.

% BDP-a	2006.	2007.p	2008.p	2009.p	2010.p
Državni proračun, nekonsolidirano					
Ukupni prihodi	38,5	39,6	37,6	36,9	36,1
Ukupni rashodi	39,8	40,4	38,4	37,1	35,7
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-1,3	-0,8	-0,8	-0,2	0,4
Izvanproračunski korisnici, nekonsolidirano					
Ukupni prihodi	3,0	3,8	2,8	2,7	2,5
Ukupni rashodi	3,9	4,6	3,5	3,0	2,6
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-0,9	-0,8	-0,6	-0,4	-0,2
Jedinice lokalne države, nekonsolidirano					
Ukupni prihodi	5,4	5,4	5,3	5,2	5,1
Ukupni rashodi	5,4	5,5	5,4	5,2	5,1
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
Konsolidirana opća država					
Ukupni prihodi	44,8	46,2	43,7	42,8	41,8
Ukupni rashodi	47,0	47,8	45,2	43,4	41,6
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-2,2	-1,6	-1,5	-0,6	0,2

Izvor: MFIN

Financiranje proračuna opće države

Kretanjem ukupne razine neto pozajmljivanja/zaduživanja u promatranom razdoblju od razine -1,5% BDP-a u 2008. godini do pozitivnog iznosa na razini 0,2% BDP-a u 2010. godini, značajno se mijenjaju i potrebe za financiranjem proračuna opće države.

Tablica 5: Financiranje proračuna opće države u razdoblju 2008. – 2010.

ESA 95	% BDP-a	2006.	2007.p	2008.p	2009.p	2010.p
B.P.	Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-2,2	-1,0	-1,5	-0,6	0,2
B.P.F.	Financiranje	-2,2	-1,0	-1,5	-0,6	-0,2
F.	Neto stanava financijske imovine	-1,0	0,1	0,1	0,3	0,5
F.2A	Gotovina i depoziti - imovina	-0,4	0,2	0,2	0,1	0,1
F.4A	Zajmovi - imovina	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3
F.5A	Dionice i ostali dionički kapital - imovina	-1,0	-0,4	-0,4	-0,1	0,0
F.	Neto zaduživanje	1,2	1,7	1,6	0,4	0,3
F.3LR	Vrijednosnice osim dionica - obveze - otplata	5,2	2,0	1,4	1,6	1,9
F.3LI	Vrijednosnice osim dionica - obveze - zaduživanje	6,1	3,3	2,6	3,2	2,6
F.4LR	Zajmovi - obveze - otplata	2,7	1,7	1,4	1,8	1,5
F.4LI	Zajmovi - obveze - zaduživanje	2,6	2,3	1,8	1,2	1,0

Izvor: MFIN

Na strani financijske imovine, u srednjoročnom razdoblju bilježit će se postupno smanjivanje privatizacijskih prihoda kako se privatizacijski proces bliži kraju. Prvenstveno uslijed navedenoga razloga, neto stjecanje financijske imovine postupno će rasti u promatranim godinama.

Na strani obveza, financiranje će u najvećoj mjeri biti usmjereno na domaće izvore, dok će u pogledu instrumenata zaduživanja u promatranom razdoblju, usmjerenost biti prema instrumentima s dužim rokom dospijeca i to prvenstveno prema obveznicama s rokom od 5 i/ili 10 godina. Posebna pozornost će se obratiti na ujednačavanje dinamike dospijeca obveza i ravnomjernog rasporeda tereta refinanciranja.

Što se tiče otplata obveznica, u promatranom razdoblju dospijevaju tri izdanja domaćih obveznica u ukupnom iznosu od 4 milijarde kuna i 200 milijuna eura. U istom razdoblju dospijeva četiri izdanja međunarodnih obveznica u ukupnom iznosu 50 milijardi jena i milijardu eura.

Tablica 6: Pregled obveznica koje dospijevaju u razdoblju 2008. – 2010.

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos (milijuni)	Kamatna stopa	Dospijeca
DOMAĆE OBVEZNICE					
Seriya 04 D-08	28.05.2003.	HRK	1.000	6,13%	28.05.2008.
Seriya 02 D-08	14.12.2001.	EUR	200	6,88%	14.12.2008.
Seriya 08 D-10	08.03.2005.	HRK	3.000	6,75%	08.03.2010.
MEĐUNARODNE OBVEZNICE					
Samuraj IV 2008.	26.06.2002.	JPY	25.000	2,15%	26.06.2008.
Euro - EUR IV 2009.	11.02.2002.	EUR	500	6,25%	11.02.2009.
Samuraj V 2009.	26.06.2003.	JPY	25.000	1,23%	26.06.2009.
Euro - EUR V 2010.	24.02.2003.	EUR	500	4,63%	24.02.2010.

Izvor: MFIN

3.1.3 Procjena ciklički prilagođenog primarnog deficita

Za izračun ciklički prilagođenog primarnog deficita konsolidirane opće države u razdoblju 1995.-2010. korištena je metoda Europske središnje banke.⁵ Pritom je pretpostavljeno da su ciklički osjetljivi elementi državnog proračuna na strani prihoda: porez na dohodak, porez na dobit, PDV, trošarine te doprinosi za socijalno osiguranje, a na strani rashoda: naknade za nezaposlene. Odgovarajuće makroekonomske osnovice su: masa plaća za porez na dohodak i doprinosi za socijalno osiguranje, bruto operativni višak za porez na dobit, osobna potrošnja za porez na dodanu vrijednost i trošarine, te broj nezaposlenih za naknade za nezaposlene.

Elastičnost ciklički osjetljivih elemenata proračuna u odnosu na njihove makroekonomske osnovice izračunata je ocjenom modela s korekcijom odstupanja («*error correction model*») na tromjesečnim podacima. Prema rezultatima ocjene modela, elastičnost poreza na dohodak iznosi 2,62, poreza na dobit 2,25, PDV 1,19, naknade za nezaposlene 1,67, prihoda od doprinosa za socijalno osiguranje 0,54, dok je elastičnost trošarina kalibrirana te iznosi 1.⁶

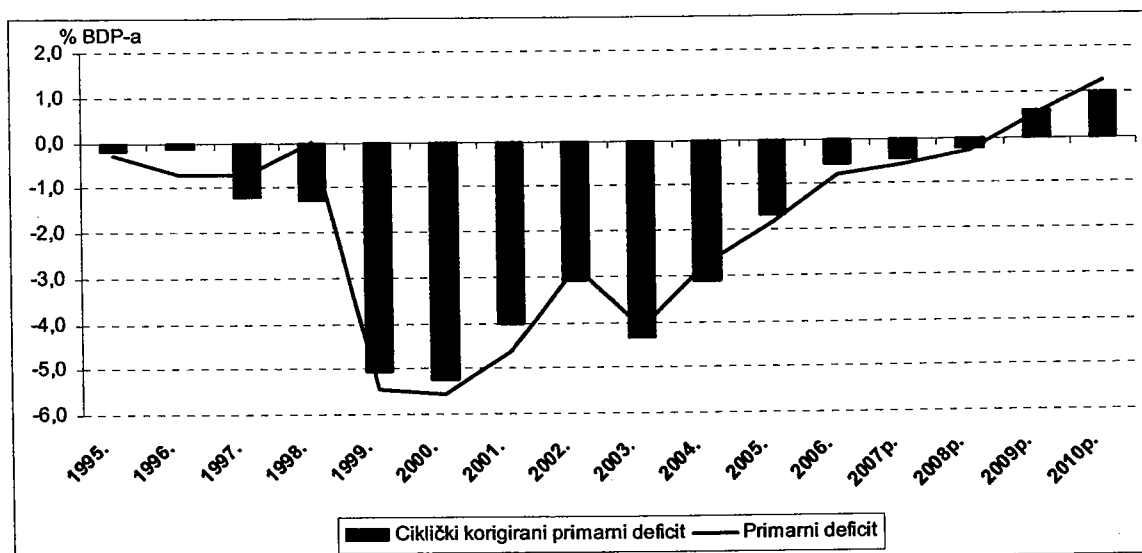
Da bi se dobio jaz između potencijalnih i ostvarenih vrijednosti makroekonomskih osnovica te jaz BDP-a, potencijalne vrijednosti su izračunate primjenom Hodrick–Prescottovog filtra čiji je parametar izgladivanja λ iznosio 300. Tromjesečni podaci za razdoblje od trećeg tromjesečja 2007. do četvrtog tromjesečja 2010. dobiveni su na temelju projekcija opisanih u ovom PEP-u koje polaze od pretpostavke da će u razdoblju 2007.-2010. doći do ubrzanja gospodarske aktivnosti.

Rezultati izračuna pokazuju da se od 2003. godine kada je strukturni primarni deficit iznosio -4,4% BDP-a, bilježi njegov stalan pad koji bi se prema projekcijama trebao nastaviti do 2010. godine. Tako bi u 2007. strukturni primarni deficit trebao iznositi -0,5% BDP-a, u 2008. godini -0,2%, dok bi prema primijenjenoj metodologiji i projekcijama u preostale dvije godine bio zabilježen strukturni primarni suficit od 0,6%BDP-a u 2009. i 1,0% BDP-a u 2010. Od 2004. do 2010. fiskalnu politiku karakterizira i umjerena restriktivnost koja je istodobno (uz izuzetak 2004. i 2010.) i prociklična. S druge strane, u razdoblju od 1996. do 2004. fluktuacije ekonomskog ciklusa su izražene, a fiskalna politika ne iskazuje jednoobrazni utjecaj na ciklus.

⁵ Bouthevillain et al., 2001, “Cyclically Adjusted Budget Balances: An Alternative Approach”, Working paper br. 77, European Central Bank.

⁶ Ekonometrijskim analizom nije se mogla dobiti signifikantna ocjena elastičnosti trošarina.

Grafikon 5: Primarni deficit i ciklički prilagođeni primarni deficit u razdoblju 1995.-2010.

Izvor: MFIN

3.1.4 Stanje i projekcije kretanja javnog duga

Proces provođenja fiskalne prilagodbe koji je započeo 2004. godine i kojim je značajno smanjena razina deficita proračuna opće države, ostvario je pozitivne učinke i na kretanje javnog duga. Promatrajući javni dug kao udio u BDP-u, vidljivo je da je javni dug u 2006. godini zabilježio smanjenje od čak 2,7 postotnih bodova. Naime, javni dug je smanjen s 49,1% BDP-a koliko je iznosio krajem 2005. godine na razinu od 46,4% BDP-a krajem 2006. godini. Od ukupnog iznosa javnog duga na kraju 2006. godine, 87,9% odnosilo se na dug koji je nastao izravnim zaduživanjem različitih razina opće države dok se ostatak odnosio na izdana državna jamstva.

Tablica 7: Javni dug Republike Hrvatske (2003. – 2006.)

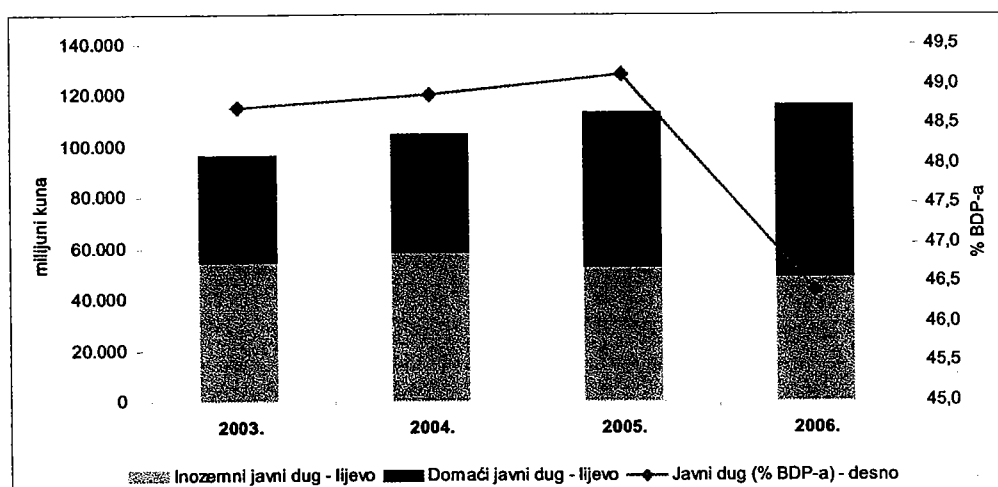
milijun kuna	2003.	2004.	2005.	2006.
Javni dug (% BDP-a)	48,7	48,9	49,1	46,4
Dug opće države	81.222	92.795	101.185	102.168
Inozemni	45.676	50.241	45.364	41.619
Domaći	35.545	42.554	55.822	60.549
Javni dug	96.641	105.057	113.640	116.268
Inozemni	54.299	57.951	52.550	48.466
Domaći	42.342	47.106	61.090	67.801

Izvor: MFIN

Nominalnih rast javnog duga bio je ujednačen proteklih nekoliko godina (do kraja 2005. godine) te je u prosjeku iznosio oko 8% godišnje. Međutim, smanjivanje razine deficita opće države i ostvarenje privatizacijskih prihoda smanjili su međugodišnji porast javnog duga na svega 2,3% u 2006. godini. U pogledu kretanja inozemne i domaće komponente javnog duga, razvidno je kako je u posljednjih nekoliko godina došlo do povećanja udjela domaće komponente, odnosno smanjenja inozemne komponente. Naime, inozemna komponenta

javnog duga u 2003. godini činila je 56,2% ukupnog javnog duga da bi krajem 2006. činila 41,7%. Razlog takvom kretanju jest orijentiranost na domaće izvore financiranja što je imalo i značajan utjecaj na razvoj domaćeg financijskog tržišta.

Grafikon 6: Kretanje javnog duga u razdoblju 2003.-2006.

Izvor: MFIN

U pogledu strukture duga opće države prema vrsti instrumenata, važno je istaknuti da je najveći dio duga prvenstveno nastao izdavanjem obveznica, a potom i temeljem zaduživanja zajmovima. Posljednje godine karakterizira orijentiranost države na zaduživanje putem dugoročnih i kratkoročnih vrijednosnih papira na domaćem tržištu što omogućuje manju razinu ovisnosti o inozemnim tržištima kapitala i ostvaruje pozitivne efekte na kretanje inozemnog duga zemlje. S ciljem poticanja razvoja domaćeg financijskog tržišta kreirane su dugoročne obveznice denominirane u domaćoj valuti kao dodatni instrument za ulaganja institucionalnih investitora, ali i uz očekivanu participaciju segmenta stanovništva, čime se maksimalno produbila baza investitora u državne obveznice na domaćem financijskom tržištu.

Dug opće države se u najvećem dijelu (84,9% na kraju 2006. godine) odnosio na dug državnog proračuna dok se preostali dio (13,8%) odnosio na dug izvanproračunskih korisnika odnosno na dug lokalne države (1,3%). U pogledu valutne strukture, potrebno je naglasiti da je ukupno oko 80% duga denominirano u stranoj valuti u čemu najveći udio ostvaruje dug denominiran u eurima. Dospijećima obveza u narednom razdoblju, doći će do značajnijeg smanjivanja duga denominiranog u jenima i dolarima dok će dug denominiran u kunama ostvariti daljnje poraste uslijed orijentacije države prilikom zaduživanja prvenstveno na domaće izvore.

U pogledu cjelokupnog upravljanja javnim dugom, od iznimne je važnosti definiranje planova i smjera upravljanja javnim dugom koji se u obliku izrađene dugoročne Strategije upravljanja javnim dugom naslanja na politiku upravljanja javnim dugom iz prethodnih godina, a u uskoj je vezi s planom kretanja fiskalne politike.

U skladu sa strategijom javnog duga te usko prateći i reflektirajući kretanje fiskalne politike, odnosno smanjenje proračunskog deficita, javni dug će bilježiti daljnje smanjivanje izraženo udjelom u BDP-u u nadolazećem srednjoročnom razdoblju. Tako će na kraju 2010. godine javni dug dosegnuti razinu od 37% BDP-a. Nastavit će se i s orijentacijom prema domaćim izvorima kada je u pitanju potreba za financiranjem opće države što će ostvariti dodatne pozitivne učinke na razvoj domaćeg financijskog tržišta.

Tablica 8: Projekcija kretanja neto pozajmljivanja/zaduživanja, duga opće države i javnog duga

% BDP-a	2006.	2007. p.	2008. p.	2009. p.	2010. p.
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-2,2	-1,6	-1,5	-0,6	0,2
Dug opće države	40,8	39,3	37,3	34,8	31,8
Inozemni	16,6	15,2	13,2	10,8	9,0
Domaći	24,2	24,0	24,0	24,0	22,8
Javni dug	46,4	44,9	42,7	40,1	37,0
Inozemni	19,8	18,4	16,3	13,9	12,0
Domaći	26,6	26,4	26,4	26,2	25,0

Izvor: MFIN

3.1.5 Fiskalni učinci ključnih strukturnih reformi

Ekonomska politika je usmjerena na poticanje dugoročno održivih stopa gospodarskog rasta i smanjenje nezaposlenosti uz jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva temeljenog na znanju. Sukladno tome izdvajaju se značajna sredstva za reforme u sektoru poduzetništva, tržištu rada, poljoprivrednom sektoru, javnoj upravi, obrazovanju i znanosti, zdravstvu, pravosuđu i zaštiti okoliša. U ovom su dokumentu, pod poglavljem 4. Strukturne reforme, detaljno izložene ciljevi, mjere i aktivnosti u svakom od navedenih područja, pri čemu su fiskalni učinci ključnih mjera u okviru strukturnih reformi navedeni u Prilogu I; Procjena fiskalnih učinaka strukturnih reformi. Navedeni fiskalni učinci podrazumijevaju izdvajanja proračunskih sredstava za provedbu određenih mjera, te pružaju informacije o financiranju istih iz zajmova te sredstava pomoći Europske unije.

Sukladno navedenom, u srednjoročnom razdoblju 2008.-2010. za provođenje pojedinih izdvojenih strukturnih mjera ukupno će se povećati neto izdvajanja iz proračuna u prosjeku za 1,5 milijardu kuna godišnje (0,4% BDP-a). Od toga će se povećati prihodi proračuna vezani uz navedene mjere (kroz korištenje sredstava pomoći EU i sl.) za u prosjeku 44,0 milijuna kuna godišnje (0,01% BDP-a).

Međutim, ovdje je važno istaknuti najznačajnije mjere koje će imati fiskalne učinke u narednom razdoblju. Naime, u narednom razdoblju subvencije Hrvatskim željeznicama će se smanjivati s tim da će u 2008. godini biti zabilježeno najveće smanjenje od 0,1% BDP-a. S druge strane, subvencije brodogradilištima rast će do 2009. godine u prosjeku za 0,01% BDP-a godišnje, dok je u 2010. godini nastavno na proces restrukturiranja predviđeno smanjenje subvencija brodogradnji za isti iznos. U pogledu politike državnih potpora poljoprivrednom sektoru, u 2008. godini predviđa se povećanje državnih potpora za 0,08% BDP-a, dok će u sljedeće dvije godine njihov rast biti na razini od 0,03% BDP-a.

Također, u ovom je kontekstu važno istaknuti i fiskalne učinke mjera u sustavu socijalne sigurnosti. Naime, zakonske promjene usmjerene na izjednačavanje visina mirovina tzv. „novih“ i „starih“ umirovljenika polučit će ukupni fiskalni učinak na rashodovnoj strani od 0,35-0,4% BDP-a u narednom srednjoročnom razdoblju. Nadalje, u okviru pronatalitetne politike, uvođenje nove mjere osiguranja pune naknade plaća za roditelje u prvih šest mjeseci imat će učinak na rashode od oko 0,04% BDP-a godišnje. Ostale mjere u području sektora poduzetništva, tržišta rada, poljoprivrednog sektora, javne uprave, obrazovanja i znanosti, zdravstva, pravosuđa te zaštite okoliša također će prouzročiti fiskalne učinke na rashodovnoj strani koji u pravilu nadmašuju prihode ostvarene temeljem korištenja raznih programa pomoći EU.

3.2 TESTOVI OSJETLJIVOSTI I USPOREDBA S PROŠLOGODIŠNJIM PROGRAMOM

3.2.1 Fiskalni rizici i testovi osjetljivosti deficita i javnog duga

Predstavljeni fiskalni program za srednjoročno razdoblje temeljen je na prethodno opisanim makroekonomskim pretpostavkama, no u svrhu dobivanja jasne slike kretanja javnih financija važno se osvrnuti na određene fiskalne rizike, te provesti testove osjetljivosti kretanja deficita i javnog duga na iste.

Fiskalni rizici

Promjene makroekonomskih varijabli zasigurno imaju utjecaj na fiskalna kretanja. Najvažniji makroekonomski pokazatelj je BDP čije promjene imaju izravan utjecaj na prikupljanje prihoda proračuna, posebno poreznih prihoda. Stoga, slučajevi ostvarivanja nižih stopa rasta BDP-a od planiranih rezultirali bi većim neto pozajmljivanjem/zaduživanjem u narednom razdoblju što bi za posljedicu imalo i više razine javnog duga. Niže stope gospodarskog rasta mogu biti rezultat nižih stopa rasta BDP-a u zemljama okruženja te zemljama koje su najvažniji trgovinski partneri Hrvatske i iz kojih dolazi najveći broj turista u Hrvatsku.

U pogledu makroekonomskih kretanja, važno je istaknuti i promjenu tečaja domaće valute koja ima utjecaj na kretanje javnog duga u srednjoročnom razdoblju. S obzirom na činjenicu da je oko 80% javnog duga denominirano u stranoj valuti, deprecijacija kune rezultirala bi većim rastom javnog duga. Stoga orijentacija zaduživanja na domaće tržište kapitala daje pozitivan doprinos ublažavanju navedenog rizika u budućnosti.

Otplata duga i plaćanja kamata također predstavljaju jedan od fiskalnih rizika pri čemu značajniji iznosi dospijea stvaraju pritisak na tekuće poslovanje u smislu povećavanju rizika refinanciranja, odnosno predstavljaju veći teret za proračun. Stoga je u upravljanju javnim dugom važno osigurati ravnomjeran teret otplata. Prema sadašnjem stanju obveza, u promatranom razdoblju 2008.-2010. teret otplata bit će najznačajniji u 2009. i 2010. godini. Promatrano na dulji rok, projekcije otplata duga državnog proračuna pokazuju da će se teret otplata smanjivati uz nešto izraženiji rizik refinanciranja tijekom 2011., 2014. i 2015. godine kada dospijevaju veći iznosi na ime izdanih obveznica.

Promjene fiskalnih kategorija, u sferi prihoda i rashoda, imaju izravni utjecaj na kretanje neto pozajmljivanja/zaduživanja, a u konačnici i javnog duga. Na приходovnoj strani može doći do ostvarenja prihoda na razini nižoj od planirane, što može biti posljedica nižih stopa gospodarskog rasta kao što je i istaknuto te povećanja sive ekonomije. U kontekstu posljednjeg, dodatno će se pojačati kontrola prikupljanja poreznih prihoda u okviru cjelokupnog poticanja i povećanja učinkovitosti porezne administracije.

Na rashodovnoj strani, potrebno je istaknuti rizik neprovođenja ključnih strukturnih reformi u sektoru poduzetništva koji može imati dvojak efekt na strani rashoda: nastavak povećanja subvencija umjesto njihovo smanjivanje i povećanje izdanih jamstava s obzirom da se nesređivanjem poslovanja ne otklanjaju osnovni razlozi izdavanja državnih jamstava, a time i eventualnih budućih preuzimanja jamstava. Također, promjene u politici socijalnog osiguranja koje bi se kretale u smjeru većeg izdvajanja za socijalne naknade od planiranih razina, a ne u smjeru racionalizacije i bolje ciljanosti istih, utjecale bi na povećanje rashoda proračuna opće države i većeg neto pozajmljivanja/zaduživanja.

Naposljetku, veći pritisak na rashode može se ostvariti i nekontroliranim provođenjem investicijskih projekata. Naime, investicijski projekti provode se sukladno donesenim

planovima, kao što su Plan gradnje autocesta i cesta te Nacionalni program željezničke infrastrukture kojima se teret investicijskih ulaganja raspoređuje u skladu s općim kretanjima i pretpostavkama fiskalne i ekonomske politike. Svako odstupanje od planiranih ulaganja u infrastrukturu prema većim iznosima, dovelo bi do povećanja rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja.

U nastavku su prikazani testovi osjetljivosti kretanja fiskalnog deficita i javnog duga na najznačajnije rizike.

Testovi osjetljivosti kretanja deficita

U ovom poglavlju daje se pregled rezultata provedenih testova osjetljivosti kretanja neto pozajmljivanja/zaduživanja (fiskalnog deficita) na izmijenjene osnovne pretpostavke. Osnovne pretpostavke kretanja ukupnog neto pozajmljivanja/zaduživanja, čimbenici čije promjene promatramo, mogu biti ekonomske (fiskalne) prirode ili pak mogu biti eksternoga karaktera, u što bi spadale promjene u sferi demografije, socijale i slično.

Testove osjetljivosti kretanja neto pozajmljivanja/zaduživanja proveli smo uz pretpostavku šoka rasta realnog BDP-a u 2008. i 2009. godini, šoka smanjenja prihoda u istim godinama te šoka jednokratnog porasta rashoda (subvencija/socijalnih naknada) u 2008. godini. Svi provedeni testovi i njihovi rezultati promatraju se u odnosu na osnovni scenarij koji se temelji na srednjoročnim makroekonomskim projekcijama. Iako su navedeni testovi provedeni na temelju arbitrarnih pretpostavki, ipak daju jasnu naznaku kakvi se učinci na neto pozajmljivanje/zaduživanje mogu očekivati u srednjoročnom razdoblju dođe li do neželjenih razvoja događaja vezanih uz osnovne odrednice. Također, ovakva analiza daje i jasniju sliku što bi u takvim hipotetskim uvjetima bilo potrebno učiniti kako bi se izbjegle ili ublažile neželjene posljedice.

Test niže razine realnog BDP-a provodi se smanjivanjem predviđenog realnog rasta BDP-a na dvostruko niže razine u 2008. i 2009. godini. Niža razina BDP-a mogla bi na primjer biti posljedica značajnijeg snižavanja gospodarske aktivnosti najvažnijih trgovinskih partnera Hrvatske, kao i snižavanja rasta u zemljama okruženja ili turistički emitivnih zemalja. Rezultati testa pokazuju da bi uslijed pretpostavljenog nižeg realnog gospodarskog rasta u 2009. godini neto pozajmljivanje/zaduživanje bilo veće za čak 2,2 postotna boda BDP-a od razine projicirane osnovnim scenarijem. Nakon prestanka razdoblja šoka, slijedi vrlo blagi oporavak.

S druge strane, dvostruko niža razina rasta prihoda u 2008. i 2009. od one pretpostavljene osnovnim scenarijem imala bi vrlo značajne nepovoljne efekte po kretanje neto pozajmljivanja/zaduživanja koji bi se u dvije godine sniženog rasta prihoda kumulirali i doveli do veće razine negativnog neto pozajmljivanja/zaduživanja od razine projicirane osnovnim scenarijem za čak 2,4 postotna boda BDP-a u 2009. godini. Nadalje, kao nepovoljnu karakteristiku niže razine rasta prihoda svakako treba navesti činjenicu da protekom vremena u kojemu se događaju šokovi dolazi do relativno sporog oporavka te se na taj način negativni efekti smanjenja rasta prihoda prenose na vrlo dugi niz godina.

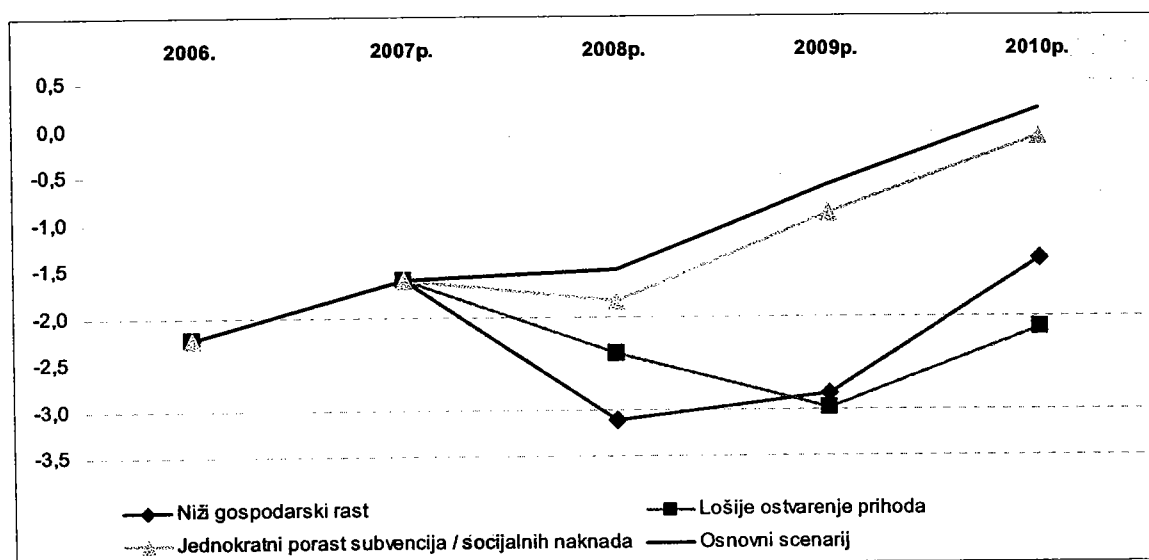
Test porasta rashoda (subvencija/socijalnih naknada) vezan je uz mogućnost povećanja određenih socijalnih prava ili pak uz izostanak provođenja ključnih strukturnih reformi temeljem kojih su ili projicirane određene uštede u osnovnom scenariju ili su preuzete garancije koje su prema osnovnom scenariju trebale biti samo uvjetna obveza. Za potrebe ovog testa, arbitrarno smo pretpostavili jednokratno povećanje rashoda od milijarde kuna. Efekt takvog povećanja pokazuje da se povećanje ukupnog neto zaduživanja prenosi na čitavo promatrano razdoblje.

Tablica 9: Pretpostavke osnovnog scenarija i rezultati testa osjetljivosti

	2006.	2007.p.	2008.p.	2009.p.	2010.p.
Pretpostavke (osnovni scenarij)					
Realni BDP, stopa rasta	4,8	6,0	6,1	6,5	7,0
Inflacija (deflator BDP-a)	3,4	3,1	3,9	3,3	3,2
Prihodi, stopa rasta	8,9	12,7	4,3	7,7	7,8
Rashodi, stopa rasta	5,9	8,9	6,5	6,1	6,1
Subvencije, stopa rasta	9,4	6,1	-2,7	4,7	2,4
Socijalne naknade, stopa rasta	5,6	9,9	6,7	4,9	5,7
Neto pozajmljivanje/zaduživanje					
Osnovni scenarij	-2,2	-1,6	-1,5	-0,6	0,2
Scenarij niže stope gospodarskog rasta	-2,2	-1,6	-3,1	-2,8	-1,4
Scenarij lošijeg ostvarenja prihoda	-2,2	-1,6	-2,4	-3,0	-2,1
Scenarij jednokratnog porasta subvencija	-2,2	-1,6	-1,8	-0,9	-0,1
Scenarij jednokratnog porasta socijalnih naknada	-2,2	-1,6	-1,8	-0,9	-0,1

Izvor: MFIN

Grafikon 7: Rezultati testa osjetljivosti

Izvor: MFIN

Testovi osjetljivosti kretanja javnog duga

Kretanje ukupne razine javnog duga u najužoj je vezi s makroekonomskim pretpostavkama te s pretpostavkama i rezultatima provođenja fiskalne politike. Obzirom na navedeno, od iznimne je važnosti kontinuirano provođenje testova utjecaja različitih promjena u pretpostavkama koje određuju kretanje javnog duga kako bi se pravovremeno i realno sagledale različite implikacije alternativnih kretanja baznih makroekonomskih i fiskalnih pretpostavki. Nadalje, provođenje testova osjetljivosti omogućava sagledavanje jačine reakcije kretanja javnog duga na promjene pojedinih odrednica njegova kretanja što naposljetku omogućava i realno sagledavanje mogućih koraka koji bi ublažili negativna kretanja prouzročena promjenama u osnovnim odrednicama. Test počiva na postavci osnovnog (*baseline*) scenarija koji se temelji na srednjoročnim makroekonomskim projekcijama i pretpostavkama. Zatim se provodi niz alternativnih scenarija kojima se pretpostavljene veličine zadržavaju na određenoj (povijesnoj) razini ili se podvrgavaju različitim šokovima.

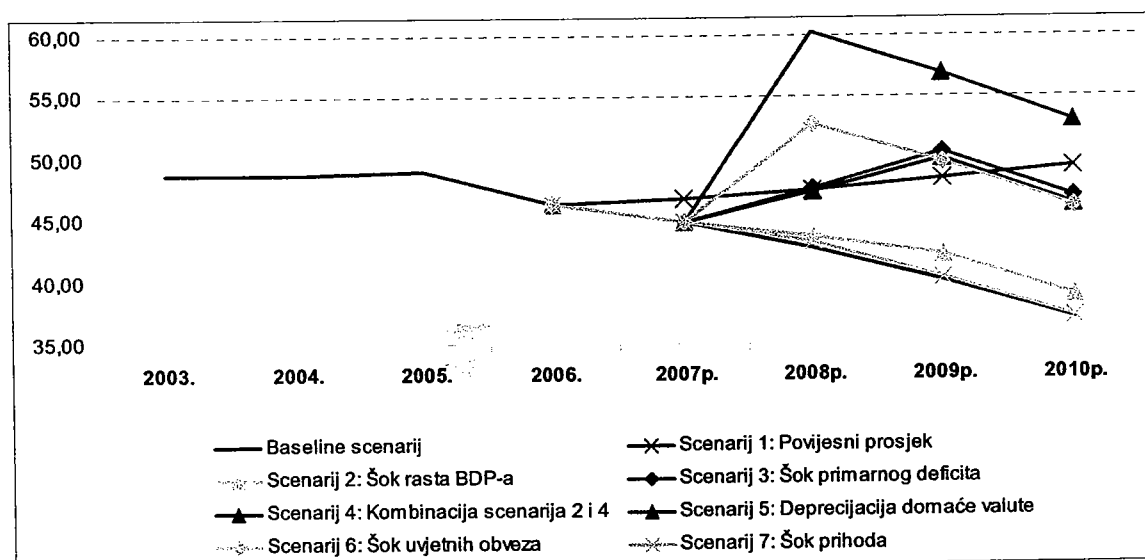

Provodeći prethodno opisane testove osjetljivosti, zamjetno je da najveći učinak na kretanje javnog duga u narednim godinama ima deprecijacija domaće valute, posebno prema euru. Razlog takvoj reakciji javnog duga na deprecijaciju kune prvenstveno proizlazi iz činjenice da je oko 80% ukupnog javnog duga denominirano u stranoj valuti od čega je oko 60% u eurima. Za potrebe ovog testa pretpostavka je 30-postotna deprecijacija kune u 2008. godini što bi za rezultat imalo povećanje razine javnog duga do relativno visoke razine od oko 60% BDP-a. Imajući u vidu efekte deprecijacije na razinu javnog duga, potrebno je voditi brigu o smanjivanju udjela duga denominiranog u stranoj valuti.

Nadalje, provedeni testovi pokazuju visoku razinu reakcije javnog duga na promjene u uvjetnim obvezama (garancijama) što ukazuje na potrebu obuzdavanja njihova rasta odnosno na potrebu provođenja restrukturiranja pojedinih sektora gospodarstva čime bi se otklonila i potreba za izdavanjem različitih oblika garancija. Šok primarnog deficita, kao glavnog generatora duga, ukazuje na vrlo nepovoljno kretanje javnog duga u srednjem roku posebno imajući u vidu činjenicu da efekti šoka primarnog deficita jenjavaju vrlo sporo i prostiru se do kraja promatranog razdoblja.

S druge strane, scenariji u kojima se pretpostavke zadržavaju na povijesnim (prosječnim) razinama pokazuju postupni rast udjela javnog duga u BDP-u prema kraju promatranog razdoblja. Navedeno jasno ukazuje na potrebu daljnjeg provođenja fiskalne prilagodbe čime se postižu niže razine potrebnog novog zaduživanja što jasno mora biti popraćeno i provođenjem ključnih strukturnih reformi.

Grafikon 8: Kretanje udjela javnog duga u BDP-u prema različitim scenarijima (%)

Izvor: MFIN

Tablica 10: Rezultati testa osjetljivosti javnog duga

	2004.	2007. p.	2009. p.	2008. p.	2010. p.
I. Srednjoročna projekcija					
Javni dug	46,4	44,9	42,7	40,1	37,0
u tome: dug denominiran u stranoj valuti	37,1	35,9	34,2	32,1	29,6
Promjena javnog duga	-2,7	-1,5	-2,1	-2,6	-3,2
Tokovi koji uzrokuju nastanak duga	-2,5	-1,9	-2,4	-2,8	-3,3
Primarni deficit	0,6	0,8	0,3	-0,4	-1,2
Prihodi i potpore	44,8	46,2	43,7	42,8	41,8
Primarni izdaci (izdaci bez izdataka za kamate)	45,4	47,0	44,1	42,4	40,6
Automatska dinamika duga	-1,5	-1,6	-2,0	-1,8	-1,8
Doprinos razlike između kamatne stope i stope rasta	-1,3	-1,6	-2,0	-1,8	-1,8
u tome: doprinos realne kamatne stope	0,8	0,9	0,5	0,7	0,7
u tome: doprinos realne stope rasta BDP-a	-2,2	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
Doprinos deprecijacije tečaja	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostali identifikirani tokovi koji uzrokuju nastanak duga	-1,6	-1,1	-0,8	-0,5	-0,3
Prihodi od privatizacije (minus)	-1,6	-1,1	-0,8	-0,5	-0,3
Priznata implicitna ili uvjetne obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo (npr. dokapitalizacija banaka)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rezidual, uključujući promjenu imovine	-0,2	0,3	0,3	0,2	0,1
Ključne makroekonomske i fiskalne pretpostavke					
Realna stopa rasta BDP-a (%)	5,0	6,0	6,1	6,5	7,0
Prosežna nominalna kamatna stopa na javni dug (%)	5,4	5,5	5,3	5,3	5,4
Prosežna realna kamatna stopa (nominalna stopa umanjena za promjenu deflatora BDP-a, %)	2,0	2,4	1,4	2,0	2,3
Nominalna aprecijacija (porast vrijednosti domaće valute izražene u eurima, u %)	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Stopa inflacije (deflator BDP-a, u %)	3,4	3,1	3,9	3,3	3,2
Rast realne primarne potrošnje (deflacionalne deflatorom BDP-a, u %)	3,2	9,9	-0,6	2,4	2,6
II. Analiza osjetljivosti udjela javnog duga u BDP-u					
1. Realna stopa rasta BDP-a, realna kamatna stopa i primarni deficit u razdoblju 2008.-2010. na razini povijesnih prosjeka	46,4	46,8	47,5	48,3	49,3
2. Realna kamatna stopa u 2008. i 2009. na razini povijesnog prosjeka uvećanog za dvije standardne devijacije	46,4	44,6	42,9	40,5	37,3
3. Realna stopa rasta BDP-a u 2008. i 2009. na razini povijesnog prosjeka umanjenog za dvije standardne devijacije	46,4	44,9	43,7	42,2	38,8
4. Primarni deficit u 2008. i 2009. na razini povijesnog prosjeka umanjenog za dvije standardne devijacije	46,4	44,9	47,6	50,5	46,9
5. Kombinacija scenarija 2. do 4., sa šokom u visini jedne standardne devijacije u 2008. i 2009.	46,4	44,9	47,3	49,9	46,2
6. Jednokratna deprecijacija od 30 posto u 2008.	46,4	44,9	60,3	57,0	53,0
7. Porast ostalih tokova koji uzrokuju porast duga (garancija) u visini od 10 posto BDP-a, u 2008.	46,4	44,9	52,7	49,7	46,1
8. Udio prihoda u BDP-u u 2008. i 2009. na razini povijesnog prosjeka umanjenog za dvije standardne devijacije	46,4	44,9	43,3	40,3	37,1
Povijesne vrijednosti ključnih varijabli (posljednjih 6 godina)					
Primarni deficit	2,4		1,4		
Realna stopa rasta BDP-a (u %)	4,8		0,6		
Nominalna kamatna stopa (u %) /8	5,6		0,2		
Realna kamatna stopa (u %)	2,0		0,2		
Stopa inflacije (deflator BDP-a, u %)	3,6		0,3		
Udio javnih prihoda u BDP-u	45,5		1,1		

Izvor: MFIN

3.2.2 Usporedba novog i prethodnog PEP-a

U ovom poglavlju dajemo pregled ukupne razine prihoda, rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja prema prošlogodišnjem i ovogodišnjem PEP-u uz objašnjenje razlika navedenih veličina.

Jedna od najznačajnijih promjena tijekom protekle godine dana, koja je imala utjecaj na promjene veličina prihoda, rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja izraženih udjelima u BDP-u, jest promjena nominalne vrijednosti BDP-a. Razlika proizlazi iz revizije izračuna nominalnog BDP-a za 2004. godinu te konzekventno za godine koje slijede, zatim iz jače gospodarske aktivnosti kao i iz više razine projicirane inflacije u srednjoročnom razdoblju. Veće razine nominalnog BDP-a imale su utjecaj na smanjivanje promatranih veličina (prihoda, rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja) izraženih udjelom u BDP-u.

No, razlike pojedinih fiskalnih veličina za iste godine iz prošlogodišnjeg i ovog PEP-a proizlaze i iz nekoliko drugih razloga, posebno specifičnih za prihode, odnosno za rashode. Ostvarenje prihoda opće države 2006. godine bilo je iznad razine projekcije uvrštene u prošlogodišnji program te je temeljem baznog efekta izračunat doprinos navedenog viška ostvarenja prihoda u godinama koje slijede. Nadalje, u 2007. godini planiraju se jednokratni prihodi (temeljem prihoda od koncesija i dividendi) na višoj razini od planiranog u okviru projekcije prošlogodišnjeg PEP-a što dijelom objašnjava kretanje udjela prihoda u BDP-u u

2007. godini. Ostatak viška prihoda 2007. u odnosu na prošlogodišnji PEP temeljen je na jačoj gospodarskoj aktivnosti od prethodno pretpostavljene što se kroz bazni efekt prenosi i na godine koje slijede. Izmijenjene makroekonomske pretpostavke, korištene u projekciji prihoda, ostvaruju povećanje očekivanih prihoda opće države i u cjelokupnom srednjoročnom razdoblju.

Tablica 11: Usporedba prihoda, rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja opće države prema prošlogodišnjem i ovogodišnjem PEP-u

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
PEP 2006. - 2010. (% BDP-a)					
Ukupni prihodi	44,8	46,2	43,7	42,8	41,8
Ukupni rashodi	47,0	47,8	45,2	43,4	41,6
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-2,2	-1,6	-1,5	-0,6	0,2
PEP 2007. - 2009. (% BDP-a)					
Ukupni prihodi	45,0	44,8	44,0	43,3	
Ukupni rashodi	47,2	46,6	45,7	44,7	
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-2,2	-1,8	-1,7	-1,5	
Razlika PEP 2006.-2010. i 2007.-2009. (postotni bodovi)					
Ukupni prihodi	-0,2	1,4	-0,3	-0,4	
Objašnjeno:					
Revizija BDP-a	-0,5	-0,9	-1,7	-2,4	
Razlika u konačnom ostvarenju 2006.	0,3	0,2	0,2	0,2	
Povećanje jednokratnih prihoda u 2007.		0,9			
Razlika u projekciji za 2007.		1,2	1,2	1,1	
Razlika u projekciji za 2008.			0,0	0,0	
Razlika u projekciji za 2009.				0,5	
Ukupni rashodi	-0,1	1,2	-0,5	-1,3	
Objašnjeno:					
Revizija BDP-a	-0,5	-1,0	-1,8	-2,5	
Preuzeta jamstva u 2006.	0,3				
Jednokratni rashodi za ovrhe		0,1			
Subvencije		0,1			
Izmirenje dospjelih neplaćenih obveza		0,1			
Povećanje rashoda za izgradnju autocesta		0,8			
Naknade zaposlenima		0,2	0,3	0,5	
Povećanje rashoda za zdravstvo		0,2	0,2	0,2	
Povećanje rashoda za mirovine		0,1	0,4	0,4	
Povećanje materijalnih rashoda			0,3	0,3	
Povećanje rashoda za kamate			0,1	0,1	
Ostalo	0,1	0,5	0,0	-0,3	
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-0,1	0,2	0,2	0,9	

Izvor: MFIN

Na strani rashoda, u 2006. godini ostvarena je veća razina rashoda u odnosu na projiciranu u okviru prošlogodišnjeg PEP-a. Razlog tomu su preuzete garancije u 2006. godini na razini od 0,3% BDP-a.

U 2007. godini niz efekata je utjecao na promjenu razine rashoda između dva PEP-a. Potrebno je izdvojiti jednokratne rashode za ovrhe za naknade zaposlenima po sudskim presudama. Zatim, povećana je razina subvencija i to prvenstveno uslijed usmjeravanja višeg iznosa sredstava za subvencije poljoprivrednicima. Značajno povećanje rashoda 2007. godine proizašlo je iz ubrzanja dinamike izgradnje autocesta te je također zabilježeno jednokratno povećanje povezano s rješavanjem dospjelih neplaćenih obveza u zdravstvu.

U svim godinama od 2007. do 2009. godine ovogodišnji PEP bilježi nešto veću razinu rashoda za naknade zaposlenima. Glavni razlog se odnosi na povećanje projiciranih rashoda za naknade zaposlenima na razini lokalne države. Pritom treba napomenuti da su promijenjene projekcije rashoda lokalne države u odnosu na prošlogodišnji dokument

prvenstveno uslijed činjenice da je konačno izvršenje proračuna lokalnih jedinica za 2006. godinu bilo znatno iznad relativno pesimističnih projekcija u okviru prošlogodišnjeg dokumenta.

Osim već spomenutih jednokratnih rashoda u 2007. godini usmjerenih na eliminiranje akumuliranih dospjelih obveza u zdravstvu, proračun za 2007. uključuje i povećanje rashoda za zdravstvo što za cilj ima sprječavanje daljnjeg akumuliranja obveza, a efekt povećanja ovih rashoda provlači se i na sljedeće godine.

U 2007. godini, povećavaju se blago rashodi za mirovine branitelja i to temeljem isplate duga iz prethodnih razdoblja. Porast rashoda za mirovine u godinama koje slijede je nešto veći, a vezan je uz izjednačavanje mirovina tzv. „starih“ i „novih“ umirovljenika odnosno ublažavanje nastalih razlika u ostvarenim razinama mirovina korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u različitim godinama.

Povećanje materijalnih rashoda u 2008. i 2009. godini je dvojake prirode. Prvi razlog je viša očekivana razina korištenja programa pomoći Europske unije koje se upravo najvećim dijelom pretaču na materijalne rashode. Drugi je razlog već opisana izmjena u projekcijama rashoda jedinica lokalne države. Novim procjenama kretanja rashoda za kamate, u 2008. i 2009. se očekuju nešto viši rashodi po ovoj osnovi u odnosu na projekcije iz prošlogodišnjeg PEP-a.

Temeljem novih projekcija ukupnih prihoda i rashoda opće države, projicirano je poboljšanje ukupne razine neto pozajmljivanja/zaduživanja od 0,2 postotna boda u 2007. do 0,9 postotnih bodova u 2009. godini.

3.3 KVALITETA JAVNIH FINANCIJA

U narednom srednjoročnom razdoblju nastaviti će se mjere vezane uz podizanje kvalitete javnih financija. U proteklom razdoblju poduzete su brojne mjere u smjeru jačanja upravljanja proračunom; uređena je Državna riznica i njen jedinstveni račun, proširen je obuhvat jedinstvenog računa Državne riznice uključivanjem fondova socijalnog osiguranja, pospješene su proračunske analize i uveden je sustav mjerenja fiskalnih učinaka svih zakonskih prijedloga, unaprijeđen je sustav praćenja i izvještavanja statistike javnih financija prema međunarodno priznatim metodologijama, uveden je i unaprijeđen sustav unutarnjih financijskih kontrola proračunskih sredstava te je poboljšana sustav prikupljanja proračunskih prihoda. Također, sustavno se unaprjeđuje planiranje i osiguranje tekuće likvidnosti u svrhu koje se izrađuju tromjesečni, mjesečni, tjedni i dnevni planovi priljeva i odljeva sredstava.

U pogledu prihodovne strane proračuna, nastaviti će se aktivnosti na jačanju kontrole prikupljanja poreznih prihoda kroz sustavni nadzor u cilju daljnjeg suzbijanja sive ekonomije i osiguranja ispunjavanja poreznih obveza svakog poreznog obveznika. U narednom razdoblju neće biti povećanja poreza niti uvođenja novih poreza koji bi dodatno opteretili gospodarstvo. Okosnica porezne politike u srednjoročnom razdoblju bit će prilagodba hrvatskog poreznog zakonodavstva pravnoj stečevini Europske unije uz mjere pojednostavljenja poreznog sustava.

Nadalje, u narednom razdoblju nastaviti će se s podizanjem učinkovitosti kontrole trošenja i pravovremenog izvršavanja proračunskih rashoda kako bi se proračunska sredstva usmjeravala u strateški važna područja.

U tom kontekstu važno je naglasiti napredak u okviru potpunog usklađivanja nacionalnog zakonodavstva u području javne nabave sa pravnom stečevinom Europske unije vezano za javnu nabavu. Naime, izrađen je novi Zakon o javnoj nabavi⁷ na kojem je sustavno radio Ured za javnu nabavu Vlade RH u suradnji sa SIGMA-om i stručnjacima programa CARDS 2002 Twinning projekta „Jačanje hrvatskog sustava javne nabave“. Ovim je Zakonom napravljen značajan iskorak prema usklađivanju hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije i općim načelima javne nabave koji bi trebali osigurati potpuno otvaranje tržišta javne nabave slobodnoj konkurenciji. Konceptualno, novi Zakon o javnoj nabavi uređuje postupke javne nabave za javne naručitelje i naručitelje na području vodoopskrbe, energetike, prometa i poštanskih usluga, uključujući i pravnu zaštitu. Novi Zakon o javnoj nabavi usvojen je u Hrvatskom saboru 3. listopada 2007. a objavljen u Narodnim novinama, broj 110/2007. Odredbe Zakona o javnoj nabavi će stupiti na snagu 1. siječnja 2008. godine. Osnovni ciljevi ovog Zakona kao što su, između ostalog, uspostava transparentnih, učinkovitih i djelotvornih postupaka javne nabave ogledaju se kroz unaprjeđenje upravljanja javnim financijama, uspostavu optimalnog odnosa između uloženi javnih sredstava i dobivene vrijednosti, poticanje slobodnog tržišnog natjecanja, smanjenje administrativnog opterećenja, očuvanje okoliša, promicanje izvrsnosti i učinkovite pravne zaštite.

U pogledu provođenja strukturnih reformi koje će pridonijeti povećanju kvalitete javnih financija u Hrvatskoj, važno je istaknuti orijentiranost cjelokupne ekonomske, a stoga i fiskalne politike, na poticanje znanja i izvrsnosti, odnosno na stvaranje društva temeljenog na znanju.⁸ Hrvatska ekonomska politika temelji se na povećanju konkurentnosti gospodarstva zasnovanom na znanju i ulaganju u ljude sukladno ciljevima Lisabonske strategije. Stoga se poduzimaju brojne mjere u sferi reforme obrazovanja i znanosti s ciljem stvaranja kvalitetnog stručnog ljudskog potencijala i osiguranja mobilnosti radnika kao i izjednačavanja ponude i

⁷ Novi Zakon o javnoj nabavi usvojen je u Hrvatskom saboru 3. listopada 2007. godine.

⁸ Mjere usmjerene na razvoj društva temeljenog na znanju detaljnije su izložene u poglavlju 4.6.1.

potražnje na tržištu rada. U tu svrhu se promovira cjeloživotno učenje i povećanje stupnja obrazovanja hrvatskih građana, a s obzirom na veliku prisutnost mladih od 16 do 18 godina na burzi rada, provode se politike poticanja srednjoškolskog obrazovanja kroz pružanje besplatnih udžbenika i besplatnog prijevoza za učenike. Protekle četiri godine, od 2003. do 2007., ulaganje u obrazovanje i znanost poraslo je za 33,7%, odnosno za oko 2,6 milijarde kuna.

Nadalje, važno je istaknuti orijentaciju proračunske politike prema ravnomjernijem razvoju Hrvatske i daljnjoj izgradnji infrastrukture. Naime, u 2007. godini u primjeni je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o financiranju jedinica lokalne i regionalne samouprave kojim se postigla ravnomjernija i pravednija raspodjela poreznih prihoda na svim područjima Hrvatske, a posebno na područjima od posebnog državnog interesa, te veća likvidnost cjelokupnog sustava financiranja na lokalnoj razini. Dakle, novim sustavom pružen je dodatni impuls snažnijem i ujednačenom razvoju svih hrvatskih krajeva. Također, država izdvaja značajna sredstva za brojne razvojne i infrastrukturne projekte usmjerene u poticanje snažnijeg regionalnog razvoja i stvaranje kvalitetne infrastrukturne mreže u Hrvatskoj. Naime, ulaganje u obnovu, kapitalne, infrastrukturne i gospodarske projekte u lokalnim jedinicama preduvjet su za intenziviranje gospodarske aktivnosti i povećanja kvalitete života građana. U razdoblju 2003.-2007., ulaganja u razvojne projekte po regijama povećana su za gotovo 3 puta. U narednom razdoblju nastavit će se s ulaganjem u luke i zračni promet, no posebno je važno istaknuti nastavak izgradnje prometnih dionica sukladno Planu izgradnje autocesta i cesta, dok će se posebna pozornost posvetiti i ulaganjima u željezničku infrastrukturu u skladu s Nacionalnim programom željezničke infrastrukture.

Naposljetku, fiskalna politika usmjeravanjem proračunskih sredstava u stvaranje poticajnog poslovnog okruženja prati orijentaciju cjelokupne ekonomske politike na poticanje većeg sudjelovanja privatnog sektora u osiguranju dugoročno održivih visokih stopa gospodarskog rasta. Proračun podupire postupno povlačenje prisutnosti države u gospodarstvu i stoga je predviđeno daljnje smanjenje rashoda opće države s 46,2% BDP-a u 2007. na 41,8% BDP-a u 2010. godini. Također, aktivan doprinos države u poticanju poduzetništva ogleda se i u brojnim programima poticanja obrta, malog i srednjeg poduzetništva, a zatim i turizma, poljoprivrede i ribarstva. U pogledu stvaranja povoljnije poduzetničke klime državna se sredstva usmjeravaju u provedbu ključnih mjera u području javne uprave i pravosuđa. Naime, cilj je ukloniti sve administrativne barijere te uspostaviti modernu, djelotvornu i profesionalnu javnu upravu koja će biti na usluzi svim poduzetnicima i građanima. Također, cilj je uspostaviti učinkovit pravosudni sustav i njegovati vladavinu prava kroz sustavnu borbu protiv korupcije što se očituje i u izdvajanjima iz proračuna za tu namjenu.

Dakle, sustavno provođenje mjera unaprjeđenja javnih financija kroz bolju kontrolu prikupljanja prihoda i učinkovito trošenje proračunskih sredstava usmjeravanjem istih u strateški važna područja pridonijet će povećanju kvalitete javnih financija u Hrvatskoj. Politika javnih rashoda usmjerena u ulaganje u poticanje poduzetništva, obrazovanje i znanost te kapitalne projekte, osigurat će dugoročnu održivost viših stopa gospodarskog rasta što će zatim potaknuti veći rast proračunskih prihoda i na kraju ponovno otvoriti prostor za daljnja ulaganja u znanje i infrastrukturu i tako doprinijeti kvaliteti i dugoročnosti javnih financija i gospodarskog rasta.

3.4 DUGOROČNA ODRŽIVOST JAVNIH FINACIJA

Analiza dugoročne održivosti javnih financija u ovogodišnjem PEP-u temelji se na istim dugoročnim projekcijama stanovništva kao i prethodne godine (varijanta srednjeg fertiliteta sa srednjom migracijom). U odnosu na prethodni PEP došlo je do promjena određenih pretpostavki što se u prvom redu odnosi na optimističnije stope realnog rasta BDP-a u inicijalnom razdoblju, brže dostizanje stope nezaposlenosti od 7%, uključivanje očekivanog učinka usklađivanja novih i starih umirovljenika u rashode za mirovine te nove fiskalne projekcije za razdoblje do 2010. godine.

Pretpostavljeno je da neće doći do promjena u regulativi i politikama koje reguliraju javne izdatke za mirovine i zdravstvo te da neće doći do promjena u obračunu i naplati doprinosa za socijalno osiguranje. Pretpostavlja se da će svi ostali javni prihodi, osim doprinosa, ostati nepromijenjeni kao udio u BDP-u, a isto se tako pretpostavlja da će i svi drugi rashodi, osim rashoda za mirovine, zdravstvo i kamate, zadržati svoj udio u BDP-u. U pogledu stopa participacije, pretpostavlja se da će ekonomski agenti zadržati svoj obrazac ponašanja nepromijenjen, odnosno pretpostavlja se da će stope participacije po karakterističnim dobnim skupinama (15-24, 25-49 i 50-64) i spolu ostati nepromijenjene. Uz takvu pretpostavku, može se vidjeti da će nakon 2010. godine doći do pada ukupne stope participacije uslijed sve većeg udjela stanovništva u starijim dobnim skupinama.

Za realni rast BDP-a se pretpostavlja da će u početku razdoblja iznositi 7% te da će u daljnjem razdoblju konvergirati projekcijama prosječnog potencijalnog rasta BDP-a za EU10 (nove zemlje članice iz 2004. godine).⁹ Stopa nezaposlenosti projicirana je kao padajuća sve do 2010., kada doseže razinu od 7%, što se smatra strukturnom stopom nezaposlenosti koja će se zadržati sve do 2050. Rast proizvodnosti po radniku izveden je iz pretpostavki o realnom rastu BDP-a te kretanju broja zaposlenih što je određeno dugoročnim demografskim projekcijama i pretpostavljenim stopama participacije.

Na temelju opisanih pretpostavki predviđa se lagani pad prihoda od doprinosa za mirovinsko osiguranje sa 6,9% u 2005. na 5,9% BDP-a u 2015. godini te stabilizacija u daljnjem horizontu. Glavni uzrok pada u početnim godinama je postupno povećanje udjela zaposlenih s mirovinskim osiguranjem u oba obvezna mirovinska stupa, kod kojih dio doprinosa (5%) odlazi u privatne obvezne mirovinske fondove. Naime, stariji zaposlenici većinom su osigurani samo u prvom mirovinskom stupu, gdje ukupan iznos njihovih doprinosa (20%) odlazi u javni fond. Odlaskom starijih radnika u mirovinu sve će više biti zaposlenika kod kojih u javni fond odlazi dio ukupnih doprinosa (15%). Stabilizacija udjela doprinosa od mirovina na 5,9% BDP-a nakon 2015. godine rezultat je pretpostavki da je rast realnih plaća po zaposlenom jednak rastu proizvodnosti rada te da je stopa doprinosa definirana kao konstantan udio plaća gdje se kod doprinosa za mirovinsko osiguranje uzimaju u obzir više stope doprinosa za prvi stup kod starijih umirovljenika.

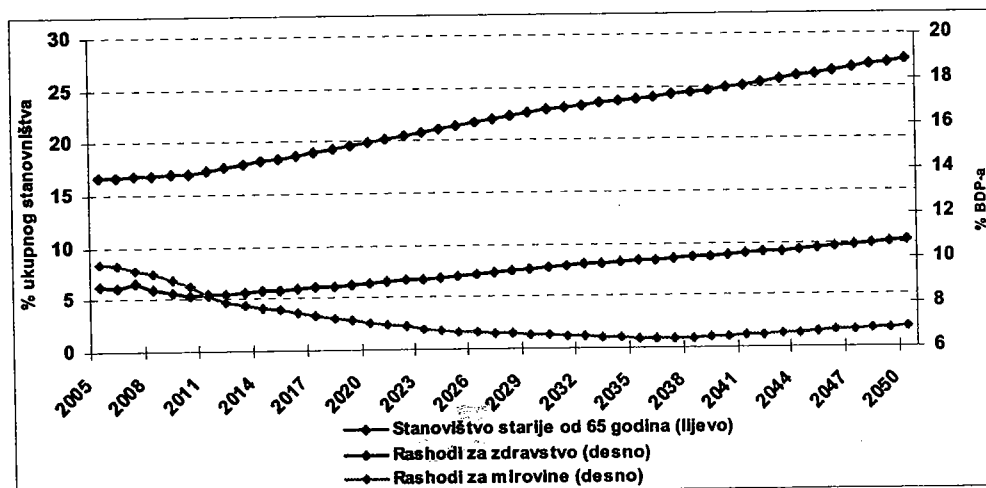
Rezultati projekcija ukazuju na značajan pad javnih izdatka za mirovine, s 9,9% u 2005. na 6,9% BDP-a u 2050. godini pri čemu su iz analize isključene mirovine i trajna prava branitelja. Taj udio je manji u usporedbi s prethodnom PEP-om unatoč uključivanja izdataka za usklađivanje novih i starih umirovljenika jer su ove godine pretpostavljene nešto optimističnije realne stope rasta BDP-a. Pod javnim izdacima za mirovine računaju se samo izdaci mirovinskog fonda (HZMO), ali ne i izdaci privatnih mirovinskih shema (obveznih ili dobrovoljnih). Ovakav je pad javnih izdataka prvenstveno rezultat pada relativnih mirovina (omjer mirovina i plaća) isplaćenih iz prvog stupa. Takav rezultat je vrlo izvjestan ako se

⁹ Ovakva pretpostavka, kao i visine stopa, izvedene su iz projekcija Economic Policy Committee of the EU (2006).

zadrže svi parametri obračuna mirovina koji danas vrijede, odnosno indeksacija mirovina prema formuli 50% rast plaća i 50% rast cijena. Očekuje se da će isplate iz drugog stupa ublažiti ili kompenzirati pad relativnih mirovina. Potrebno je napomenuti da je kod projekcija uzeto u obzir lagano smanjivanje udjela umirovljenika kojima se cjelokupna mirovina isplaćuje iz prvog stupa te povećanje udjela umirovljenika kojima se dio mirovina isplaćuje iz prvog, a dio iz drugog stupa.

Rast javnih izdataka u zdravstvu je projiciran sa 6,2% BDP-a u 2005. na 10,2% BDP-a u 2050. Takav rast posljedica je procjene čistog učinka starenja te rasta izdataka za zdravstvo u skladu s rastom proizvodnosti. Rast izdataka po osnovi čistog učinka starenja događa se zbog sve većeg udjela stanovništva u starijim dobnim skupinama koje apsorbiraju relativno veći iznos izdataka za zdravstvo. Osim učinka starenja, dodatno je pretpostavljeno da će izdaci za zdravstvo za svaku dobnu skupinu i spol rasti kao i BDP po zaposlenom. Naime, kako su plaće zdravstvenog osoblja jedna od glavnih troškova zdravstva, može se pretpostaviti da će troškovi zdravstva rasti jednako kao troškovi za plaće u zdravstvu, a one će pretpostavljeno rasti kao i prosječne plaće u cijelom gospodarstvu. Povećanje udjela rashoda za zdravstvo u BDP-u u 2050. godini za oko 2 postotna boda rezultat je optimističnije projekcije rasta BDP-a koja za sobom povlači i brži rast proizvodnosti, odnosno rashoda za zdravstvo.

Grafikon 9: Starenje stanovništva te izdaci za mirovine i zdravstvo

Izvor: MFIN

3.5 INSTITUCIONALNA OBILJEŽJA JAVNIH FINACIJA

Pravni okvir kojim se uređuje područje javnih financija sastoji se od nekoliko razina: Ustava Republike Hrvatske, Zakona o proračunu i njegovih provedbenih propisa, godišnjeg proračuna Republike Hrvatske te pravilnika i uputa. Temeljni propis kojim se uređuju proračunski procesi i odnosi između institucija unutar sustava proračuna jest Zakon o proračunu.

Zakonom o proračunu iz 2003. godine detaljno se definiraju instrumenti za upravljanje javnim rashodima i uređuju procesi planiranja, izrade, donošenja i izvršavanja proračuna, upravljanje imovinom i dugovima, upravljanje javnim dugom, zaduživanje i jamstvo države te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunski odnosi u javnom sektoru, računovodstvo, te unutarnji i proračunski nadzor. Zakon postavlja i pravila odnosa, prava te odgovornosti među institucijama (Hrvatskog sabora, Vlade RH, Ministarstva financija i korisnika proračuna) i funkcijama u sustavu proračuna.

Zakon o proračunu prepoznaje potrebu uvođenja standardnih klasifikacija kao okvira kojim se iskazuju i sustavno prate prihodi i primici te rashodi i izdaci po nositelju, cilju, namjeni, vrsti i lokaciji. Međutim, Pravilnik o proračunskim klasifikacijama koji je stupio na snagu u drugom polugodištu 2007. godine detaljnije definira sadržaj klasifikacija u smislu osnovnog određenja strukture brojčanih oznaka i naziva, primjenu klasifikacija za proračune i proračunske korisnike te vezu među klasifikacijama. Pravilnikom se uvodi i posebna klasifikacija izvora financiranja.

Propisana obveza primjene proračunskih klasifikacija (i sustava brojčanih oznaka i naziva) za sve proračune i proračunske korisnike u procesima planiranja, izvršavanja, računovodstvenog evidentiranja i izvještavanja osigurava, između ostaloga, i osnovu za konzistentno praćenje transakcija, kontrolu potrošnje i podlogu za ekonomske i statističke analize.

Iz navedenog je vidljivo kako je područje javnih financija institucionalno uređeno, a Strategija unaprjeđenja i modernizacije procesa u sustavu Državne riznice 2007.-2011. koju je Vlada RH usvojila 12. listopada 2007. godine temeljni je razvojni dokument za to područje.

Ciljevi i sadržaj Strategije značajno su određeni razdobljem njegove primjene, a ono se odnosi na razdoblje pregovora za ulazak Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU, ali i na razdoblje prvih godina članstva u EU.

Budući da Državna riznica organizacijski i informacijski objedinjuje sve ključne proračunske procese: pripremu i izvršenje proračuna, računovodstvo i izvještavanja te upravljanje javnim dugom, Strategijom se definiraju ciljevi modernizacije sustava Državne riznice te kratkoročne i srednjoročne mjere kojima će se omogućiti postizanje tih ciljeva.

Strategija unaprjeđenja i modernizacije procesa u sustavu Državne riznice naslanja se na krovni strateški dokument Vlade RH: Strateški okvir za razvoj 2006.-2013., te na druge dokumente Vlade koji s različitih gledišta obuhvaćaju područje javnih financija, a posebice na Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji, Pretpristupni ekonomski program 2007.-2009. i Nacionalni program suzbijanja korupcije 2006.-2008.

Strategija se sastoji od velikog broja mjera za koje je utvrđen i realistični vremenski okvir njihove provedbe. Primjena srednjoročnoga programskog proračuna i izgradnja objedinjenoga financijsko-upravljačkog informacijskog sustava državne riznice predstavljaju ključne aktivnosti koje će se postupno provoditi u srednjoročnom razdoblju.

Također, Strategija obuhvaća i provođenje sljedećih mjera:

- Uvođenje izrade trogodišnje strategije vladinih politika (Financijska strategija) usporedno s fiskalnim planom, koja bi jasno definirala prioritete, ciljeve i politike, i čiji bi se strateški izbor trebao odraziti u proračunima za svaku od godina koju obuhvaća navedeno trogodišnje razdoblje. Financijska strategija izrađivala bi se na temelju strateških planova pojedinih ministarstava za tri godine, a usvajao bi je Hrvatski sabor;
- Izrada Srednjoročnog fiskalnog okvira koji će postavljati srednjoročne fiskalne ciljeve Vlade RH u odnosu na ključne pokazatelje, kao što su ukupni prihodi, rashodi, proračunski deficit, javni dug i trošak otplate duga, uključujući utvrđivanje i kvantifikaciju potencijalnih rizika, kao i srednjoročnu projekciju rashoda usklađenu s postavljenim ciljevima za prihode i proračunski deficit, te njihovu razradu na razini obveza proizašlih iz postojećih i planiranih aktivnosti Vlade;
- Povezivanje procesa planiranja s drugim proračunskim procesima, u prvom redu s računovodstvom i izvršavanjem proračuna;
- Definiranje procedura za praćenje i evaluaciju (ocjenu) programa;
- Uspostavljanje automatiziranog sustava nadzora nad stvaranjem obveza, uključujući i višegodišnje obveze;
- Modernizacija poslovanja s bankom i uvođenje e-poslovanja s ciljem pravodobnog raspolaganja informacijama o statusu izdanih naloga za plaćanje i salda na računu;
- Unapređenje u planiranju novčanog toka i potrebe za novčanim sredstvima pri čemu će se razviti procedure za praćenje obveza plaćanja i za pripremanje planova novčanog toka te planova zaduživanja;
- Nastavak provođenja unutarnje revizije u sustavu/poslovnim procesima Državne riznice u skladu s procjenom rizika, zahtjevima menadžmenta i rezultatima procjene rizika provedenih u riznici;
- Uspostavljanje cjelovitoga računovodstvenog sustava, odnosno povezivanje glavnih knjiga proračunskih korisnika s glavnom knjigom državne riznice čime će se osigurati raspolaganje podacima o nastalim obvezama i njihovu dospijeću.

4 STRUKTURNE REFORME

4.1 SEKTOR PODUZETNIŠTVA

4.1.1 Privatizacija

Osnovni ciljevi na području privatizacije ostaju dovršetak privatizacije trgovačkih društava iz državnog portfelja uz izlazak s tržišta besperspektivnih poduzeća, te primjereno zbrinjavanje zaposlenih kroz institucije tržišta rada i socijalnu politiku, dovršetak procesa privatizacije brodograđevne industrije, te transformacija Hrvatskog fonda za privatizaciju (HFP) u instituciju koja će djelotvorno i aktivno upravljati državnom imovinom.

Tijekom proteklih godinu dana, sukladno zacrtanim ciljevima u strateškim dokumentima privatizirano je ukupno 20 društava u većinskom vlasništvu HFP-a (4 putem javnog natječaja, te 16 društava u procesu stečaja i likvidacije) dok je također privatizirano 171 društvo u manjinskom vlasništvu (putem prodaje na burzi 132 društva, a kroz stečajne i likvidacije 39 društava).

Tablica 12. Privatizacija društava iz portfelja HFP-a¹⁰ putem javnog natječaja i burze u razdoblju rujna 2006. – rujna 2007.

	Broj privatiziranih društava	Nominalna vrijednost prodanih udjela (milijard kuna)	Postignuta cijena (milijard kuna)
Burze	132	88,7	152,6
Javni natječaji	4	549,6	50,6
Ukupno	136	638,3	203,2

Izvor: HFP

Relativno skromniji rezultati nego u prijašnjim godinama posljedica su prvenstveno strukture portfelja u kojem dominiraju društva suočena s poteškoćama u poslovanju i kao takva nisu privlačna investitorima na tržištu pa je njihova prodaja, sukladno utvrđenoj zakonskoj proceduri vremenski dugotrajna i obavlja se u nekoliko faza (za prodaju 23 društava u promatranom razdoblju objavljeno je čak 44 natječaja).

Međutim vrlo veliki napredak ostvaren je na području crne metalurgije na kojem su u cijelosti ostvareni zacrtani ciljevi. Tako su početkom drugog polugodišta 2007. godine privatizirane Željezara Split i Valjaonica cijevi Sisak dok se privatizacija aluminijske tvrtke TLM nalazi u završnoj fazi potpisivanja ugovora s izabranim strateškim partnerom. Pri tome treba istaknuti da su uvjeti natječaja za privatizaciju izrađeni u suradnji s preporučenim konzultantima Europske komisije i Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN), te da je privatizacija sektora crne metalurgije provedena sukladno kriterijima utvrđenim u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju o pravilima tržišnog natjecanja i Protokolu 2. o proizvodima od čelika.

Objavom natječaja za prodaju 5 društava kćeri tvrtke Hrvatske željeznice započela je i planirana privatizacija nacionalne željezničke kompanije HŽ, a do sada je jedna tvrtka privatizirana (za društvo RVR uslužne djelatnosti ugovor sa strateškim partnerom potpisan je u listopadu ove godine).

Početkom rujna 2007. godine portfelj HFP-a uključivao je 880 društava od kojih je 665 raspoloživo za prodaju (razliku od 215 društava čine društva koja nisu raspoloživa za prodaju zbog pravnih sporova ili su neaktivna i predmet su stečaja ili likvidacije).

¹⁰ Portfelj HFP-a uključuje samo dio vlasništva središnje države pa se i prilog odnosi na status privatizacije tog portfelja

Nominalna vrijednost ukupnog državnog portfelja HFP-a iznosi 18,8 milijardi kuna, a vrijednost vlasničkog portfelja HFP-a iznosi 10,0 milijardi kuna. Razlika od 8,8 milijardi kuna predstavlja vrijednost dionica/udjela kojima HFP upravlja u ime stvarnih vlasnika (Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (DAB), HZMO, HZZO), a kojima se proporcionalno vlasničkom udjelu doznaju prihodi od prodaje.

Temeljem do sada poduzetih aktivnosti na pripremi društava za privatizaciju u predstojećim mjesecima intenzivirat će se aktivnosti na objavi javnih natječaja (trenutačno su pripremljeni tenderi za 25 društava). Također se očekuje i usvajanje Nacionalnog programa restrukturiranja brodogradnje (nacrti prijedloga od strane izabranih savjetnika su dovršeni i predmet su razmatranja vladinih institucija) uz istodobni nastavak aktivnosti na konačnom definiranju visine temeljnog kapitala brodogradilišta Uljanik, privatizacija kojeg bi trebala započeti tijekom 2008. godine.

4.1.2 Restrukturiranje željeznice

Cilj procesa restrukturiranja željeznica podrazumijeva ustroj željezničkog sektora koji će biti fiskalno održiv i tržišno sposoban s tendencijom smanjivanja potreba za financijskom potporom države.

Nastavak reformi željezničkog sektora tijekom 2007. godine odnosi se na daljnje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU u segmentu željezničkog prometa, te pripreme za liberalizaciju i omogućavanje slobodnog pristupa željezničkoj mreži. Većina provedenih aktivnosti determinirana je primjenom Zakona o podjeli trgovačkog društva HŽ-Hrvatske željeznice d.o.o.

U prosincu 2006. godine, Rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu iz prosinca 2006. godine, osnovane su četiri nove željezničke kompanije – pravne slijednice nekadašnjeg HŽ-a. To su HŽ-Infrastruktura d.o.o., HŽ-Putnički promet d.o.o., HŽ-Cargo d.o.o i HŽ-Vuča vlakova d.o.o. Posebnom odlukom Vlade RH osnovano je poduzeće HŽ-Holding d.o.o. s primarnim ciljem koordiniranja i provedbe procesa restrukturiranja.

Rezultati poslovanja s kraja 2006. godini pokazuju porast naturalnih pokazatelja rada, te je u 2006. godini prevezeno 46 milijuna putnika (rast od 16,0%) a robni prijevoz je iznosio 17 milijuna tona (rast od 7,1%) uz nadalje vrlo izraženo sufinanciranje od strane državnog proračuna (60% učešća u ukupnim prihodima HŽ-a).

U sklopu suradnje sa Svjetskom bankom, nastavljeno je s provedbom dogovorenih ciljeva za poboljšanje radnog omjera, smanjenje broja zaposlenih i privatizacijom tvrtki – kćeri HŽ-a (*non-core business*). Ciljani iznosi za 2006. godinu su ostvareni pa je radni omjer za 2006. godinu iznosio 190%, broj smanjenja radnika za neto 501, te su i pripremne aktivnosti za privatizaciju tvrtki kćeri (prvih pet poduzeća) također uspješno dovršene.

Liberalizacija željezničkog sektora i otvaranje mreže u prvom redu podrazumijeva daljnje usklađivanje zakonodavstva i stvaranje institucionalnog okvira koji će omogućavati i garantirati nesmetano odvijanje tržišne utakmice. Znatni napredak ostvaren je u području usklađivanja zakonodavstva, pa je tijekom 2007. godine donesen Zakon o sigurnosti željezničkog prometa i Zakon o agenciji za regulaciju tržišta željezničkih usluga. Donošenjem ovih i ranije usklađenih zakona (Zakon o željeznici i Zakon o podjeli HŽ-a) uveden je I. i veći dio II. željezničkog paketa direktiva EU u domaće zakonodavstvo. U nadolazećem periodu predstoje aktivnosti donošenja provedbenih akata i ustroja novih administrativnih tijela;

Agencija za regulaciju tržišta željezničkih usluga (*regulator body*), Agencija za nadzor sigurnosti željezničkog prometa (*safety authority*).

U svrhu uvođenja sustavnog pristupa razvoju i upravljanju željezničkom mrežom, a radi ostvarivanja cilja podizanja tehničko-tehnoloških karakteristika mreže željezničkih pruga na višu i tržišno konkurentnu razinu, dovršen je konačni prijedlog Nacionalnog programa željezničke infrastrukture. Programom su postavljeni kriteriji upravljanja i osuvremenjivanja postojeće mreže pruga, planira se razvoj i gradnja novih dionica pruga te se predlažu rješenja dosadašnjeg problema lokalnih pruga i problematike željezničkog-cestovnih prijelaza.

U sljedećem trogodišnjem razdoblju nastaviti će se s provođenjem mjera usmjerenih na smanjivanje ne-ekonomičnih usluga u javnom putničkom prijevozu, rješavanje problema nerentabilnih lokalnih pruga, rješavanje problema željezničko-cestovnih prijelaza, rješavanje pitanja statusa i tretmana nekretnina nad kojima postoji status javnog dobra u općoj uporabi, poboljšanje tehničko-tehnološke razine željezničke mreže, pripremu sektora za liberalizaciju željezničke mreže.

Ciljevi restrukturiranja za 2007. godinu odnose se na željeznički sektor u cjelini. Do kraja 2007. godine potrebno je ostvariti sljedeće indikatore:

1. poboljšanje financijske efikasnosti kroz daljnje smanjenje radnog omjera na 170%,
2. smanjenje broja zaposlenika u sektoru za 530,
3. provođenje privatizacije tvrtki kćeri.

4.1.3 Restrukturiranje brodogradnje

Cilj Vlade RH je da se kroz proces restrukturiranja poveća produktivnost i racionalnost poslovanja te postigne dugoročna održivost poslovanja brodogradilišta, obzirom da brodogradnja predstavlja strateški važan sektor hrvatske industrije. Provođenjem mjera u okviru programa restrukturiranja nastoji se osposobiti brodogradilišta za samostalno uspješno poslovanje na svjetskom tržištu, uz istodobno stvaranje preduvjeta za uspješnu privatizaciju.

Svoje proizvode hrvatska brodogradilišta gotovo u cijelosti prodaju na otvorenom svjetskom tržištu. Od ukupnih svjetskih narudžbi (izraženih u tonama nosivosti), hrvatska brodogradilišta preuzimaju 1% do 2%. Vrijednost knjige narudžbi krajem prvog polugodišta 2007. godine iznosila je oko 3 milijarde dolara (za gradnju 68 brodova), čime je osigurana puna zaposlenost većine brodogradilišta do 2010. godine. Hrvatska brodogradilišta i dalje posluju s gubitkom (u prvom polugodištu 137,0 milijuna kuna), što ukazuje na potrebu usvajanja individualnih planova i provedbe procesa restrukturiranja.

Temeljem Rješenja AZTN-a iz rujna 2006. godine koje je doneseno sukladno članku 17. Uredbe o državnim potporama, Vlada RH donijela je Odluke o odobravanju državnih potpora za održanje poslovanja brodogradilišta u razdoblju do pripreme individualnih planova restrukturiranja (tzv. potpora za sanaciju), a sukladno Pravilima o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje.

Navedenim Odlukama, do kraja 2006. godine, odobrene su državne potpore brodogradilištima u ukupnom iznosu od 2,5 milijardi kuna, od čega se iznos od 1,0 milijardi kuna odnosi na jamstva po avansnim uplatama kupaca, a iznos od 1,5 milijardi kuna na jamstva za kreditna zaduženja brodogradilišta za likvidnost.

Temeljem istog Rješenja Vlada RH je u prvom tromjesečju 2007. godine donijela Odluke o odobravanju državnih potpora u ukupnom iznosu od 1,7 milijardi kuna, od čega se iznos od 733,0 milijuna kuna odnosi na jamstva po avansnim uplatama kupaca, a iznos od 922,6

milijuna kuna na jamstva za kreditna zaduženja brodogradilišta za likvidnost (premoštenje financiranja proizvodnje). AZTN na temelju izvješća Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva nadzire korištenje odobrenih sredstava.

Tijekom prvog tromjesečja 2007. godine pojedina su brodogradilišta (Uljanik, 3. Maj, Kraljevica d.d., Brodotrogir d.d., Brodosplit) izradila vlastite Nacrte prijedloga individualnih programa restrukturiranja, koji su nakon usvajanja od strane Vladinog Povjerenstva za restrukturiranje brodogradnje upućeni AZTN-u na razmatranje i ocjenu, te dostavljeni Europskoj komisiji. AZTN provodi razmatranje i ocjenu dostavljenih programa u suradnji s vanjskim konzultantom. Odobravanje individualnih programa restrukturiranja od strane Vlade Republike Hrvatske predviđa se za kraj 2007. godine ili prvo tromjesečje 2008. godine. Isti će potom biti službeno upućeni na ocjenu Europskoj komisiji nakon što ih AZTN prethodno ocjeni.

Nacrti prijedloga individualnih programa restrukturiranja brodogradilišta sastavni su dio Nacrta prijedloga nacionalnog programa restrukturiranja brodogradilišta. Ciljevi definirani spomenutim programom restrukturiranja podrazumijevaju uspješno ozdravljenje, dugoročnu održivost i međunarodnu konkurentnost brodograđevne djelatnosti u RH. Mjere i aktivnosti koje se planiraju poduzeti u srednjoročnom razdoblju, te čiji se pozitivni učinci očekuju do 2012. godine, u načelu podrazumijevaju mjere usmjerene na financijsku konsolidaciju brodogradilišta, racionalizaciju troškova, provođenje modernizacije u istima, te efikasnije korištenje unutarnjih resursa .

Usporedo s provedbom restrukturiranja hrvatskih brodogradilišta obavljat će se i aktivnosti kojima je cilj stvoriti uvjete za privatizaciju brodogradilišta, a koja nužno ne mora biti vezana za kraj razdoblja restrukturiranja hrvatske brodogradnje.

Uzimajući u obzir kvalitetu izrade i tradiciju hrvatske brodogradnje za očekivati je zainteresiranost stranih ulagača za privatizaciju. Tome svjedoče i upiti od strane međunarodnih investitora, a koji su jasno u nekoliko navrata iskazali interes za sudjelovanje u procesu privatizacije hrvatskih brodogradilišta. Sukladno tome realno je za očekivati daljnje intenziviranje razgovora s potencijalnim investitorima, a što će bi moglo omogućiti privatizaciju i prije okončanja samog procesa restrukturiranja.

4.1.4 Energetika

Hrvatska je 1997. godine započela strukturne reforme u energetske sektoru s namjerom stvaranja novog zakonskog okvira (usklađenog u potpunosti s pravnom stečevinom EU), liberalizacije energetskih tržišta, restrukturiranja glavnih energetskih tvrtki i njihove privatizacije. Stvoren je odgovarajući zakonski okvir koji osigurava postizanje zacrtanih ciljeva.

Izvršeno je restrukturiranje glavnih energetskih tvrtki: Hrvatske elektroprivrede i INA-Industrije nafte. Utemeljena je posebna tvrtka zadužena za transport prirodnog plina PLINACRO. Na temelju posebnog zakona započela je privatizacija tvrtke INA-Industrija nafte.

Potpuno otvaranje tržišta električne energije predviđeno je 1. srpnja 2008., a tržišta plina 1. kolovoza 2008. godine. Osnovane su sve ustanove važne za nediskriminatorno i sigurno odvijanje energetskog tržišta: Hrvatska energetska regulatorna agencija, Hrvatski operator tržišta energije, HEP - Operator prijenosnog sustava d.o.o. i HEP - Operator distribucijskog

sustava d.o.o. (električna energija) te Operator transportnog sustava plina (zadaca povjerena tvrtki PLINACRO).

Za početno otvaranje tržišta električne energije u Hrvatskoj odabran je model bilateralnog tržišta, koji se temelji na trgovanju električnom energijom putem bilateralnih ugovora. Ugovorne strane u bilateralnom ugovoru za opskrbu električnom energijom su kupac i opskrbljivač, dok se bilateralni ugovori o kupoprodaji električne energije sklapaju između opskrbljivača, trgovaca ili proizvođača. U pogledu dodjele prijenosnih prekograničnih kapaciteta primjenjuju se odgovarajuća pravila o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih moći.

U zakonodavnom okviru i u strateškim dokumentima razvitka energetskog sektora, učinkovito korištenje energije i kogeneracija, te uporaba obnovljivih izvora energije, utvrđeni su kao poseban interes Republike Hrvatske. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (su)financira programe, projekte i aktivnosti u području zaštite okoliša, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti. Na području obnovljivih izvora uvedeni su poticaji za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora (*feed-in tariffs*).

Vezano uz pitanje sigurnosti opskrbe energijom osnovana je Hrvatske agencija za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata.

Uredbom o kakvoći biogoriva propisan je indikativni cilj od 5,75% udjela biogoriva u ukupnoj godišnjoj potrošnji benzina i dizelskog goriva, koje je potrebno ostvariti do 31. prosinca 2010. godine. Zakon o biogorivima i prateći podzakonski propisi bit će doneseni do kraja 2008. godine i u potpunosti će regulirati to područje.

Vlada Republike Hrvatske je prihvatila Plan razvoja, modernizacije i izgradnje plinskog transportnog sustava RH 2007.-2011. u kojemu je predviđena nabava i ugradnja opreme koja će omogućiti funkcioniranje sekundarnog tržišta i razvoj plinske mreže prema jugu Hrvatske, čime će se omogućiti ispunjavanje obveza iz pravne stečevine EU vezanih uz transportni sustav. Procjenjuje se da zbog značajnog rasta potrošnje postojeći dobavni kapaciteti neće biti dostatni u razdoblju nakon 2009. godine. Stoga se planira daljnji razvoj dobavnih kapaciteta za prirodni plin i to kroz:

- povećanje kapaciteta cjevovoda dobavnog pravca plina iz Ruske Federacije preko Slovenije za 500 milijuna prostornih metara – 2010. godine,
- izgradnju dobavnog pravca preko Mađarske – 2012. godine,
- izgradnju UPP (LNG) terminala na sjevernom Jadranu – 2012. godine,
- izgradnju dodatnog skladišta za potrebe Hrvatske – 2010. godine.

Republika Hrvatska je na području energetike članica više međunarodnih ugovora, koji utječu na regionalnu suradnju u jugoistočnoj Europi: Ugovor o energetskej povelji (Energy Charter Treaty), Krovni sporazum o institucijskom okviru za uspostavu međudržavnog transporta nafte i plina za Europu (Umbrella Agreement on the Institutional Framework for the Establishment of Interstate Oil and Gas Transportation to Europe - INOGATE) te Ugovor o Energetskej zajednici (Energy Community Treaty).

Vezano uz Ugovor o energetskej zajednici Republika Hrvatska je otvorila u potpunosti svoje tržište električne energije i plina mnogo ranije od rokova određenih u tom sporazumu. Hrvatska aktivno sudjeluje u stvaranju učinkovitog okruženja za realizaciju regionalnog tržišta električne energije i plina u jugoistočnoj Europi. Hrvatski prijenosni elektroenergetski sustav je iznimno dobro povezan sa susjednim sustavima i omogućio je 1999. godine, nakon puštanja u pogon 400 kV veze između Hrvatske i Mađarske, prvo povezivanje bivšeg CENTREL sustava s UCTE sustavom. Izgradnjom 400 kV transformatorske stanice

Ernestinovo u istočnom dijelu Hrvatske, te rekonstrukcijom pripadajućih vodova, omogućeno je ponovno povezivanje prve i druge sinkrone UCTE zone. Uspješna povezivanja su ključan uvjet za uspostavu tržišta električne energije u jugoistočnoj Europi i njegovog povezivanja s tržištem EU.

Na području prirodnog plina, a u smislu Ugovora o energetske zajednici Republika Hrvatska predlaže nekoliko projekata. Ponajprije to je izgradnja podzemnog skladišta Beničanci kapaciteta 2 milijuna prostornih metara i koje će imati regionalnu važnost, te izgradnja terminala za ukapljeni prirodni plin (tzv. LNG terminal) na području sjevernog dijela Jadranskog mora s konačnim kapacitetom 14 milijardi prostornih metara godišnje. Osim toga Hrvatska aktivno sudjeluje i u pregovorima o tranzitu plina s kaspiskog područja i dalje do teritorija EU. Jedan projekt je Južnoeuropski plinski prsten od Turske do Slovenije (South European Ring Gas Pipeline from Turkey to Slovenia), koji je naznačen od EU kao prioritetni pravac dobave plina. Drugi je projekt Jonsko-jadranski plinovod kao ogranak Transjadranskog plinovoda (Trans Adriatic Pipeline) koji ide prema Italiji, a koji treba prolaziti kroz Albaniju, Crnu Goru, Bosnu i Hercegovinu i Hrvatsku do Italije.

U svrhu provedbe mjera koje predviđa Ugovor o energetske zajednici Republika Hrvatska je oformila radnu skupinu u kojoj se nalaze predstavnici Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva zaštite okoliša, graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstva kulture, Hrvatske energetske regulatorne agencije, Hrvatske elektroprivrede, INA-Industrije nafte i tvrtke PLINACRO, koja prati provedbu odredbi i koja priprema dokumentaciju za provedbu odredbi Ugovora. Radna skupina je prihvatila izvješće o sigurnosti opskrbe energijom u Republici Hrvatskoj, koje je dostavljeno Tajništvu Ugovora o Energetske zajednici. U smislu Ugovora u razdoblju 2008.–2010. predstoji definiranje dodatnih mjera sigurnosti opskrbe, te donošenje mjera u slučaju poremećaja uzrokovanih višom silom. Jedan od važnijih zadataka je također obveza o provedbi pravne stečevine EU iz područja zaštite okoliša prema Aneksu II Ugovora o Energetske zajednici, a što će biti realizirano u razdoblju 2008.–2010.

4.1.5 Malo i srednje poduzetništvo

Podaci o rastu malog i srednjeg poduzetništva (MSP)¹¹ kao i o uzlaznom trendu investiranja¹² u dugotrajnu imovinu ukazuju na to da se ciljevi gospodarske politike ostvaruju. Malo i srednje poduzetništvo u RH je u 2006. godini zadržalo svoje mjesto po udjelu u ukupnom gospodarstvu i predstavlja 99% registriranih poslovnih subjekata (više od EU prosjeka), 55% ukupno zaposlenih u Hrvatskoj, 44% ukupnog BDP-a i 24% izvoza (procjenjuje se da kroz različite oblike poslovnih suradnji i kooperacija udio malog gospodarstva u izvozu iznosi do 60% ukupnog izvoza RH). Iz navedenih pokazatelja jasno se vidi svrha namjere Vlade RH da potiče razvoj malog i srednjeg poduzetništva, kao ključnog pokretača gospodarskog rasta.

Hrvatska je u odnosu na 2005. godinu prema globalnom indeksu konkurentnosti u 2006. godini napredovala za 13 mjesta, zauzevši 51. mjesto od 125 zemalja na listi globalne konkurentnosti. Postignutim pomakom, sa 64. na 51. mjesto, Hrvatska se približila Slovačkoj na 37., Mađarskoj na 41. i Poljskoj na 48. mjestu, dok su niže rangirane Rumunjska (68.) i Bugarska (72.).

¹¹ U odnosu na prošlu poslovnu godinu, smanjen je broj srednje velikih i velikih poduzetnika jer su izmjenama Zakona o računovodstvu izmijenjeni kriteriji za određivanje veličine poduzetnika. 76.588 subjekata su mali poduzetnici (97,6%), 1.480 srednje veliki (1,9%), a 441 veliki poduzetnici (0,6%).

¹² Po veličini poduzetnika najveću stopu rasta investicija zabilježili su mali poduzetnici (41,4%) dok su veliki i srednje veliki poduzetnici imali niže stope rasta od prosjeka Hrvatske (20,9% i 12,9%)

Prema rezultatima Global Entrepreneurship Monitora (GEM) Hrvatska je napravila veliki pomak - sa 32. mjesta od ukupno 37 zemalja u 2002. napredovala je na 18. mjesto od 42 zemlje u 2006. godini.

Sustav poticaja i potpora malim i srednjim poduzetnicima u RH zakonski je uređen i provodi se temeljem dva Vladina programa - Programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva i 2004–2008 i Programa razvoja poduzetničkih zona 2004–2007. Instrumenti i mjere usmjereni su na poticanje poduzetništva s potencijalom rasta, povećanje broja poslovnih subjekata i zapošljavanje, podizanje kvalitete poslovne infrastrukture i potpornih institucija poduzetništva, primjenu novih tehnologija i inovacija, olakšavanje financiranja, obrazovanje i ciljne skupine (žene, mladi, branitelji, invalidi), te očuvanje tradicijskih gospodarskih vrijednosti i prilagodbe tržištu EU. Potpore su usmjerene na jačanje konkurentnosti, rast zaposlenosti, rast izvoza, te ravnomjerniji razvoj Hrvatske.

Čitavim nizom mjera Vlade RH (HITRO.HR, HITROREZ i sl.) i šira društvena zajednica promijenila je svoj odnos prema poduzetništvu, a što ima za rezultat bolje poslovno okruženje i povoljniju klimu za razvoj poduzetništva.

U tom smislu provodi se niz projekata s ciljem poticanja razvoja poduzetništva, među kojima se kao najvažniji ističu:

- Obrazovanje u poduzetništvu;
- e-obrazovanje u poduzetništvu;
- Projekti poticanja konkurentnosti;
- Povoljno financiranje malog i srednjeg poduzetništva (subvencioniranje kamata, izdavanje jamstava Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG), pokretanje regionalnih jamstvenih instrumenata kao financijskih žarišta na razini županija (regionalno usmjereni poticaji) i sl.);
- Projekti izgradnje poduzetničkih zona;
- Projekti namijenjeni razvoju obrtništva i obrtničkog sustava.

Tijekom godina poticaji za malo gospodarstvo se povećavaju, što je rezultat prilagodbi zakonskih rješenja za MSP pravnoj stečevini EU¹³ uključivši i zakonodavstvo koje uređuje pitanja državnih potpora i cjelokupne ekonomske politike Vlade.

Temeljna područja poticanja razvitka malog i srednjeg poduzetništva za naredno razdoblje su: (i) obrazovanje u poduzetništvu, (ii) konkurentnost, (iii) financiranje poduzetništva i (iv) poduzetnička infrastruktura, usklađena sa strateškim gospodarskim smjernicama, te (v) razvoj društva i gospodarstva zasnovanog na znanju.

4.1.6 Javno-privatno partnerstvo

Vlada RH je tijekom 2006. godine donijela odluku o uspostavi zakonodavnih i administrativnih uvjeta za uvođenje modela javno-privatnog partnerstva (JPP), s ciljem stimuliranja/poticanja većih privatnih ulaganja u izgradnji javnih dobra i pružanja javnih usluga.

Postojeći zakonodavni okvir za JPP sastoji se od Smjernica za primjenu ugovornih oblika JPP-a, čije su odredbe detaljno opisane u prošlogodišnjem PEP-u, te Uredbe o davanju

---

¹³ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva usvojen je u Saboru 1. lipnja 2007. godine, a njime se pojednostavljuje okruženja za malo gospodarstvo te približava preporukama EU.

prethodne suglasnosti za sklapanje ugovora o JPP-u po modelu privatne financijske inicijative.

Sukladno gore navedenoj Uredbi, postoje tri zakonska preduvjeta koji moraju biti ispunjeni kako bi javni partner mogao zaključiti ugovor o JPP-u:

- pozitivno mišljenje Sektora za JPP na dostavljenu dokumentaciju, prijedloge alokacije rizika i ostalih elemenata ugovora,
- suglasnost nadležnog ministarstva u čijem je djelokrugu ugovor koji se sklapa i
- prethodna suglasnost Sektora za pripremu proračuna Ministarstva financija s aspekta poštivanja gornje granice visine godišnje naknade koju javni partner isplaćuje privatnom partneru u okviru JPP projekta.

U procesu odobravanja JPP projekata Sektor za JPP sudjeluje i u procjeni rizika s proračunskog aspekta što je, sukladno Uredbi o davanju prethodne suglasnosti za sklapanje ugovora o JPP po modelu privatne financijske inicijative (PFI), u nadležnosti Ministarstva financija. U tom smislu cilj Vlade RH je postići da svi JPP projekti budu identificirani i realizirani u kontekstu ukupne državne investicijske i razvojne strategije, između ostalog i kroz unaprjeđenja suradnje Sektora za JPP i Ministarstva financija. Jedna od ključnih mjera za postizanje navedenog cilja jest unaprjeđenje postojećeg pravnog okvira za JPP.

Novim zakonodavnim okvirom regulirali bi se osnovni pojmovi, nadležna tijela i opća načela za koncesije i JPP. Buduća struktura zakonodavnog okvira će osigurati uspostavu poticajnih uvjeta za investicije privatnog sektora u javnu infrastrukturu putem JPP-a, uz jasno definiran sustav odobravanja JPP projekata i nadzora nad istima. Unapređenje zakonodavnog okvira za JPP podrazumijeva i koordinativnu ulogu u okviru vladinih aktivnosti na području JPP, kao i postupak ocjene JPP projekata, sukladno usvojenim razvojnim strategijama i prioritetima na nacionalnoj, područnim i lokalnim razinama, uz uvjet minimiziranja fiskalnih rizika, u suradnji sa MF.

Nakon usvajanja Smjernica za primjenu ugovornih oblika JPP-a započeo je znatniji razvoj i implementacija modela JPP-a u RH, a koji je u to vrijeme predstavljao relativno novi oblik financiranja javnih projekata u RH. U tu svrhu Sektor za JPP je organizirao niz radionica s ciljem približavanja ovog modela financiranja javnim tijelima ali i privatnom sektoru. Obzirom da problem nedostatka administrativnih kapaciteta i znanja o JPP-u predstavlja glavni nedostatak u provođenju JPP-a u RH, predviđen je niz daljnjih edukacijskih aktivnosti usmjerenih na edukaciju sudionika iz javnog i privatnog sektora s ciljem jačanja administrativnih kapaciteta.

Tijekom 2007. godine Sektor za JPP i SIGMA (konzultantska kuća odobrena od strane Europske komisije) održali su tri radionice usmjerene na sudionike iz javnog sektora, a do kraja 2007. godine planiraju se održati još najmanje dvije. Osim toga, u suradnji sa SIGMA-om Sektor za JPP planira izraditi detaljan vodič namijenjen sudionicima iz javnog sektora, a usmjeren na postupke ugovaranja projekata po modelu JPP-a. U 2008. godini planira se daljnje institucionalno jačanje Sektora za JPP.

4.2 FINANCIJSKI SEKTOR

Financijski sustav u Hrvatskoj je bankocentričan - banke imaju udio od 73,9% u ukupnoj aktivni svih financijskih posrednika. Ipak, navedeni udio se kontinuirano smanjuje u korist drugih financijskih posrednika, ponajviše društava za lizing (6,9%) te otvorenih investicijskih fondova (6,3%) i obveznih mirovinskih fondova (4,4%).

Tablica 13. Struktura financijskog sektora (% ukupne imovine, na kraju razdoblja)

	2007.	2006.	2005.	2004.	2003.	VI-2007.
Banke, konsolidirana imovina na bruto načelu	85,8	83,4	81,5	78,7	76,4	73,9
Otvoreni investicijski fondovi, neto imovina	1,3	1,3	1,6	2,7	4,1	6,3
Zatvoreni investicijski fondovi, neto imovina	0,6	0,4	0,4	1,1	1,4	1,7
Društva za osiguranje	5,7	5,4	5,2	5,1	5,0	4,9
Stambene štedionice, konsolidirana imovina na bruto načelu	1,1	1,5	1,8	1,8	1,6	1,4
Obvezni mirovinski fondovi, neto imovina	1,1	2,0	2,9	3,6	4,1	4,4
Dobrovoljni mirovinski fondovi, neto imovina	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Štedno kreditne zadruge	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Društva za lizing	3,8	5,4	6,0	6,3	6,9	6,9

Izvor: HNB, MFIN, HANFA

4.2.1 Bankovni sektor

U Hrvatskoj su sredinom 2007. godine poslovale 33 banke te 5 stambenih štedionica. U odnosu na 2006. godinu broj banaka smanjio se za jednu instituciju uslijed preuzimanja od strane druge banke. Istovremeno je bankovni sustav bio izrazito koncentriran, pa je 10 najvećih banaka predstavljalo oko 92 % ukupne aktive svih banaka. U vlasničkoj strukturi dominiraju banke u pretežito stranom vlasništvu, predstavljajući 91% ukupne aktive svih banaka, dok je u domaćem državnom i privatnom vlasništvu po 4,5 % ukupne aktive svih banaka.

Kako bi se utjecalo na smanjenje rasta kredita, koji se velikim dijelom temelji na inozemnom zaduživanju banaka kod njihovih matrica, krajem 2006. godine HNB uvela je mjeru kreditne kontrole kojom se banke čiji godišnji rast plasmana u 2007. godini prelazi 12% obvezuju na obvezni upis blagajničkih zapisa u vrijednosti 50% prekoračenja. Ista mjera postrožena je u srpnju 2007. na način da je počevši od srpnja 2007. godine penalizirajući limit za rast plasmana postavljen na mjesečnu razinu, i to u visini od 0,5% mjesečno, a s obzirom na stanje plasmana 30. lipnja 2007.¹⁴

Bolji uvid u kreditni rizik kod odobravanja novih plasmana banaka omogućit će Hrvatski registar obveza po kreditima (HROK). U svibnju 2007. godine, gotovo sve banke osnivači HROK-a počele su koristiti izvješća o kreditnom zaduženju svojih klijenata. Vežano uz kreditni rizik, potrebno je istaknuti da je u cilju boljeg upravljanja valutno induciranim kreditnim rizikom (VIKR-a) zbog velike eurizacije imovine banaka HNB 2006. godine usvojio propis¹⁵ prema kojem se koriste veći ponderi za kreditni rizik pri izračunu adekvatnosti kapitala banaka za izloženosti prema onim klijentima čija devizna pozicija nije usklađena u smislu valute u kojoj ostvaruju svoje prihode s valutom u kojoj im je odobren plasman. Provedba odredbi o VIKR-u se procjenjuje tijekom izravnih nadzora poslovanja banaka. Prema podacima za kraj lipnja 2007. VIKR-u je bilo izloženo 56% neto plasmana

¹⁴ Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a.

¹⁵ Smjernice za upravljen valuto induciranim kreditnim rizikom.

banaka odnosno oko 207 milijardi kuna. Od toga je 75% plasmana definirano kao nezaštićeno, što znači da bi kod tog dijela plasmana izloženih VIKR-u u slučaju promjene tečaja valute u kojoj su plasirani u odnosu na tečaj valute u kojoj se otplaćuju došlo do promjene u njihovom kreditnom riziku.

U procesu usklađivanja poslovanja postojećih štedno-kreditnih zadruga s pravnom stečevinom EU koja se odnosi na poslovanje kreditnih institucija u prosincu 2006. godine usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bankama, kojim se uvodi mogućnost osnivanja štednih banaka, te Zakon o kreditnim unijama. U travnju i srpnju 2007. godine HNB je usvojila i pripadajuću podzakonsku regulativu za kreditne unije. Prema preliminarnim podacima, 43 štedno-kreditne zadruge odabralo je preoblikovanje svog poslovanja u štedne banke, 36 u kreditne unije, a 19 ih je odabralo dobrovoljnu likvidaciju. Osim navedenih zakona, u srpnju 2007. usvojen je i Zakon o financijskom osiguranju za potrebe usklađivanja s Direktivom 2002/47/EZ o financijskom kolateralu.

Nacrt Zakona o kreditnim institucijama kojim se implementiraju odredbe Direktive o kapitalnim zahtjevima u dijelu koji se odnosi na kreditne institucije upućen je u javnu raspravu u srpnju 2007., a isto se očekuje i za nacrt podzakonskih propisa kojima se detaljno uređuje izračun adekvatnosti kapitala kreditnih institucija. U tijeku su izrade nacrt za zakone koji se odnose na osiguranje depozita, institucije elektroničkog novca, reorganizaciju i likvidaciju financijskih institucija te financijske konglomerate, a koji se trebaju usvojiti do konca 2008. godine. U cilju bolje koordinacije na izradi navedenih propisa voditelji radnih skupina se redovito sastaju kako bi raspravili i uskladili pojedina zakonska rješenja.

Osim navedenih usklađenja, HNB je uputio na javnu raspravu Stajališta HNB-a o korporativnom upravljanju u bankama (siječanj 2007.) te Smjernice u području sprječavanja pranja novca i sprječavanja financiranja terorizma za kreditne institucije i kreditne unije (srpanj 2007.). Ujedno je nastavno na Smjernice za upravljanje informacijskim sustavom u cilju smanjenja operativnog rizika (ožujak 2006) usvojena u kolovozu 2007. Odluka o primjerenom upravljanju informacijskim sustavom.

HNB usko surađuje s domaćim i inozemnim nadzornim tijelima na područjima usklađivanja domaće regulative sa zahtjevima EU, ali i u operativnom dijelu nadzora poslovanja banaka. Tako su sukladno međusobnom sporazumu sklopljenom u rujnu 2006. HNB i HANFA osnovale Odbor za operativni nadzor financijskog sektora, a sklopljen je i Sporazum o suradnji i razmjenjivanju informacija u području sprječavanja i otkrivanja pranja nova i sprječavanja financiranja terorizma (kolovoz 2006.) između HNB-a i Ministarstva financija. Konačno, u tijeku je priprema sporazuma o suradnji s Banque de France.

Između HNB-a i banaka dogovorena je trajna razmjena informacija koje se odnose na SEPA-u. Također, na posljednjoj sjednici Nacionalnog odbora za platni promet početkom 2007. godine izmijenjeno je i njegovo područje rada, pa tako uz domaći platni promet on od ožujka 2007. obuhvaća i platni promet s inozemstvom.

Cilj Republike Hrvatske je unaprijediti platni sustav kako bi se kvalitetnije uredio u području obavljanja platnih usluga od strane nebankovnih institucija i njihovog licenciranja i nadzora, u području transparentnosti uvjeta obavljanja usluga platnog prometa, prava i obveza pružatelja i korisnika usluga platnog prometa, izvansudskog rješavanja sporova i drugog, što je i nužno je za funkcioniranje jedinstvenog tržišta EU. Uređenje sustava postići će se prvenstveno kroz donošenje novog zakona koji uređuje platne sustave i pripadajućih podzakonskih akata do kraja 2008. godine.

U lipnju 2007. HNB je objavila Smjernice bankama i ostalim institucijama kojima je rukovanje gotovim novcem poslovna djelatnost za sortiranje novčanica prema prikladnosti i

za otkrivanje krivotvorina prije redistribuiranja klijentima, koje su u svom sadržaju usklađene s mjerama Europske središnje banke za redistribuiranje novčanica eura. Na ovaj način HNB potiče i primjenu standarda dobre prakse u vezi s rukovanjem novčanicama, te se dugoročno stvaraju preduvjeti za buduće rukovanje novčanicama eura kao domicilne valute u skladu sa standardima Europske središnje banke. Primjena smjernica određena je najkasnije do kraja 2009. godine.

4.2.2 Nebankovni sektor

Zaključno sa 31. prosincem 2006. godine u Republici Hrvatskoj registrirano je 78 otvorenih investicijskih fondova, 7 zatvorenih investicijskih fondova, 1 Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i 1 Umirovljenički fond. Ukupna imovina kojom u ovom trenutku upravljaju svi investicijski fondovi iznosi 38,3 milijuna kuna, te je isto tako registrirano 22 društva za upravljanje investicijskim fondovima.

Na dan 31. prosinac 2006. godine ukupna ugovorena vrijednost aktivnih leasing ugovora iznosila je 32,5 milijardi kuna. Od toga 12,0 milijardi kuna odnosi se na operativni leasing, 12,4 milijardi kuna na financijski leasing i 8,1 milijardi kuna na zajmove.

Ukupna neto imovina obveznih mirovinskih fondova na kraju travnja 2007. godine iznosi 18,1 milijardu kuna.

U Hrvatskoj je izražena dinamika razvoja osiguravateljne djelatnosti. U 2006. godini društva za osiguranje ostvarila su ukupnu zaračunatu bruto premiju u visini od 8,19 milijardi kuna od čega se 6,0 milijardi kuna odnosi na premiju neživotnih osiguranja, a 2,18 milijardi kuna na premiju životnih osiguranja. Zahvaljujući visokim stopama rasta zabilježenim u posljednjim godinama kod životnih osiguranja udjel ovog osiguravateljnog segmenta u ukupnom portfelju se neprestano povećava, te je u 2006. godini iznosio 27,0%, dok se udjel neživotnih osiguranja u ukupnom portfelju postupno smanjuje, a u 2006. godini iznosio je 73,0%.

Dana 21. prosinca 2006. došlo je do spajanja Zagrebačke i Varaždinske burze. Očekuje se da će spajanjem dviju burzi u jednu biti olakšano trgovanje, povećati broj transakcija, te će doći do povećanja likvidnosti. Također, očekuje se da će doći do dinamičnijeg razvoja domaćeg tržišta, jačanja konkurentne pozicije na europskom tržištu, te povećanja ponude investitorima. Brokerske kuće ostvarit će trenutnu uštedu, jer će umjesto više duplih troškova podmirivati usluge jedne burze.

U 2006. godini doneseni su sljedeći zakoni: Zakon o leasingu, Zakon o kreditnim unijama, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira, te Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bankama, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci

Kao što je bilo predviđeno planom, u 2007. godini doneseni su sljedeći zakoni:

- Zakon o financijskom osiguranju - donošenjem ovog Zakona postiže se uklanjanje formalnih zapreka za obavljanje poslova u vezi osiguranja novčanih obveza financijskim instrumentima, povećanje pravne sigurnosti, smanjenje kreditnog rizika, olakšavanje prekograničnih transakcija, te jačanje tržišta kapitala i financijskog sustava u cjelini;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima – zakon je usklađen s pravnom stečevinom EU i pravnim aktima Vijeća Europe;

- Zakon o računovodstvu – zakonom je definiran novi okvir i standardi financijskog izvještavanja usvajanjem Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja;
- Zakon o preuzimanju dioničkih društava – stvoren je zakonodavni okvir za provođenje postupka preuzimanja, koji će biti usklađen sa odredbama Direktive. 2004/25/Europskog parlamenta i vijeća od 21. travnja 2004. o ponudama za preuzimanje.

U 2008. godini planiraju se donijeti sljedeći zakoni:

- Zakon o platnim sustavima -izvršit će se usklađivanje sustava plaćanja s Direktivama EU;
- Zakon o sekuritizaciji - zakonodavno uvođenje vrste strukturiranog financiranja. Zakon je važan za poticanje financiranja tržišta;
- Zakon o reorganizaciji, likvidaciji i stečaju društava za osiguranje – usklađivanje s Direktivom EU koja se odnosi na reorganizaciju i likvidaciju društava za osiguranje;
- Zakon o financijskim konglomeratima – u postupku usklađivanja zakonodavstva s EU planira se donošenje Zakona o konglomeratima koji bi uredio poslovanje financijskih skupina koje usluge i proizvode pružaju u različitim financijskim sektorima, tzv. financijskih konglomerata;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji – izvršit će se usklađivanje s Direktivama EU, posebice uređivanje neovisnog nadzora rada revizora.

4.3 TRŽIŠTE RADA

U okviru pretpristupnih aktivnosti za ulazak RH u punopravno članstvo EU Vlada RH je 30. kolovoza 2007. godine donijela Akcijski plan za usklađivanje zakonodavstva i stvaranje potrebnih administrativnih kapaciteta za usvajanje i provedbu pravne stečevine EU na pregovaračkom području Poglavlja 19: Socijalna politika i zapošljavanje, u cilju potpunog ispunjenja dodatnog mjerila za otvaranje pregovora u tom poglavlju. U tom smislu Akcijski plan sadrži, osim dinamike postupnog prenošenja pravne stečevine u nacionalno zakonodavstvo, i vrlo detaljne podatke o određivanju institucija i ljudskih resursa za svaku pojedinu zadaću, te određuje prateće akcije za jačanje administrativnih sposobnosti, kao i potrebna financijska sredstva koja su u tu svrhu osigurana u proračunu.

Sve aktivnosti obuhvaćene Akcijskim planom trebaju biti dovršene do kraja 2008. godine, što podrazumijeva i funkcionalno stvaranje potrebnih administrativnih kapaciteta za koje je potrebno u državnom proračunu osigurati dodatnih 40 milijuna kuna za 2007. godinu, te 50 milijuna kuna u 2008. godini koja sredstva će se planirati kao povećanje na proračunskim pozicijama nositelja mjera Akcijskog plana. Navedena sredstva obuhvaćaju i iznose nacionalnog učešća u korištenju pretpristupnih fondova EU od kojih je najznačajniji program IPA u kojem će nositelji aktivnosti iz ovog Akcijskog plana sudjelovati u visini od 40 milijuna eura kroz I. i IV. komponentu koje se odnose na jačanje administrativnih kapaciteta i razvoj ljudskih potencijala.

4.3.1 Poticanje zapošljavanja

Ključni pokazatelji tržišta rada i nadalje upućuju na kontinuirani porast zaposlenosti i pad nezaposlenosti. Prema privremenim podacima DZS-a, ukupan broj registriranih zaposlenih povećao se s 1.498.515 u kolovozu 2006. godine na 1.511.007 u kolovozu 2007. godine. U istom se razdoblju broj nezaposlenih registriranih na evidenciji HZZ-a smanjio s 271.051 na 242.851, dakle za 10,4%. Prema podacima Ankete o radnoj snazi stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 15 do 64 godine povećala se s 54,2% u prvom polugodištu 2006. godine na 55,2% u prvom tromjesečju 2007. godine, dok se stopa nezaposlenosti stanovništva starog 15 i više godina u istom razdoblju smanjila s 11,8% na 11,2% .

Na temelju usvojenih smjernica Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja za razdoblje 2005.-2008. i analize provedenog Godišnjeg plana poticanja zapošljavanja za 2006. godinu, za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja Godišnjim je planom za 2007. godinu osigurano ukupno 430 milijuna kuna. Predviđamo da će se u sljedećem srednjoročnom razdoblju planirana sredstva povećavati najmanje u razini očekivanih stopa gospodarskog rasta. Pritom je potrebno napomenuti da će provedene mjere aktivne politike zapošljavanja zasigurno imati i pozitivne učinke na proračunske prihode zbog porasta zaposlenosti i smanjenja neprijavljenog rada koje je za sada vrlo teško procijeniti obzirom da takvi učinci ovise o rastu ekonomske moći kako gospodarstva tako i svakog pojedinca.

Osobine hrvatskog tržišta rada sa stajališta fleksibilnosti zakonskog okvira ne odstupaju bitno od standarda EU, ali je za razmatranje njegove problematike ključno pitanje želi li Hrvatska svoju konkurentnost na globalnom tržištu graditi na niskim troškovima rada ili će svoj razvoj zasnivati na znanju i ulaganju u ljude. U tom je smislu Hrvatska započela s reformama obrazovnog sustava čije će se promjene zaokružiti reformom nacionalnih kvalifikacijskih okvira i stvaranjem sustava stjecanja univerzalnih vještina koje omogućavaju brži prijelaz iz zanimanja u zanimanje, a time i veći stupanj zapošljivosti. U cilju osiguranja bolje protočnosti

informacija s tržišta rada prema obrazovnom sustavu provode se aktivnosti decentralizacije HZZ-a i uspostavljanje lokalnih partnerstva povezivanjem lokalnih ureda za zapošljavanje s regionalnim razvojnim agencijama kako bi se kroz obrazovni sustav, ali i mjerama prekvalifikacije i dokvalifikacije, što bolje odgovorilo lokalnim i regionalnim razvojnim potrebama.

U pogledu poreznog sustava, koji je vezan uz politiku zapošljavanja, potrebno je istaknuti da u narednom razdoblju neće biti povećanja niti uvođenja novih poreza koji bi opteretili gospodarstvo i povećali troškove rada. Međutim, porezna politika, uključujući i sustav doprinosa, u narednom će razdoblju biti usmjerena na usklađivanje s pravnom stečevinom EU i tako na pojednostavljenje cjelokupnog sustava kako bi se umanjili motivi za djelovanje sive ekonomije. Naposljetku je potrebno istaknuti da se nova radna mjesta stvaraju kao posljedica gospodarskog rasta koji proizlazi iz jačanja privatnih investicija potaknutih daljnjim poboljšanjem ulagačke i poduzetničke klime.

4.3.2 Sustav socijalne sigurnosti

Sustavne promjene koje je započela Vlada RH 2005. godine usmjerene su i nadalje prema poboljšanju organizacije rada socijalnih službi, informatizaciji sustava kao i poboljšanju kvalitete socijalnih usluga. U skladu s reformskim ciljevima doneseni su u srpnju 2007. godine novi propisi iz područja socijalne skrbi¹⁶, kojima je pojednostavljen postupak ostvarivanja prava, smanjen je ukupni broj prava, a uvedena su prava koja su usklađena s obzirom na kategorije korisnika i ciljeve prava. Za provođenje novih propisa u 2008. godini planirano je osigurati dodatnih 148 milijuna kuna koja se usmjeravaju na pokriće:

- izuzeća doplatka za djecu iz ukupnog prihoda obitelji, čime se poboljšao materijalni status višočlanih obitelji (šest i više članova),
- uvođenja novog prava – pravo na status roditelja njegovatelja,
- uvođenja nove naknade – osobna naknada udomitelju,
- obveze prava na privremeno uzdržavanje sukladno novom propisu¹⁷ u okviru obiteljsko pravne zaštite,
- troškova zapošljavanja novih 41 radnika u 18 centara za socijalnu skrb (CZSS) za poslove udomiteljstva.

Reformske aktivnosti utvrđene Projektom razvoja sustava socijalne skrbi (SWDP)¹⁸ provode se i nadalje u sklopu tri komponente. Cjelokupna reforma provodi se u suradnji sa Svjetskom bankom. Cilj prve komponente je poboljšanje kvalitete socijalnih usluga i smanjenje opsega institucionalne skrbi. U sklopu prve komponente provode se aktivnosti temeljene na pilot projektima u tri županije: početno financiranje inovativnih programa u pružanju socijalnih usluga na razini zajednice i novih pristupa u socijalnom radu; podržavanje financijski isplative usluge visoke kvalitete koje su usmjerene na prevenciju socijalnih problema; deinstitutionalizaciju i reintegraciju korisnika u društvo; proširivanje usluga koje počivaju na lokalnoj zajednici te preinaku smještajnih usluga kako bi se u sklopu proširenog opsega pruženih usluga prevenirala institucionalizacija i podigla kvaliteta skrbi.

Druga komponenta usmjerena je na razvoj informacijskog upravljačkog sustava u cilju: olakšavanja rada radnicima u ustanovama socijalne skrbi, pojednostavljivanja postupka

¹⁶ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi i Zakon o udomiteljstvu.

¹⁷ Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona je u proceduri donošenja

¹⁸ Social Welfare Development Project.

podnošenja zahtjeva, povećanja transparentnosti u podnošenju zahtjeva, omogućavanja veće kontrole kroz mogućnost provjere informacija unutar drugih sustava, te smanjenje rizika od prijevare. U 2007. godini izvršena je priprema drugog projektnog zadatka za nabavu i izradu softvera u tri pilot županije. U 2008. godini predviđena je izrada cjelokupnog softvera i instalacija u pilot županijama te obuka djelatnika, a kasnije i u cijelom sustavu socijalne skrbi.

Cilj treće komponente obuhvaća unapređivanje infrastrukture socijalne skrbi kroz poboljšanje uvjeta za boravak korisnika u domovima socijalne skrbi i izgradnju, odnosno adaptaciju CZSS-a u skladu s administrativnom reorganizacijom tih institucija (osiguravanje uvjeta za «one-stop-office», instalaciju informatičke i mrežne opreme, neometani rad).

Sukladno potpisanom Zajedničkom memorandumu o socijalnom uključivanju RH¹⁹ utvrđeno je da su riziku od siromaštva i socijalne isključenosti najviše izložene: dugotrajno nezaposlene i ekonomski neaktivne osobe kao i starije osobe bez mirovinskih primanja, osobe s invaliditetom, jednoroditeljske obitelji i obitelji s većim brojem djece, dio raseljenih osoba, manjine, beskućnici i bivši ovisnici. Aktivnosti i mjere kroz koje će se realizirati zacrtani ciljevi provodit će se prema Nacionalnom provedbenom planu za socijalno uključivanje (2007.-2008.). Planirane aktivnosti su: povećanje razine zapošljivosti teže zapošljivih skupina, proširenje obuhvata srednjeg i visokog obrazovanja, reforma strukovnog obrazovanja i ulaganja u sustavno poticanje cjeloživotnog učenja, proširenje mreže socijalnih usluga za djecu, starije i osobe s invaliditetom, prevencija bolesti ili invaliditeta, omogućavanje jednakog pristupa zdravstvenim ustanovama, razvijanje koncepta socijalnog stanovanja, smanjenje regionalnih razlika, te dugoročno rješavanje siromaštva starije populacije.

U provedbi mjera sudjeluju nadležna ministarstva, državni zavodi i agencije te druga tijela zadužena za provedbu konkretnih aktivnosti zacrtanih provedbenim planom, kao i predstavnici lokalnih vlasti, socijalni partneri, nevladine organizacije i pružatelji socijalnih usluga. Provedbenim planom definirani su i pokazatelji na temelju kojih će se mjeriti stupanj realizacije aktivnosti, te su identificirane institucije odgovorne za provedbu aktivnosti. Prvo izvješće o učinku bit će predstavljeno do ljeta 2008. godine. Financijska sredstva potrebna za provedbu pojedinih aktivnosti osiguravaju odgovorne i provedbene institucije.

U okviru IPA-e tijekom 2006. i 2007. godine predstavnici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi uključeni su u pripremu Operativnog programa za razvoj ljudskih potencijala 2007.-2009. godine²⁰, uključujući izradu prijedloga koncepta projekta „Uspostava mreže podrške u socijalnoj integraciji i zapošljavanju ranjivih i marginaliziranih skupina“²¹, koji bi trebao biti proveden do kraja 2009. godine. Cilj projekta je povećanje zapošljavanja onih skupina koje su najviše pogođene dugotrajnom nezaposlenošću. Prijedlog koncepta projekta odnosi se na socijalno zapošljavanje u organizacijama koje su pružatelji socijalnih usluga u zajednici.

---

¹⁹ JIM – Joint memorandum on social inclusion of the Republic of Croatia - Zajednički memorandum o socijalnom uključivanju Republike Hrvatske (potpisan 5. ožujka 2007.) između Vlade Republike Hrvatske i Europske unije.

²⁰ Operational Programme for Human Resource Development 2007. – 2009.

²¹ «Establishing Network of Support in Social Integration and Employment of disadvantaged and marginalized groups».

Zaštita obitelji i djece

Sustavna zaštita prava i interesa djece i osjetljivih skupina i nadalje se provodi primjenom donesenih nacionalnih programa, strategija, i politika. Sukladno određenjima Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, kojima su od 1. siječnja 2006., neke ovlasti centara za socijalnu skrb u postupcima uređenja obiteljskih odnosa, odnosno ograničavanja ili ukidanja prava roditelja na roditeljsku skrb, prenijete na sudove, postignuta je djelotvornija zaštita djece.

Važno je istaknuti da se nastavljaju provoditi mjere pronatalitetne politike u smjeru demografskog oporavka. Nastavno na već poduzete mjere u tom području, od 1. siječnja 2008. godine roditelji će imati pravo na punu naknadu plaće u prvih šest mjeseci za što će biti potrebno osigurati oko 0,04% BDP-a godišnje.

U svrhu djelotvornije zaštite djece rastavljenih roditelja, od 1. siječnja 2008. stupit će na snagu nove odredbe Obiteljskog zakona temeljem kojih se omogućuje djeci rastavljenih roditelja, kojoj drugi roditelj uskraćuje pravo na uzdržavanje, potraživanje prava na privremeno uzdržavanje od nadležnog centra za socijalnu skrb. Privremeno uzdržavanje može trajati najdulje tri godine. Obzirom da sredstva za ovu namjenu osigurava država, zakonom je propisana obveza centra za socijalnu skrb na utuženje neodgovornog roditelja, radi povrata utrošenih sredstava s ovog naslova u državni proračun. Za privremene naknade, u državnom proračunu za 2008. godinu osigurano je 93 milijuna kuna.

Mirovinsko osiguranje

U okviru sustava mirovinskog osiguranja, koji čini jednu od komponenata cjelokupnog sustava socijalne sigurnosti Republike Hrvatske, tijekom 2007. godine usvojena su dva zakona koja se odnose na sustav generacijske solidarnosti. Naime, usvojen je Zakon o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, temeljem kojeg će se smanjiti razlike u visini mirovina ostvarenih za jednak mirovinski staž, odnosno pod jednakim uvjetima tzv. „starih“ i „novih“ umirovljenika. Također je usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, kojim će se od početka 2008. godine podići razina prijevremenih starosnih mirovina, invalidskih mirovina, kao i razina najnižih mirovina izmjenom načina njezinog određivanja. Primjena obaju zakona polučit će ukupni fiskalni trošak od 0,35-0,4% BDP-a godišnje u narednom srednjoročnom razdoblju.

Također je usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, kojim se dograđuje i poboljšava sustav mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje i prilagođava uvjetima društvenog i gospodarskog razvoja zemlje.

S obzirom na sve navedene izmjene u sustavu generacijske solidarnosti, od početka 2008. godine nadalje očekuje se sustavno poboljšanje materijalnog položaja budućih korisnika mirovina, a zadržavanje tzv. švicarskog modela za usklađivanje mirovina (50%:50%) omogućava dugoročno očuvanje financijske održivosti sustava. Izmjene u kapitaliziranom sustavu, s obzirom na povećanje mogućnosti ulaganja imovine mirovinskih fondova u propisane vrste imovine izvan granica RH nakon pristupanja u punopravno članstvo u EU, te otvaranje mogućnosti ulaska europskih institucija na područje dobrovoljnog mirovinskog osiguranja u RH, utjecat će na brži razvoj te vrste mirovinskog osiguranja. Time se, pak, dugoročno postiže jedan od ranije zadanih ciljeva mirovinske reforme, a to je prebacivanje dijela odgovornosti za osiguravanje sredstava za starost, neovisno o sustavu generacijske solidarnosti, na samog osiguranika, što će dugoročno imati implikacija na smanjenje udjela sredstava za mirovinsku potrošnju.

4.4 POLJOPRIVREDNI SEKTOR

Osnovni ciljevi poljoprivredne politike i dalje su usmjereni na povećanje konkurentnosti sektora i na buduće članstvo u EU. Zbog toga Vlada RH nastavlja s primjenom mjera poljoprivredne politike koje će omogućiti promjenu strukture poljoprivrednih gospodarstava, dobro funkcioniranje tržišta i učinkovite javne usluge.

Tržište zemljištem

Nastavlja se provedba raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu, uz supsidijarnu primjenu općih propisa koji uređuju promet nekretnina. Oblici raspolaganja putem javnog natječaja jesu zakup, prodaja i koncesija. U razdoblju od siječnja 2006. godine do rujna 2007. godine ukupno je raspolagano sa 74.120,14 ha (zakup 33.634,40 ha, prodaja 10.678,85 ha, koncesija 29.806,89 ha), te je ostvaren prihod (državni, županijski i lokalni proračuni) od 136,0 milijuna kuna (66,4 milijuna kuna od zakupa, 58,9 milijuna kuna od prodaje i 10,7 milijuna kuna od koncesija). Planovima raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države planirana je ukupno prodaja 222.454,78 ha poljoprivrednog zemljišta, od čega je do sada prodano 13%. Cilj je u razdoblju 2008.-2010. ubrzati dinamiku prodaje poljoprivrednog zemljišta.

Jedan od važnih prioriteta za promjenu strukture poljoprivrednih gospodarstava jest okrupnjavanje poljoprivrednih površina. U tom smislu nastavlja se provedba projekta 'Okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta u Hrvatskoj'. U razdoblju 2008. -2009. u sklopu projekta planirano je donošenje propisa kojim će se urediti okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta u svrhu unaprjeđenja strukture poljoprivrednih gospodarstava, te nastaviti s uklanjanjem preostalih prepreka efikasnom tržištu poljoprivrednog zemljišta.

Privatizacija poduzeća u državnom vlasništvu

U narednom razdoblju nastavlja se tijekom privatizacije preostalih tvrtki iz djelatnosti poljoprivrede i prehrambene industrije. Zbog usuglašavanja sa sindikatima u provođenju ESOP programa, privatizacija velike poljoprivredno-prehrambene tvrtke VUPIK, koja je u većinskom državnom vlasništvu, još nije okončana, te se sada planira za 2008. godinu. U 2007. godini proveden je javni natječaj za prodaju tvrtke KIM d.d., Karlovac, četvrtu po veličini mljekarsku industriju, ali je natječaj poništen zbog nezadovoljavajućih ponuda. Nastavak privatizacije KIM d.d. i tvrtke Sladorana d.d. Županja predviđen je za 2008. godinu.

Uređenje tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Nastavljene su aktivnosti na usklađivanju tržišnih mehanizama za pojedine poljoprivredne proizvode sukladno organizaciji tržišta u EU. Najosjetljiviji proizvod u tom segmentu je pšenica, te je u 2007. godini nastavljena primjena elemenata EU – modela. Država jamči interventnu cijenu od 101,3 eura/toni što je europska interventna cijena. U 2007. godini država se nije uključivala u otkup, te je on u cijelosti prepušten tržištu. Postupno se prema uspostavljenoj interventnoj cijeni korigiraju i cijene ostali žitarica (ječma, raži, zobi) za koje će se kasnije moći proširiti okvir interventne cijene kao što je to u EU. Kukuruz kao dominantna žitarica u Hrvatskoj još ne prati ove paritete te se na njega na može primijeniti ova razina interventne cijene.

U cilju uređivanja tržišta voća i povrća u 2006. i 2007. godini nastojalo se stimulirati organiziranje logističkih centara za otkup i doradu voća i povrća. Uspješno je riješeno pitanje

jabuke gdje je kroz izgradnju 8 ULO hladnjača (kapacitet 21.000 tona) i prateću opremu uređena logistika za tržište jabuke koja je u potrošnji i volumenu proizvodnje najznačajnije voće. U 2008. godini planira se nastavak ovih aktivnosti na tržištu voća, te se u narednim godinama planira sličnom potporom za izgradnju logističkih centara urediti tržište povrća. U 2008. godini planira se donošenje propisa kojima će se svi standardi kvalitete voća i povrća u EU prenijeti u hrvatsko zakonodavstvo, a primjena bi otpočela 2009. godine

Aktivnosti na izradi vinogradarskog katastra u 2007. godini u tehničkom dijelu su okončane (pribavljeni svi potrebni snimci, digitaliziran katastar u tim područjima), te u 2008. godini predstoji uređivanje digitalne baze i postupno provođenje terenskih aktivnosti radi provjera i upisivanja svih ostalih podataka o vinogradima. Ove aktivnosti nastaviti će se i u 2009. godini.

U području stočarske proizvodnje također se nastavljaju aktivnosti na usklađivanju tržišnih mehanizama s ciljem suzbijanja sivog tržišta i povećanja sigurnosti hrane. Uspostavljen je jedinstveni sustav obveznog označavanja životinja, koji se u 2007. godini cijelosti provodio za goveda. U cijelosti je uspostavljen mehanizam klasiranja goveđih i svinjskih trupova na liniji klanja. Pripremljeni su pravni akti za označavanje svinja i konja, te se u 2008. godini namjerava započeti i okončati označavanje i registriranje svinja i konja. Izrađeni su akti o putovnicama za stoku, te će sustav putovnica u cijelosti započeti funkcionirati s početkom 2008. godine. U 2007. godini izrađeni su akti za označavanje i klasiranja jaja, a u 2008. i narednim godinama planira se postupno uvođenje novog sustava klasiranja i označavanja.

Državne potpore u poljoprivredi

Glavnina državne financijske potpore u poljoprivredi provodi se sukladno odredbama Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu. Za potpore obuhvaćene ovim Zakonom u 2007. godini izdvojeno je iz državnog proračuna oko 2,3 milijardi kuna, što je za oko 10% više nego u 2006. godini. Najveći dio sredstava (86%) još uvijek je usmjeren u izravnu potporu proizvodnji, no taj se udio postupno smanjuje. Udio investicijskih potpora i potpora ruralnom razvitku povećan je na oko 10%, dok udio potpora dohotku nekocomercijalnim poljoprivrednicima iznosi oko 4%.

Cilj je poljoprivredne politike povećati ukupna sredstva za potpore u sektoru s ciljem podizanja razine konkurentnosti i prilagodbe razvijenom tržištu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u EU, uz postupno povećanje udjela sredstava za ruralni razvitak. Mjere ruralnog razvitka potrebno je usmjeriti na diversifikaciju aktivnosti kojom bi se omogućila veća zaposlenost i bolji životni standard ljudi u ruralnim područjima.

Ruralni razvitak

Dosadašnje nacionalne mjere ruralnog razvitka bile su primarno usmjerene u edukaciju seoskog stanovništva, potporu poljoprivrednim školama, osnivanje i razvoj poljoprivrednih zadruga i strukovnih udruga, unaprjeđenje trženja poljoprivrednih proizvoda, potporu držanju tradicionalnih pasmina stoke, obnovu i razvitak seoskog prostora, te razvoj ruralnog turizma. U 2007. godini za provedbu ovih mjera osigurano je u državnom proračunu 101,4 milijuna kuna.

U okviru pretprijetne pomoći EU za razvitak seoskog prostora nastavljene su aktivnosti na provedbi SAPARD programa. Nakon postupka revizije od strane Europske komisije, u rujnu 2006. godine donesena je „Odluka o prijenosu ovlasti upravljanja pomoći provedbenoj Agenciji za pretprijetne mjere u poljoprivredi i ruralnom razvoju u Republici Hrvatskoj u

pretpristupnom razdoblju“. Navedenom Odlukom potvrđeno je da je SAPARD Agencija na zadovoljavajući način ispunila glavne kriterije za početak provedbe toga programa, te su raspisani natječaji za provedbu Mjere 1 „Ulaganje u poljoprivredna gospodarstva“ i Mjere 2 „Unapređenje prerade i trženja poljoprivrednih i ribljih proizvoda“.

Do sada su provedena dva natječaja na kojima je zaprimljeno 146 prijava. Od toga je odobrena i ugovorena 21 prijava ukupne vrijednosti ulaganja nešto više od 135 milijuna kuna, odnosno ukupnog iznosa potpore od 63,5 milijuna kuna. Očekuje se da će do kraja 2007. godine biti raspisan i treći krug natječaja. Sva sredstva financirana su od strane Hrvatske i EU u omjeru 25% (RH) i 75% (EU). U okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć izrađen je IPARD plan s predloženim mjerama čije se usvajanje očekuje do kraja 2007. godine, nakon čega će se započeti s raspisivanjem natječaja za akreditirane mjere.

Fitosanitarano područje

Tijekom 2007. godine nastavilo se s usklađivanjem propisa iz fitosanitarnog područja s relevantnom legislativom EU i njihovom provedbom. U okviru projekata CARDS 2002 i CARDS 2003 prikupljena su znanja o provedbi tih propisa u praksi, obavljani su treninzi fitosanitarnih inspektora i stručnjaka ovlaštenih institucija, te je nabavljen dio laboratorijske opreme za analizu ostataka pesticida u hrani i opreme za analizu fizikalnih i kemijskih svojstava sredstava za zaštitu bilja.

U sljedećem razdoblju aktivnosti će biti usmjerene na daljnje usklađivanje propisa, podizanje razine kvalitete praćenja štetnih organizama bilja, uvođenje sustava biljne putovnice, primjenu novog sustava registracije sredstava za zaštitu bilja, te daljnje stručno osposobljavanje zaposlenika u službi, fitosanitarnih inspektora i stručnjaka ovlaštenih institucija, kako bi se dosegla razina koju zahtjeva EU.

Započet će se s postupnom uspostavom fitosanitarnog upisnika uvoznika, proizvođača i distributera reprodukcijanskog materijala određenih vrsta bilja koji je temelj za primjenu sustava biljne putovnice. Spomenuti će sustav omogućiti sistematsko praćenje zdravstvenog stanja bilja tijekom proizvodnje, a biljna putovnica koja će pratiti bilje predstavljat će za kupce sigurnost da se radi o zdravstveno ispravnom reprodukcijanskom materijalu što je jedan od glavnih uvjeta za uspješnu poljoprivrednu proizvodnju.

Uspostavom jedinstvenog informacijskog sustava omogućit će se kvalitetno vođenje fitosanitarnog upisnika i drugih baza podataka, poboljšati komunikacija s poljoprivrednim proizvođačima i s drugim subjektima zainteresiranim za fitosanitarano područje. U području sredstava za zaštitu bilja započet će se s primjenom novog sustava registracije sredstava za zaštitu bilja, kao i ponovnom ocjenom (re-registracijom) sredstava za zaštitu bilja, unapređenjem programa postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja i monitoringa ostataka pesticida u hrani čime će se znatno poboljšati razina sigurnosti ljudi i okoliša od opasnih tvari. U segmentu sjemenarstva i sadnoga materijala do kraja 2007. godine završit će se cijela uskladba zakonodavstva koja će omogućiti implementaciju novog sustava u 2008. godini.

Kakvoća i sigurnost hrane

Kako bi se osigurali preduvjeti za jačanje konkurentnosti domaćih proizvođača hrane u smislu usklađivanja njihovog poslovanja s EU standardima na području sigurnosti i kakvoće hrane neophodno je harmonizirati domaće propise s EU regulativom. Stoga je donesen niz propisa kojima su u RH zakonodavstvo preuzete EU uredbe koje uređuju ovo područje. Pripremljena

je i Strategija za transpoziciju i implementaciju zakonodavstva u području sigurnosti hrane, veterinarstva i fitosanitarne politike. Strategija predstavlja plan aktivnosti, u dijelu daljnjeg usklađivanja zakonodavstva kao i institucionalnog jačanja u cilju implementacije zakonodavstva, koje je potrebno provesti kako bi se uspostavio integrirani pristup sigurnosti hrane.

U 2007. godini nastavilo se s usklađivanjem zahtjeva kakvoće što će pospješiti liberalizaciju tržišta i olakšati slobodu kretanja roba. Započelo se s prilagodbama vezanim za sustav registracije hrane s oznakama zemljopisnog podrijetla, oznakama izvornosti i oznakama tradicionalnog ugleda hrane. Uočena je i potreba institucionalnog jačanja, posebice u dijelu utvrđivanja sukladnosti i kontrole hrane s oznakama, kako bi se ovaj oblik zaštite mogao u potpunosti provoditi. Također, u 2007. godini započeo je projekt CARDS 2004 pod nazivom „Daljnje jačanje sposobnosti u području živih životinja i hrane“ u okviru kojeg će se provoditi daljnje usklađivanje propisa kao i jačanje kapaciteta tijela državne uprave kao i inspekcija nadležnih za njihovu provedbu.

Tijekom 2007. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nastavilo je s aktivnostima vezanim uz pripadajuću nadležnost u području sigurnosti hrane. U tom smislu izvršena je reorganizacija Uprave za sanitarnu inspekciju te su osnovani Odjel za sigurnost hrane i Odjel za GMO kontrolu. Planirane su i aktivnosti vezane uz reorganizaciju granične sanitarne inspekcije. U 2008. godini planira se nastavak usklađivanja zakonodavstva i donošenje provedbenih propisa u području sigurnosti hrane. U cilju prijenosa i implementacije EU zakonodavstva planirani su slijedeći projekti za 2008. godinu: PHARE 2005. „Potpora sanitarnoj inspekciji u pripremi, implementaciji i održavanju HACCP sistema“ te MPAP projekt „Jačanje kapaciteta za implementaciju HACCP principa u institucionalnim kuhinjama“.

U razdoblju 2008.–2013. s ciljem strukturnih reformi u sektoru prehrambene industrije planirane su sektorske potpore u okviru pretpristupnih programa SAPARD i IPARD kao i donošenje nacionalnog operativnog programa koji će sadržavati horizontalne mjere potpore prehrambenoj industriji, poglavito malim i srednjim poduzetnicima, a koji će biti usklađen s državnim potporama koje su usmjerene na: poboljšanje konkurentnosti industrije EU-a i stvaranje održivih radnih mjesta (primjerice potpore za istraživanje i razvoj, inovacije i rizični kapital za male poduzetnike), na osiguravanje socijalne i regionalne kohezije i unapređenje javnih usluga.

Veterinarstvo

Tijekom 2007. godine nastavlja se s procesom usklađivanja zakonodavstva te je u skladu s tim i donesen novi Zakon o veterinarstvu kao strateški dokument u daljnjem usklađivanju hrvatskog zakonodavstva s zakonodavstvom EU. Brža i učinkovitija implementacija novog Zakona o veterinarstvu u praksi preduvjet je ispunjavanja izuzetno zahtjevnih mjerila za otvaranje pregovora u Poglavlju 12., veterinarstvo sigurnost hrane i fitosanitarni nadzor.

Sukladno Zakonu o veterinarstvu obvezna je uspostava Središnjeg veterinarskog informacijskog sustava koji bi objedinjavao sustav upisnika, registra i računalnih programa a sve u svrhu zaštite zdravlja i dobrobiti životinja te provedbi mjera veterinarskog javnog zdravstva. Također je novim Zakonom o veterinarstvu predviđena reorganizacija sustava veterinarske službe i inspekcije te u skladu s tim i zapošljavanje službenih veterinarara i veterinarskih inspektora.

U skladu s Izvješćem Europske komisije o napretku RH za 2006. godinu u kojem se navodi potreba ulaganja u infrastrukturu te izgradnja trajnih graničnih veterinarskih postaja (GVP) i

potreba racionalizacije broja graničnih GVP-a Vlada RH donijela je 7. rujna 2007. godine Odluku o 8 trajnih GVP koji će ostati nakon ulaska RH u EU. Sektor granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa tijekom 2007. godine, a u skladu s navedenim, pripremio je aplikaciju za financiranje izgradnje trajnih graničnih veterinarskih postaja u sklopu različitih predpristupnih fondova EU (IPA, PHARE) kojima se planira izgradnja i usklađivanje istih sa zakonodavstvom EU.

Ribarstvo

Tijekom 2007. godine nastavljeno je s usklađivanjem zakonodavstva RH u segmentu ribarstva sa Zajedničkom ribarstvenom politikom EU, posebno u području tržišta ribom i ribljim proizvodima (izrađen je Pravilnik o uvjetima i načinu stavljanja u promet riba i drugih morskih organizama, a u tijeku je izrada Pravilnika o standardima za stavljanje u promet riba i drugih vodenih organizama). Nadalje, uspostavljen je jedinstveni registar za ribarska plovila duljine preko 24m, te je proveden proces revizije povlastica za plovila iste duljine, čime se omogućilo izravno vezanje povlastice uz plovilo. U tijeku je provedba projekta PHARE „Podrška RH u pripremi i provedbi strategije razvoja ribarstva radi prilagođavanja i provedbe pravne stečevine EU u dijelu Zajedničke ribarstvene politike“. U razdoblju 2008. - 2010. planira se nastavak usklađivanja zakonodavstva, okončanje revizije povlastica, nastavak upisivanja plovila u elektronski registar flote, provođenje daljnje uvođenje satelitskog sustava nadzora plovila (VMS), te osnivanje Centra za praćenje ribarstva. Cilj je ustrojiti tržište ribom i ribljim preradevinama u skladu sa zahtjevima EU, što se poglavito odnosi na uspostavu sustava prometovanja ribom (izgradnja iskrcajnih luka i veletržnica, definiranje iskrcajnih mjera, uspostava organizacija proizvođača, donošenje relevantnih propisa).

Drvena industrija

Na temelju Operativnog programa razvoja industrijske prerade drva Hrvatske 2006.–2010. u 2007. godini raspisan je Javni natječaj za dodjelu državne potpore za poticanje razvoja i održivosti industrijske prerade drva RH u 2007. godini u ukupnom iznosu od 41,1 milijun kuna bespovratnih sredstava. U cilju pokretanja strukturnih promjena s jasnim ciljem stvaranja kvalitetnih i na tržištu prilagođenih gospodarskih subjekata u pripremi je Zakon o preradi i uporabi drva i proizvoda od drva. S ciljem razvitka konkurentnosti drvnog sektora na domaćem i inozemnom tržištu nužno je razviti identitet kroz prepoznatljiv hrvatski dizajn. U tom segmentu priprema se Nacionalna strategija dizajna RH koja će stvoriti pretpostavke da se uporabom dizajna poboljša kvaliteta života i unaprijedi hrvatsko gospodarstvo i kultura zajednice, koristeći hrvatske potencijale za stvaranje prepoznatljivih vrijednosti u globalnoj razmjeni. Strategija je u postupku usvajanja.

Posljednjih godina u globalnoj industrijskoj preradi drva razvoj dizajna, konstrukcija, tehnologija i znanja, te uporaba inovativnih tzv. pametnih materijala u izradi finalnih proizvoda toliko je uznapredovao da mnoge nepripremljene zemlje ne mogu dosljedno pratiti taj uzlazni pravac. Dosadašnja proizvodna neusmjerenost ili nastojanje da se ostvare što veći kratkoročni učinci (primjerice izvoz piljene građe) zapravo vode u devastaciju prirodnog potencijala.

U tom kontekstu, drveni sektor RH mora izvršiti pravovremeno sve pripreme od zakonskih do strateških. Stoga je razvojni dokument „Operativni program razvoja industrijske prerade drva RH 2006. – 2010.“, uz Zakon o preradi i uporabi drva i proizvoda od drva, kao i Nacionalna strategija dizajna RH, predložio okvir djelovanja koji će postupno ali trajno smanjivati

slabosti i uklanjati prijetnje s jedne, te razvijati prednosti i koristiti se mogućnostima s druge strane. Prioriteti razvoja su:

- Poboljšanje postojećih i razvoj novih proizvoda, postupaka i usluga;
- Racionalno korištenje drvne sirovine;
- Stvaranje branda drvnog sektora;
- Razvoj tehnologije i tehnoloških procesa;
- Izrada hrvatske drvne tehnološke platforme.

4.5 REFORMA JAVNE UPRAVE

Tijekom 2007. godine u okviru reforme javne uprave dovršene su aktivnosti koje se odnose na reformiranje sustava državnih službenika. Doneseni su preostali provedbeni propisi za Zakon o državnim službenicima koji se odnose na oblike, način i uvjete izobrazbe državnih službenika, klasifikaciju radnih mjesta te načine i uvjete napredovanja državnih službenika, kao i preostali zakoni kojima se osigurava depolitizacija i profesionalizacija u državnoj službi²². Uspostavljen je učinkoviti sustav trajnog stručnog osposobljavanja državnih službenika kroz Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika a edukacija državnih službenika provodi se kontinuirano prema Programu izobrazbe.

Izrađen je Prijedlog zakona o plaćama u državnoj službi te je upućen u proceduru Vladi RH. Međutim, zbog potrebe provođenja detaljne procjene učinka na proračun i izrade fiskalnog učinka, kao i zbog raspuštanja Hrvatskog sabora, donošenje ovog zakona odgađa se za 2008. godinu. Mjere planirane za 2007. godinu koje se odnose na donošenje Zakona o općem upravnom postupku i Uredbe o uredskom poslovanju prilagođenu elektronskom funkcioniranju uprave, također su odgođene za 2008. godinu, a sukladno izmjeni roka u Nacionalnom programu RH za pridruživanje EU, i prema roku predviđenom u Prijedlogu strategije reforme državne uprave, što se procjenjuje kao realno objektivni rok donošenja. U okviru Programa HITRO.HR u tijeku je realizacija usluga elektroničkog prijavljivanja poreza na dohodak za građane čija je konačna realizacija zbog tehničkih problema odgođena u odnosu na prvotno planiranu.

U nastavku reforme državne uprave, nedostaci koji se planiraju ukloniti odnose se na veličinu i troškove državne uprave, složenost administrativnih postupaka, kvalitetu pružanja javnih usluga građanima, nedostatan nadzor nad radom tijela državne uprave te neadekvatno uređen radnopravni status službenika i namještenika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Polazeći od identificiranih nedostataka, u razdoblju 2008.-2010., posebna pozornost posvetit će se ostvarenju sljedećih ciljeva: poboljšanju organizacijske učinkovitosti i smanjenju troškova državne uprave (racionalizacija državne uprave); pojednostavljenju administrativnih postupaka radi lakšeg ostvarivanja prava građana, nastavku izgradnje učinkovitijeg sustava pružanja javnih usluga građanima te podizanju razine kvalitete pružanja javnih usluga, poboljšanju nadzora nad radom tijela državne uprave te uređenju radnopravnog odnosa državnih službenika i namještenika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Radi ostvarenja navedenih ciljeva, planira se poduzimanje sljedećih mjera:

1. provođenje funkcionalne analize u tijelima državne uprave (uključujući donošenje programa racionalizacije u tijelima državne uprave u kojima je provedena funkcionalna analiza);
2. donošenje novog Zakona o općem upravnom postupku;
3. nastavak provedbe administrativne decentralizacije poslova državne uprave
4. donošenje Zakona o radnim odnosima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi;
5. donošenje nove Uredbe o uredskom poslovanju (prilagođene elektronskom funkcioniranju uprave);
6. uspostava informatički podržanog registra (očevidnika) državnih službenika;

²² Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o postupku primopredaje vlasti i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu državne uprave

7. donošenje i implementacija izmjena Zakona o upravnoj inspekciji;²³
8. nastavak kontinuiranog stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika prema programima izobrazbe kroz Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika

Obzirom da je dobro upravljanje u državnoj i javnoj upravi jedan od preduvjeta za rast privatnog sektora, kao i za provedbu politike promicanja fiskalno odgovornog privatnog sektora, na temelju zaključenog Ugovora o zajmu (programski zajam za prilagodbu) između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj u tijeku su aktivnosti analize i reforme sustava plaća u državnoj upravi i javnim službama. Pri dovršetku je prva faza projekta koja se odnosi na analizu sustava plaća i naknada u javnim službama te se očekuje da će krajem ove godine započeti i druga faza projekta odnosno aktivnosti na izradi novog zakona o plaćama u javnim službama. Novi Zakon koji će nužno uključivati i odredbe o centraliziranom kolektivnom pregovaranju treba biti usvojen tijekom 2008. godine s ciljem dekompresije plaća i uvođenje sustava nagrađivanja na temelju rezultata rada, te smanjivanja mase plaća u javnom sektoru za oko s otprilike sadašnjih 11% u BDP na 10% u 2008. godini.

---

²³ Mjere od 1. do 7. predviđene su u PEP-u 2007.-2009.

4.6 OSTALE REFORME

4.6.1 Razvoj društva temeljenog na znanju

Nastavljajući s izgradnjom društva temeljenoga na znanju, a u skladu s ciljevima Lisabonske strategije te ciljevima utvrđenim u Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010., Znanstvenoj i tehnologijskoj politici Republike Hrvatske 2006.-2010. i Strateškom okviru za razvoj 2006.-2013., napravljene su značajne promjene u području predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja te znanosti i tehnologije kako bi se sustavno jačala kvaliteta i stvarao kvalitetan ljudski kapital.

U pedagoškoj godini 2006./2007. otvoreno je 59 novih dječjih vrtića, a donošenjem Pedagoškog standarda (krajem 2007. godine) i Nacionalnog kurikulumu predškolskog odgoja i obrazovanja koji se očekuje u pedagoškoj godini 2008./2009. dodatno će se podići kvaliteta predškolskog odgoja i obrazovanja. U sve osnovne škole uveden je novi Nastavni plan i program temeljen na smjernicama Hrvatskog nacionalnog obrazovnog standarda (HNOS-a), a njegova provedba se sustavno prati i vrjednuje. Po prvi je put provedeno vanjsko vrjednovanje postignuća učenika 8. razreda, a u školskoj godini 2007./2008. provest će se vanjsko vrjednovanje učeničkih postignuća i programa za učenike 4. i 8. razreda.

U lipnju 2007. godine donesen je Nacionalni program mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskoga obrazovanja kojim se, ponajprije poticajnim mjerama – besplatnim udžbenicima, besplatnim međumjesnim prijevozom i besplatnim smještajem u učeničkim domovima potiče učenike na upis i završavanje srednjoškolskih programa. Planira se s nastavkom tih poticajnih mjera. Nacionalni ispiti su, osim u gimnazijskim programima, provedeni i u strukovnim školama, a s učenicima završnih razreda provedena su pretestiranja dijela zadataka, u sklopu priprema za državnu maturu. U školskoj godini 2007./2008. planira se provedba „pokusne“ državne mature za sve učenike 3. razreda gimnazijskih programa. Vezano za osiguravanje kvalitete u srednjim školama izrađen je prijedlog Pravilnika o samovrjednovanju škola. U strukovnom srednjoškolskom obrazovanju nastavilo se sa smanjivanjem strukovnih sektora i strukovnih programa i napravljeni su programi za pet novih zanimanja. Jednako tako, napravljeno je i usvojeno 46 programa, dvogodišnjeg i jednogodišnjeg trajanja, za stjecanje niže stručne spreme. Započelo se s korištenjem sustava za prikupljanje, praćenje i analizu podataka (VETIS-om). Početkom školske godine stavljen je u probnu funkciju integrirani sustav za upravljanje standardiziranim skupovima podataka (e-Matica) koji predstavlja temelj za razvoj informacijskog sustava za upravljanje podacima u obrazovanju (EMIS-a). Polazne osnove Hrvatskog kvalifikacijskog okvira usvojene su na sjednici Vlade RH 5. srpnja 2007.

Vezano za provedbu Bolonjskog procesa, na europskoj ministarskoj konferenciji koja se održala u Londonu u svibnju 2007. godine provedba je ocijenjena ocjenom 4,1 što predstavlja veliki pomak u odnosu na konferenciju održanu u Bergenu u svibnju 2005. godine kad je uspješnost provedbe ocijenjena dobrom ocjenom. U suradnji s Fondom za razvoj i zapošljavanje nastavlja se provedba projekta Razvoj stručnih studija radi poticanja zapošljavanja u manjim urbanim sredinama. Početkom akademske godine 2007./2008. nekoliko visokih učilišta, javnih znanstvenih instituta te dio državnih ustanova koje obavljaju djelatnosti u području obrazovanja, znanosti i tehnologije premjestit će se na Znanstveno-učilišni kampus Borongaj.

Vezano za područje znanosti i tehnologije, podigli su se kriteriji u postupku vrjednovanja znanstvenih projekata i programa. Održan je Drugi kongres hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva i nastavljena je inicijativa njihova međusobnog povezivanja i

povratka u Hrvatsku. Zaključen je međudržavni sporazum za Sedmi okvirni program koji je operativan od 1. siječnja 2007. godine te se planira nastavak otvaranja centara izvrsnosti i niz projekata i programa kojima će se u gospodarstvo učinkovitije transferirati znanje i tehnologije. Uz pomoć IPA programa, za razdoblje 2008.-2010. planira se osnivanje i pokretanje Investicijskog fonda za znanost i inovacije koji će imati ulogu jačanja kapaciteta tehnologije i inovacija pri ustanovama visokog obrazovanja i javnim organizacijama za istraživanje te komercijalizaciju inovacija kako bi se doprinijelo održivom regionalnom razvoju i industrijskoj konkurentnosti sektora s visokom dodanom vrijednošću u gospodarstvu i MSP koja se temelje na znanju. Za navedeno razdoblje predviđena je i gradnja i opremanje BioCentra koji će pružati potreban prostor, opremu i usluge za rani razvojni ciklus i razvoj proizvoda.

Zakon o obrazovanju odraslih donesen je u veljači 2007. godine, a unutar Agencije za obrazovanje odraslih ustrojen je Centar za mobilnost i EU programe. Slijedom zahtjeva EK, Centar će se krajem 2007. godine izdvojiti iz Agencije za obrazovanje odraslih i postati samostalna agencija te će provoditi Program za cjeloživotno učenje i Program Mladi na djelu. Sudjelovanje Republike Hrvatske u tim programima planira se od 2009. godine. Vijeće za obrazovanje odraslih, stručno tijelo Vlade RH, osnovano je 30. kolovoza 2007. godine.

4.6.2 Reforma zdravstva

Sveobuhvatna reforma zdravstvenog sustava obuhvaća reformu sustava zdravstva, reformu sustava financiranja zdravstva i reformu sustava javnog zdravstva. Za ostvarenje reformskih ciljeva donesena je Nacionalna strategija razvitka zdravstva koju je Hrvatski sabor donio 30. lipnja 2006. godine, a kojom se definiraju smjernice, nositelji provedbe zdravstvene politike i reforma zdravstvenog sustava. Osnovni cilj strategije je unaprijediti zdravstveni sustav do 2011. godine tako da unaprijedi i osigura svim građanima Republike Hrvatske još kvalitetniju zdravstvenu skrb.

Reforma sustava zdravstva

Opsežna rekonstrukcija i reforma sustava zdravstva kao javnog sektora temelji se na načelima određenim Nacionalnom strategijom razvitka zdravstva: centralizirana politika, standardi i norme, planiranje i kontrola provedbe; uspostava integrirane zdravstvene zaštite; decentralizacija upravljanja i odgovornosti; jačanje primarne zdravstvene zaštite kao osnovnog elementa integrirane skrbi, uspostava optimalne raspodjele svih kapaciteta na sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene zaštite i uspostava kontrole nad općom potrošnjom u zdravstvu; obvezna informatizacija kao temelj opće kontrole potrošnje i kvalitete; osiguranje i racionalizacija sredstava i raspodjela prema temeljnim principima (jednakost, solidarnost, pristupačnost, racionalnost i kvaliteta) te posebnim potrebama.

S ciljem poboljšanja organizacije i rada primarne zdravstvene zaštite u 2007. godini nastavljena je privatizacija ordinacija primarne zdravstvene zaštite, popunjavanje i proširenje mreže primarne zdravstvene zaštite povećanjem broja ugovorenih timova, kao i informatizacija primarne zdravstvene zaštite s ciljem povezivanja s bolničkom. Radi praćenja potrošnje novčanih sredstava za lijekove propisane na recept, utvrđuje se prosječan godišnji iznos sredstava za lijekove koji se mogu propisivati na recept po osiguranoj osobi, a ugovorom o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja određuje se ugovoreni iznos novčanih sredstava za lijekove koje izabran doktor ima pravo propisati na recept. Novi sustav izvanbolničke hitne medicinske pomoći provodi se za područje 3

županije (Varaždinske, Osječko-baranjske i Splitsko-dalmatinske) te za područje Grada Zagreba.

U cilju poboljšanja organizacije i rada sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite, tijekom 2007. godine provode se aktivnosti na informatizaciji bolničkih ustanova i povezivanja sa središnjim informacijskim sustavom, provode se aktivnosti na uspostavi registra bolničkih ustanova, a predviđa se nastavak aktivnosti na uspostavi cjelovite baze podataka o bolničkim ustanovama. Hrvatski sabor je na svojoj sjednici 3. listopada 2007. godine donio Zakon o kvaliteti zdravstvene zaštite, kojim se predviđa donošenje plana i programa mjera za osiguranje, unapređenje, promicanje i praćenje kvalitete zdravstvene zaštite te mjere za uvođenje jedinstvenog sustava standarda kvalitete zdravstvene zaštite i kliničkih pokazatelja kvalitete kao i osnivanje Agencije za kvalitetu i akreditaciju u zdravstvu.

Reforma sustava financiranja zdravstva

U 2007. godini nastavljene su aktivnosti na provođenju mjera s ciljem stabilizacije sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja, te poboljšanja fiskalne discipline u sustavu zdravstva i zdravstvenog osiguranja, s očekivanim rezultatom smanjenja udjela ukupne potrošnje za zdravstvo u BDP-u, podmirenju dugovanja u zdravstvenom sektoru i očuvanju visoke razine kvalitete zdravstvene zaštite.

Provođenje primarne zdravstvene zaštite u djelatnostima opće/obiteljske medicine, zdravstvene zaštite predškolske djece i zdravstvene zaštite žena, osim po načelu „glavarine“ financira se i po izvršenju, odnosno po načelu „cijena x usluga“.

Proveden je pilot projekt primjene plaćanja po dijagnostičko terapijskim skupinama (DTS) u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti bolesnika oboljelih od akutnih bolesti. Uvođenje sustava DTS ima cilj smanjenje duljine hospitalizacije, povećanje kvalitete i smanjenje troškova.

Razvrstavanjem lijekova u terapijske skupine za ista indikacijska područja i oblikovanjem referentne cijene za lijekove iz svake terapijske skupine, stvoren je preduvjet za podjelu jedinstvene Liste lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje na Osnovnu listu lijekova (lijekovi koji se primjenjuju u bolnicama i lijekovi čije su cijene prilagođene referentnim cijenama) i Dopunsku listu lijekova (lijekovi za koje osigurane osobe doplaćuju razliku cijene u ljekarnama) čijom primjenom će se postići racionalizacija potrošnje lijekova .

Reforma sustava javnog zdravstva

Cilj reforme sustava javnog zdravstva je reorganizacija sustava javnog zdravstva kao glavnog nositelja preventivnih aktivnosti propisanih pravnom stečevinom EU u području zaštite zdravlja ljudi te nositelja razvitka i sustavnog provođenja preventivnih programa radi smanjenja oboljenja koja se mogu spriječiti.

U tijeku je priprema izrade strategije javnog zdravstva čije se donošenje planira za 2008. godinu, a nakon njezinog usvajanja pristupit će se provedbi ostalih provedbenih mjera koje su predviđene za područje reforme sustava javnog zdravstva.

Na temelju Zakona o krvi i krvnim pripravcima, doneseni su svi provedbeni propisi u skladu sa zahtjevima EU Direktiva, a u postupku donošenja je i Osnovna mreža za sekundarnu i tercijarnu razinu za provođenje transfuzijske djelatnosti.

Na temelju Zakona o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja izrađeni su podzakonski propisi o minimalnim uvjetima koje moraju ispunjavati banke tkiva i stanica za početak rada, u skladu sa zahtjevima EU Direktive.

Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke uspješno se provodi u 2007. godini.

Usvojen je/prihvaćen je Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka debelog crijeva čije se usvajanje na Vladi RH planira u listopadu 2007. godine, a početak provedbe je predviđen za početak studenog 2007. godine.

Izrađen je Nacrt nacionalnog akcijskog plana za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine 2007.-2011. čije usvajanje se očekuje do kraja 2007.g.

U sklopu usklađivanja javno zdravstvene regulative s Europskom Unijom, poštujući preporuke i smjernice Europske Unije, donesen je novi Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.

Republika Hrvatska je pokrenula postupak pristupanja Programu Zajednice na području zdravstva (2008. – 20013.) - "Second Programme of Community action in the field of Health" (2008- 2013)", a njegovo usvajanje se očekuje u Europskoj komisiji krajem studenog 2007.godine. Radi se o okvirnom programu koji ima nekoliko poglavlja odnosno područja javnog zdravstva (zarazne bolesti, zloćudne bolesti, sigurnost krvi i krvnih pripravaka, transplantacija organa, tkiva i stanica, duhan, alkohol, ovisnosti). Potpisivanjem memoranduma o razumijevanju za sudjelovanje u navedenom Programu Hrvatska se može, na bilo kojem ovom području, natjecati za sudjelovanje i sufinanciranje za dobivanje konkretnih projekata i programa.

4.6.3 Reforma pravosuđa

Ministarstvo pravosuđa je tijekom 2007. godine ostvarilo mjere i aktivnosti predviđene Strategijom reforme pravosudnog sustava, kako slijedi.

Reforma zemljišnoknjižnog sustava: Ukupan broj neriješenih zemljišno knjižnih predmeta na dan 31.10.2007. u svim općinskim sudovima Republike Hrvatske iznosi 130.299 predmeta. Od 31. listopada 2006. do 31. listopada 2007. neriješeni zemljišno knjižni predmeti su se smanjili za 21,04% odnosno za 34.721 predmet. U istom vremenskom razdoblju ukupno je riješeno 647.318, a zaprimljeno 604.164 zemljišno knjižna predmeta te izdano 1.910.624 zemljišno knjižnih izvadaka. Ujedno je u elektronski oblik prepisano 97,74% (4.053.999) zemljišno knjižnih uložaka, a verificirano 38,32% (1.589.250) svih zemljišno knjižnih uložaka u RH.

Zaštita vjerovnika i naplate potraživanja: Tijekom 2007. godine, nastavljen je trend smanjenja broja neriješenih ovršnih predmeta u svim sudovima u RH, tako da na dan 1. studenog 2007. godine ukupan broj neriješenih ovršnih predmeta u svim sudovima u RH iznosio 116.783, što je smanjenje od 80,51 % u odnosu na broj neriješenih ovršnih predmeta s početka provedbe Akcijskog plana za smanjenje broja neriješenih ovršnih predmeta iz 2005. godine, kada ih je bilo je 599.334. Od siječnja 2006. godine do 1. studenog 2007. godine javni su bilježnici zaprimili ukupno 627.071 prijedloga za ovrhu i donijeli ukupno 619.033 rješenja o ovrsi, te zaprimili 57.006 ostavinskih predmeta, a riješili njih 52.665 u razdoblju od 1. studenog 2006. godine do 1. studenog 2007. godine. Javni su bilježnici postupanjem u ovim predmetima rasteretili sudove za jednaki broj predmeta.

Povjerenstvo za odabir javnih komisionara odabralo je javne komisionare koji su zadovoljili stroge uvjete propisane Ovršnim zakonom i podzakonskim aktima. Hrvatska gospodarska komora ustrojila je Očevidnik nekretnina i pokretnina koje se prodaju u ovršnom postupku. Od 2005. pa do 30.8.2007. u Očevidnik je upisano 1710 nekretnina te 66 pokretnina vrijednosti iznad 50.000 kn koje se prodaju u ovršnom postupku. Podatke u drugi javni i

službeni očevidnik koji vodi HGK dužni su dostavljati stečajni upravitelji. Od 2006. u očevidniku je objavljeno 216 prodaja nekretnina i 33 prodaje pokretnina u stečajnom postupku. Ministarstvo pravosuđa donijelo je sve podzakonske akte u stečajnom postupku; Pravilnik o polaganju stručnog ispita za stečajnog upravitelja, Pravilnik o utvrđivanju liste stečajnih upravitelja i Listu stečajnih upravitelja javno objavilo u narodnim novinama. Time se u stečajnom postupku povećala transparentnost sudova posebno rada stečajnih upravitelja jer se sada evidencija o stečajnim upraviteljima vodi pri MP i ministar pravosuđa utvrđuje listu stečajnih upravitelja prema uvjetima koji se traže za stečajnog upravitelja.

Modernizacija i učinkovitiji rad sudova: 1. studenoga 2007. godine ukupan broj neriješenih predmeta u svim sudovima u Republici Hrvatskoj iznosio je 1.014.646, što je smanjenje za 623.052 predmeta odnosno za 38 % u odnosu na broj neriješenih predmeta iz prosinca 2004. godine kada je taj broj iznosio 1.637.698. S istim ciljem smanjenja neriješenih predmeta predsjednik Vrhovnog suda RH do 31. srpnja 2007.g. donio je rješenja o ustupanju drugom stvarno nadležnom sudu u 8.693 predmeta. Ova mjera postigla je cilj, dakle omogućilo se brže rješavanje predmeta u slučajevima kad sudovi u kojima su postupci započeli, nisu u mogućnosti u razumnom roku raspraviti te predmete i donijeti odluku. Nastavlja se i primjena mjere o privremenom upućivanju suca na rad u sud istog ili različitog stupnja, na zahtjev predsjednika suda u koji se upućuje. Jednako tako, radi se na razvoju alternativnih načina rješavanja sporova. Mirenje se u Republici Hrvatskoj provodi pred 8 općinskih sudova i pred Trgovačkim sudom u Zagrebu. U studenom 2006. godine imenovano je Povjerenstvo za alternativne načine rješavanja sporova, a Hrvatska odvjetnička komora donijela je u srpnju 2007.g. odluku o osnivanju Centra za medijaciju. Ujedno se nastavlja s provođenjem nadzora sudske uprave kako bi se osigurao kvalitetan i učinkovit rad sudova. Ukupno je do listopada 2007.g. nadzor nad pravilnim obavljanjem poslova pravosudne uprave obavljen u ukupno 38 suda. Od 1. srpnja 2007. godine u primjeni su nova Okvirna mjerila za rad sudaca koje je donijelo Ministarstvo pravosuđa. Ova okvirna mjerila određuju broj predmeta iz svake grane sudovanja koju bi sudac prosječno godišnje morao riješiti, imajući u vidu težinu pojedine vrste predmeta, te načine na koji pojedine vrste predmeta mogu biti riješene. U kolovozu 2007. godine izrađen je novi model statističkog praćenja rada sudaca prema tim okvirnim mjerilima. Obrasci za statističko praćenje dostavljeni su svim sudovima, te su u primjeni od 1. rujna 2007. godine. Nova okvirna mjerila će omogućiti predsjednicima sudova i sudačkim vijećima da što objektivnije utvrde i ocijene kvantitativne rezultate rada sudaca. Istodobno utvrđena je i Metodologija izrade ocjene sudaca. Metodologija je donijeta kako bi sudačka vijeća koja su po Zakonu o sudovima obvezana ocijeniti suce, imala unificirane kriterije za izradu ocjene prvi put imenovanog suca nakon navršene druge godine rada suca, odnosno u postupku imenovanja na drugi sud, ili kada se na sudačku dužnost imenuje trajno, te kada se kandidira za predsjednika suda. Metodologija predviđa bodovanje svih elemenata koje Zakon o sudovima propisuje da se imaju uzeti u obzir pri izradi ocjene obnašanja sudačke dužnosti, te određuje da se ti elementi promatraju u razdoblju od tri prethodne kalendarske godine koje prethode ocjenjivanju, osim ako se ocjenjivanje ima obaviti nakon dvije godine rada suca. Ministarstvo pravosuđa pokrenulo je kroz niz projekata opsežan program provođenja informatizacije u cilju efikasnijeg rada pravosudnog sustava. Jedan od najvažnijih i najvećih projekata je razvoj i uvođenje Jedinstvenog informacijskog sustava za upravljanje sudskim predmetima (ICMS) u hrvatske sudove, koji već i nominalno predstavlja jedan od najsloženijih informatičkih projekata u zemlji. ICMS (eSPIS) uveden je u rad Općinskog suda u Puli, Trgovačkog suda u Splitu i dijelom Trgovačkog suda u Zagrebu.

Racionalizacija mreže sudova: Temeljem prijedloga Ministarstva pravosuđa, Vlada Republike Hrvatske je, sukladno usvojenoj Strategiji reforme pravosuđa u Republici Hrvatskoj, na sjednici održanoj dana 9. ožujka 2007. godine donijela Zaključak prema kojem će se

racionalizacija mreže sudova, kao jedan od najvažnijih strateških ciljeva, provoditi spajanjem sudova iste vrste. Vlada Republike Hrvatske uputila je u saborsku proceduru prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova, kojim se predlaže spajanje 5 općinskih i 5 prekršajnih sudova. Budući da je prigovor Sabora bio da se racionalizacija treba odraditi jednim potpunim prijedlogom racionalizacije za sve sudove koji se planiraju spojiti, Ministarstvo pravosuđa odlučilo se za novi pristup problematici racionalizacije sudova. U listopadu 2007. godine je u dogovoru s austrijskim stručnjacima iz projekta CARDS 2003 dogovoreno da će se izraditi prijedlog Zakona o područjima i sjedištima sudova koji će obuhvatiti sve sudove predviđene za spajanje (prema usvojenim kriterijima tj. sudovi s manje od 5 sudaca, međusobno udaljeni manje od 50 km, osim izuzetaka sudova na otocima i u područjima od posebne državne skrbi). U prijelaznim i završnim odredbama Zakona odredila bi se dinamika spajanja sudova, time da je na radnoj skupini zauzet stav da će se spajanje provoditi u vremenskom periodu od 15 godina. U kratkoročnom roku od 5 godina spajali bi se sudovi za koje su potrebna manja sredstva za dogradnju postojećih zgrada, u srednjoročnom periodu od 10 godina spajali bi se sudovi za koje su potrebna veća ulaganja i nadogradnja postojećih zgrada sudova, a u dugoročnom periodu od 15 godina spajali bi se sudovi za koje je potrebna izgradnja novih sudskih zgrada. Zaključak je radne skupine da se uz prijedlog zakona pripremaju i provedbeni propisi, koji bi se primjenjivali kod spajanja svih sudova. Prijedlog zakona o spajanju sudova bio bi početkom 12. mjeseca 2007. godine prezentiran svim predsjednicima visokih sudova u Republici Hrvatskoj, te predsjednicima županijskih sudova, kako bi se isti mogli očitovati i dati svoje mišljenje. Kako bi se osigurala podrška šire javnosti procesu racionalizacije, dana 13. prosinca 2007. u okviru projekta CARDS 2003 javnosti će na konferenciji biti prezentirane sve dobrobiti racionalizacije.

U tijeku su slijedeći EU projekti:

- CARDS 2003 - «Podrška reformi sustavu hrvatskih sudova – faza II»
- CARDS 2003 - «Sprječavanje pranja novca»
- CARDS 2004 TW Light - «Podrška razvoju probacijskog sustava»
- CARDS 2004 - « Podrška učinkovitijem, efikasnijem i modernijem radu Upravnog suda RH »
- CARDS 2004 – «Unapređenje upravljanja sudom i sudskim predmetima na Visokom prekršajnom sudu i odabranim prekršajnim sudovima »

Reforma kaznenog zakonodavstva i primjena antikorupcijske strategije: Vlada RH je na sjednici održanoj 9. ožujka 2007. usvojila platformu za donošenje novog Zakona o kaznenom postupku te je osnovana Radna skupina za njegovu izradu. U listopadu 2007. usvojeni su Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela s ciljem usklađivanja nacionalnog kaznenog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o USKOK-u stupio je na snagu 23. srpnja 2007.g. Ovim izmjenama proširena je nadležnost USKOK-a na postupanje protiv svih službenih osoba koje su počinile kazneno djelo zlorabe položaja i ovlasti s namjerom stjecanja imovinske koristi. Usvajanjem takvih izmjena Zakona o USKOK-u, uz postojeće kapacitete USKOK-a, stvorit će se zakonske pretpostavke za uspješni progon visoke korupcije i od strane USKOK-a. Mjere predviđene Nacionalnim programom suzbijanja korupcije 2006.-2008. kontinuirano se provode, nositelji aktivnosti redovito dostavljaju izvješća o provedbi mjera Ministarstvu pravosuđa kao koordinatoru provedbe.

Strukturne mjere u srednjoročnom razdoblju (2008.-2010.)

U pogledu provedbe reforme pravosudnog sustava u razdoblju 2008.-2010.g. posebna pažnja posvetit će se sljedećim područjima:

Modernizacija i učinkovitiji rad sudova: Ministarstvo pravosuđa će kontinuirano provoditi nadzor rada sudske uprave i poduzimati mjere za otklanjanje nepravilnosti uočenih nadzorom. Sukladno izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu donesenim u siječnju 2007.g. pravosudna inspekcija Ministarstva pravosuđa vršit će i nadzor nad obavljanjem poslova pravosudne uprave u državnim odvjetništvima. Do kraja 2007. godine će započeti CARDS 2004 projekt «Podrška modernijem i funkcionalnijem radu Upravnog suda RH», započinjanje kojeg će ujedno biti i početak rada na reformi upravnog sudovanja, koja će uslijediti nakon donošenja novog Zakona o općem upravnom postupku. Ministarstvo pravosuđa pokrenulo je izgradnju Integriranog informacijskog sustava upravljanja sudskim predmetima (ICMS) koji će, u fazi kad bude potpuno funkcionalan na svim sudovima RH, pokriti sve poslovne procese i potrebe pravosudnog sustava. Cilj tog projekta je stvaranje automatiziranog sustava na nacionalnoj razini koji će pomoći sucima i sudskim službenicima u primjeni vladavine prava i pružanju usluga sudova građanima, te povećati efikasnost pravosuđa u Hrvatskoj. U studenom 2007. godine eSPIS će se uvesti na Vrhovni sud RH, Visoki trgovački sud RH, Županijski sud u Zagrebu i Županijski sud u Puli. Odobrena su sredstva pretprijetnog fonda PHARE 2005. – „Mirenje kao alternativni način rješavanja sporova” te se početak projekta očekuje u drugoj polovici 2007.g. U sklopu projekta PHARE 2005. – „Mirenje kao alternativni način rješavanja sporova” planira se proširiti mirenje i na druge općinske i trgovačke sudove. Tijekom projekta će se izraditi dopune Zakona o medijaciji, nacrt Etičkog kodeksa kojim će se koristiti medijatori, Plan i program izobrazbe medijatora, a bit će provedena i kampanja za promicanje instituta medijacije u Republici Hrvatskoj.

Reforma zemljišnoknjižnog sustava: U suradnji s konzorcijem s tvrtkom Ericsson Nikola Tesla na čelu započinje realizacija jednog od najznačajnijih koraka u provedbi projekta „Uređena zemlja“, kroz ugovor vrijedan 22,5 milijuna kuna. Ugovor je potpisan 29.5.2007. Ugovoreni rok za uspostavu Zajedničkog informacijskog sustava zemljišnih knjiga i katastra je 2 godine, a sustav će osigurati bržu, jednostavniju i sigurniju uknjižbu nekretnina i prava na nekretnine. U završnoj fazi je donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama po hitnoj proceduri, kojima je cilj skraćivanje rokova kod postupka osnivanja i obnove zemljišnih knjiga, usklađivanje zemljišnoknjižnog i katastarskog stanja, provedba sigurnosti u pravnom prometu nekretnina te brži upis vlasništva u zemljišne knjige. U pripremi je i uvođenje sustava pravne pomoći građanima u postupku uknjižbe prava vlasništva i ostvarivanja ostalih stvarnih prava u općinskim sudovima RH

Zaštita vjerovnika i naplate potraživanja: Ministarstvo pravosuđa nastavit će provoditi Akcijski plan za smanjenje broja neriješenih ovršnih predmeta. U tijeku je izrada priručnika – vodiča kroz postupak ovrhe koji će sadržavati popisana prava ali i obveze svih sudionika u postupku ovrhe na pokretninama s praktičnim primjerima i nacrtima akata, kao i brošura s najčešćim pitanjima i odgovorima. Ministarstvo financija priprema stručnu edukaciju javnih komisionara i drugih sudionika u postupku iz područja računovodstva i financija. S ciljem povećanja transparentnosti rada trgovačkih sudova upisnik predmeta Visokog trgovačkog suda RH učinjen je dostupnim javnosti putem njegove web stranice (stranka u svako doba može provjeriti stanje svog predmeta); u radu je posebna web stranica nazvana „web stečaj“ putem koje cjelokupna domaća i inozemna javnost može doznati što sve podatke o prodajama stečajne imovine u svim stečajnim predmetima svih trgovačkih sudova čija vrijednost prelazi iznos od 50.000,00 kn, kao i sve druge potrebne podatke vezane uz stečajne postupke. Tijekom 2008. godine planira se dovršetak rada na uvođenju u praksu novog sustava vođenja

sudskih registara, sukladno odredbama izmijenjenog i dopunjenog Zakona o sudskom registru. Navedeno uključuje primjenu novog programa središnje baze sudskog registra, opremanje sudskih registara informatičkom i odgovarajućom uredskom opremom, dovršetak izrade programa za skeniranje zbirke isprava, nove web stranice sudskog registra, te obuke službenika.

Reforma kaznenog zakonodavstva i primjena antikorupcijske strategije: Radna skupina za izradu novog Zakona o kaznenom postupku nastaviti će svoj rad te će temeljem usvojene platforme raspraviti ključna pitanja koja se odnose na reformu prethodnog postupka i uvođenje novih oblika ubrzanog postupanja. S obzirom na postojeća iskustva u ulozi istražnog suca, istragu bi trebalo preuzeti državno odvjetništvo u uskoj suradnji s policijom, što će nužno uključivati i dodatnu izobrazbu zaposlenika u oba tijela. Nacionalni program suzbijanja korupcije kontinuirano će se provoditi, a Ministarstvo pravosuđa će i dalje nadgledati provedbu pojedinih mjera kroz mehanizam redovitih izvješća i sastanaka s nositeljima mjera. U sljedećem razdoblju pristupit će se reviziji Nacionalnog programa suzbijanja korupcije i s njime povezanih akcijskih planova s vremenskim okvirima, odgovornim tijelima i proračunom potrebnim za provedbu.

4.6.4 Zaštita okoliša

U 2007. intenzivno je nastavljen prijenos pravne stečevine EU u području zaštite okoliša što će u potpunosti biti dovršeno do kraja 2008. Novi Zakon o zaštiti okoliša usvojen je 03. listopada 2007. u Hrvatskom saboru. Vezano za procjenu utjecaja na okoliša (PUO) i stratešku procjenu utjecaja na okoliš (SPUO) u pripremi su provedbeni propisi koji će biti u skladu s pravnom stečevinom EU. U cilju provedbe tih propisa, provodit će se obuka svih uključenih strana te izraditi smjernice za provođenje postupaka PUO i SPUO.

Agencija za zaštitu okoliša (AZO) izradila je Izvješće o stanju okoliša za razdoblje 1997. – 2005. koje je Hrvatski sabor usvojio u svibnju 2007. godine. AZO je nastavila razvoj i nadogradnju Informacijskog sustava zaštite okoliša (ISZO) što uključuje i aktivnosti na uspostavi Informacijskog sustava za tlo (podrška putem LIFE programa) te nadogradnjom Informacijskog sustava praćenja stanja Jadranskog mora. U razdoblju 2008.-2010. provest će se uspostava osnovnih dijelova ISZO-a, izraditi će se i objaviti Nacionalne lista pokazatelja. AZO će osnovati svoje referentne centre.

Početak 2007. dovršena je procjena kakvoće zraka na teritoriju RH i izrađen prijedlog razvrstavanja teritorija države na područja (zone) i naseljena područja (aglomeracije) sukladno Direktivi 96/62/EZ. Izrađen je Plan zaštite i poboljšanja kakvoće zraka čije se donošenje planira u prvom tromjesečju 2008. godine. U 2007. započete su aktivnosti na uspostavljanju informacijskog sustava kakvoće zraka (ISKAZ) kao sastavnog dijela ISZO. Očekuje se da će uz pomoć PHARE 2006 projekta²⁴ kompletna državna mreža za praćenje kakvoće zraka biti uspostavljena 2009. godine. Za stvaranje preduvjeta za provedbu tog projekta (izrada projektne dokumentacije, građevinski i ostali radovi, priključenje na elektroenergetsku mrežu), Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG) je u 2007. godini izdvojilo oko 1,56 milijuna kuna.

Hrvatski sabor potvrdio je u travnju 2007. Kyotski protokol. U srpnju 2007. uvedena je naknada na emisije CO₂ koja ima za cilj, osim ostvarivanja prihoda, potaknuti obveznike plaćanja na ulaganja u smanjenje emisija CO₂. Za 2007. godinu određen je godišnji postotak

²⁴ PHARE 2006 „Sustav praćenja i upravljanja kakvoćom zraka“.

biogoriva u ukupnom udjelu goriva od 0,9 %, što za biodizel iznosi količinu od 22.000 tona²⁵. Donošenjem Uredbe o praćenju emisija stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj u siječnju 2007. uspostavljen je Nacionalni sustav za praćenje emisija stakleničkih plinova te napravljen pravni okvir za uspostavu Registra emisija stakleničkih plinova (u 2008. godini) što su preduvjeti za funkcioniranje sustava trgovanja emisijskim kvotama. Donošenjem odgovarajuće Uredbe (izrada u tijeku) uspostaviti će se sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova u Hrvatskoj sukladno Direktivi 2003/87/EZ. Nacionalnim planom raspodjele kvota emisija (usvajanje u III. tromjesečju 2008.) utvrdit će se ukupna količina emisija za raspodjelu postrojenjima koja se bave utvrđenim djelatnostima. Sukladno Planu, izvršit će se raspodjela emisijskih kvota pojedinim postrojenjima.

U području gospodarenja otpadom, tijekom 2007. godine započela je primjena novih pravilnika za skupljanje i obradu otpadnih vozila, medicinskog otpada, otpadnih mazivih ulja, baterija, akumulatora te električnih i elektroničkih uređaja i opreme. U srpnju 2007. Vlada RH usvojila je Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske koji donosi način organizacije budućeg cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u RH. Glavni „stup“ tog sustava bit će centri gospodarenja otpadom na županijskoj/regionalnoj razini koji će se graditi prema utvrđenoj dinamici. Procijenjena potrebna ulaganja za uspostavu centara kreću se u rasponu od 350 milijuna - 397 milijuna eura, a osigurat će se iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU), EU pretpripravnih fondova, jedinica lokalne/područne samouprave te dijelom (za određene uređaje unutar centara) putem javno-privatnog partnerstva. Priredjen je Operativni program za zaštitu okoliša unutar IPA komponente III. – Regionalni razvoj. Jedan od prioriteta Operativnog programa je područje gospodarenja otpadom što uključuje ulaganja u izgradnju centara za gospodarenje otpadom te pripreme aktivnosti za sanaciju lokacija visoko onečišćenih otpadom - „crne točke“. FZOEU trenutno s jedinicama lokalne samouprave sufinancira sanaciju 292 neuređena odlagališta komunalnog otpada, a ukupna vrijednost ulaganja iznosi 2,8 milijardi kuna (od toga će FZOEU sudjelovati s 48% bespovratnih sredstava). Planirani dovršetak sanacije svih odlagališta je do kraja 2011. Nastavit će se i provođenje mjera za poboljšanje gospodarenja opasnim otpadom i unapređenje informacijskog sustava za područje otpada²⁶ (PHARE 2006 projekt), sanacija „crnih točaka“ (FZOEU za tu namjenu predvidio 162 milijuna kuna) te ostalih mjera za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

U području upravljanja vodama nastavljaju se aktivnosti iskazane u PEP-u 2007.-2009. u cilju jačanja i uspostave sustava integriranog upravljanja vodama s pojačanim investiranjem u infrastrukturu upravljanja vodama. Nastavlja se CARDS 2003 projekt²⁷, a započeo je CARDS 2004 projekt «Jačanje kapaciteta i izrada smjernica za primjenu Okvirne direktive o vodama». Donošenje *Strategije upravljanja vodama* je u zakonskoj proceduri. U pogledu reforme postojećeg sustava financiranja vodnog gospodarstva, predstoji izmjena/donošenje podzakonskih akata u skladu s provedbom Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva. Vezano za sustave navodnjavanja, u prvoj fazi do 2010. godine planirano je navodnjavanje površina do 35.000 ha, a u drugoj fazi do 2020. godine ukupno navodnjavanje 65.000 ha. U Državnom proračunu su za usklađivanje zakonodavstva u području upravljanja vodama u razdoblju 2008.–2010. planirana sredstva u ukupnom iznosu od 6,1 milijuna kuna. Za isto razdoblje planirana su sredstva iz Državnog proračuna za kapitalne projekte vodoopskrbe od ukupno 240 milijuna kuna. Za kapitalne projekte zaštite voda i mora od zagađenja planira se

²⁵ Indikativni cilj udjela biogoriva je 5,75% do 2010. godine.

²⁶ Agencija za zaštitu okoliša je u proteklom razdoblju razvila nove baze, kao što je Registar dozvola za gospodarenje otpadom, itd.

²⁷ CARDS 2003 «Usklađivanje hrvatskog zakonodavstva na području upravljanja vodama s pravnom stečevinom EU-a» (predvidiv završetak u ožujku 2008.).

izdvojiti iz državnog proračuna u razdoblju 2008.–2010. ukupan iznos od 360 milijuna kuna. Za isto razdoblje planirana su sredstva iz državnog proračuna za kapitalne projekte zaštite od štetnog djelovanja voda od ukupno 18 milijuna kuna. Za kapitalne projekte navodnjavanja planira se izdvojiti iz državnog proračuna u razdoblju 2008.–2010. ukupan iznos od 581 milijuna kuna. Područje upravljanja vodama jedan je od prioriteta gore spomenutog IPA Operativnog programa za zaštitu okoliša što uključuje ulaganje u vodoopskrbne sustave i mreže te ulaganja u sustave odvodnje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda.

Provedba Projekta zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području RH nastavlja se predviđenom dinamikom (u pripremi je provedba sljedeće faze projekta koja će obuhvatiti područje Južnog Jadrana s otocima). Sličan takav projekt koji se odnosi na područje unutarnjih voda («Inland Waters Project») odobren je od strane Svjetske banke. Izradit će se podzakonski akti o standardima kakvoće mora na morskim plažama.

U području zaštite prirode, tijekom 2007. došlo je do preustroja Uprave za zaštitu prirode u Ministarstvu kulture, čime je omogućeno administrativno jačanje. Provodi se intenzivna revizija upisnika zaštićenih područja, uz ostala novo zaštićena područja i područja pod preventivnom zaštitom, proglašen je Park prirode „Lastovsko otočje“ i osnovana je JU za upravljanje PP „Lastovsko otočje“. Nastavljeno je s izradom geo-informacijskog sustava (GIS-a) zaštite prirode za nacionalne parkove i kulturna dobra unutar nacionalnih parkova, te je suradnje proširena na javne ustanove (JU) parkova prirode i JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na razini županija (MK i Državna geodetska uprava uz potporu GEF-a i Vlade Kraljevine Norveške i FZOEU). Nastavljen je i proces inventarizacije sastavnica biološke raznolikosti, što je rezultiralo objavom crvenih lista i crvenih knjiga za pojedine skupine biljaka i životinja, izradom detaljnih karata staništa, razvojem središnjeg informatičkog sustava zaštite prirode, izradom prijedloga Nacionalne ekološke mreže, itd. Prioriteti u narednom razdoblju vezani su uz proces pristupanja RH Europskoj uniji, a u zaštiti prirode to se odnosi na potpuno usklađivanje zakonodavstva uključujući i uspostavljanje provedbenih mehanizama i jačanje administrativnih kapaciteta / institucionalnog okvira na svim razinama, posebno regionalnoj i lokalnoj za koji se pokazalo da je najveći nedostatak u provedbi i razvoju sustava zaštite prirode, te doprinos RH ekološkoj mreži NATURA 2000. Preliminarni izračun potrebnih financijskih sredstava za sektor zaštite prirode iznosi više od 75 milijuna eura, za razdoblje 2006.-2010. godine. U razdoblju 2008. - 2009. najveći rezultati se očekuju kroz projekte PHARE/NATURA 2000, PPA/V – „Implementacija okolišnog Aquisa vezanog uz zaštitu divljih svojti reguliranjem trgovine“ i „Sustav upravljanja zaštićenim područjima u Hrvatskoj - Faza II – Razvoj sustava za županijske javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima“ čije investicije iznose ukupno oko 4,3 milijuna eura.

Vežano za kontrolu industrijskog onečišćenja, u 2008. godini donijet će se provedbeni propisi za uspostavu sustava za primjenu IPPC²⁸ i Seveso II²⁹ direktiva. U svrhu jačanja nacionalnih kapaciteta za provedbu IPPC Direktive, u rujnu 2007. godine započeo je CARDS 2004 projekt «Daljnja potpora nastavku približavanja hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini EU na području zaštite okoliša». U cilju pripreme sustava za primjenu Uredbe 761/2001 o dobrovoljnom sudjelovanju tvrtki u sustavu neovisnog ocjenjivanja i upravljanja okolišem (EMAS), u 2007. godini započete su promotivne aktivnosti za uvođenje EMAS-a u tvrtke i organizacije. Katastar rizičnih i potencijalno rizičnih postrojenja sustavno se nadograđuje i do 2010. godine razvit će se u Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari (prilagodba Seveso II Direktivi).

²⁸ Direktiva Vijeća 96/61/EZ o cjelovitom sprečavanju i nadzoru onečišćenja.

²⁹ Direktiva Vijeća 96/82/EZ o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari.

CILJ/POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Konkurentnost	<ul style="list-style-type: none"> • Obrazovanje izvoznika • Primjena novih tehnologija i tehnoloških postupaka • Ekološka zaštita proizvoda • Inovacije i novi proizvodi • Uvođenje EU normi • Udruživanje gospodarskih subjekata (CLUSTERI) • Poticanje obrtaštva i zadrugarstva • Povezivanje između MSP i R&D institucija • Marketing i promidžba • Koordinacija aktivnosti na širenju e-trgovine i e-poslovanja 	kontinuirano
Poboljšanje financiranje poduzetništva	<ul style="list-style-type: none"> • Kreditiranje • Rizični kapital • Jamstva 	kontinuirano
Podizanje kvalitete i razvoj poslovne i poduzetničke infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje razvoja Hrvatske agencije za malo gospodarstvo • Poticanje osnivanja regionalnih razvojnih agencija • Podrška razvoju poduzetničkih zona, tehnoloških parkova i inkubatora 	kontinuirano
CILJ/POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Unaprijeđivanje pravnog okvira	• Praćenje EU zakonodavstva i usklađivanje s pravnim stečevinom EU	kontinuirano
Ojačavanje administrativnih kapaciteta za JPP	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje radionica i seminara za javni i privatni sektor • Sustavno stručno i administrativno ojačavanje Sektora za JPP 	kontinuirano
CILJ/POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Daljnji razvoj i unapređenje bonitetne regulative i bankarskog sustava	<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje Zakona o reorganizaciji, likvidaciji i stečaju kreditnih institucija • Usvajanje Zakona o kreditnim institucijama • Usvajanje Zakona o institucijama za elektronički novac • Usvajanje Zakona o osiguranju depozita • Usvajanje Zakona o platnim sustavima • Usvajanje Zakona o financijskim konglomeratima • Praćenje EU zakonodavstva • Licenciranje kreditnih umija i štednih banaka 	2008. 2008. 2008. 2008. 2008. kontinuirano kontinuirano
Ustroj nadzornog tijela, razvoj ljudskih potencijala	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentacije za banke, kreditne unije i štedne banke vezano uz nove propise koji će se usvojiti u 2008. godini • Edukacija supervizora vezano uz nove propise i bankovne rizike • Unapređenje sustava bonitetnog izvješćivanja banaka 	kontinuirano kontinuirano 2008.
CILJ/POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Daljnji razvoj i unaprijeđenje nebankovnog sustava	<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje Zakona o reorganizaciji, likvidaciji i stečaju društava za osiguranje • Usvajanje Zakona o financijskim konglomeratima • Usvajanje Zakona o sekuritizaciji • Usvajanje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji • Praćenje EU zakonodavstva 	2008. 2008. 2008. 2008. kontinuirano
Ustroj nadzornog tijela, razvoj ljudskih potencijala	<ul style="list-style-type: none"> • Daljnja uspostava organizacijske strukture • Edukacija za brokere, investicijske savjetnike i fond managere za mirovinske fondove 	kontinuirano 2007. kontinuirano
CILJ/POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Povećanje zaposlenosti i zapošljivosti uklanjanjem ponude i potražnje na tržištu rada	• Analiza i evaluacija mjera godišnjih planova poticanja zapošljavanja	kontinuirano
Bolje povezivanje potreba tržišta rada s obrazovnim sustavom	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava lokalnih partnerstva za zapošljavanje povezivanjem područnih ureda HZZ-a s regionalnim razvojnim agencijama 	2008. i 2009.
CILJ/POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Reforma socijalnih naknada		
Stvoriti sustav usredotočen na korisnika putem podizanja kvalitete usluga kroz decentralizaciju i deinstitucionalizaciju	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba i financiranje odobrenih inovativnih projekata u pružanju socijalnih usluga na razini lokalne zajednice radi deinstitucionalizacije i reintegracije korisnika u društvo • Poboljšanje kvalitete socijalnih sluga u ustanovama socijalne skrbi (preuređenje i adaptacija 13 centara za socijalnu skrb, izgradnja 12 novih centara te podizanje sanitarno - bigijenskih uvjeta u 57 domova) • Razvoj koncepta ureda sve na jednom mjestu "one-stop-office" - provođenje natječaja 	2008. 2008. - 2009. 2008.
Sustavna zaštita prava i interesa djece i osjetljivih skupina te usklađivanje s međunarodnim standardima	<ul style="list-style-type: none"> • Provođenje obveza utvrđenih: Nacionalnim programom djelovanja za mlade, Nacionalnom strategijom o suzbijanju zlouporabe droga, Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima, Nacionalnom populacijskom politikom, Nacionalnom strategijom jedinstvene politike za osobe s invaliditetom, Nacionalnom politikom za promicanje ravnopravnosti spolova, Nacionalnom strategijom zaštite od nasilja u obitelji i Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji i Nacionalnim programom za Rome 	Kontinuirano 2008. - 2010.
Povećanje zapošljavanja teže zapošljivih skupina	<ul style="list-style-type: none"> • Socijano zapošljavanje u organizacijama koje su pružatelji socijalnih usluga u zajednici (IPA - Operativni program - razvoj ljudskih potencijala) - predviđeno je zapošljavanje 10 - 12 osoba i edukacija 20 mentora za socijalnu integraciju 	2008. - 2009.

POLJOPRIVREDNI SEKTOR		
CIJEV POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Efikasno tržište poljoprivrednim zemljištem	<ul style="list-style-type: none"> • Potpore kupnji poljoprivrednog zemljišta kroz model kapitalnih ulaganja • Projekt "Okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta" • Izraditi propis kojim će se urediti okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta 	kontinuirano 2008.-2009. 2008.-2009.
Završetak privatizacije agrokombinata	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba natječaja za privatizaciju 	2008.
Usklađivanje hrvatske poljoprivredne politike sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU	<ul style="list-style-type: none"> • Uređenje tržišta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda sukladno organizaciji tržišta EU • Usklađivanje državne potpore poljoprivrede s propisima EU • Financiranje mjera ruralnog razvika iz sredstava prepristupnog programa pomoći - SAPARD • Financiranje mjera ruralnog razvika iz sredstava Instrumenta za prepristupnu pomoć - IPA • Uspostava Vinogradarskog katastra - formiranje digitalne baze te prikupljanje i unos preostalih podataka • Uspostava EU fitosanitarnih standarda i jačanje kapaciteta službe za zaštitu bilja • Uspostava EU veterinarskih standarda: izmjena propisa, jačanje kapaciteta • Uspostava Središnjeg veterinarskog informacijskog sustava • Uspostava EU standarda kvalitete i sigurnosti hrane 	kontinuirano kontinuirano 2008. 2008.-2010. 2008.-2009. kontinuirano kontinuirano kontinuirano
Usklađivanje hrvatske ribarske politike sa Zajedničkom ribarskom politikom EU	<ul style="list-style-type: none"> • Harmonizacija propisa • Uvođenje satelitskog sustava nadzora plovila (VMS) • Osnivanje Centra za praćenje ribarstva 	kontinuirano 2008.-2010. 2008.-2010.
Unaprjeđenje stanja u sektoru industrijske prerade drva i povećanje konkurentnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba Operativnog programa razvoja industrije prerade drva • Osnivanje Burze drva d.o.o. • Osnivanje Centra za istraživanje proizvoda od drva i razvoj namještaja • Osnivanje drvarske inspekcije • Izrada i provedba Akcijskih/Operativnih programa za provedbu Nacionalne strategije dizajna RH 	2008.-2010. 2008.-2010. 2008.-2010. 2008.-2010. 2008.-2011.
POSREDOVANJE I UČINKOVITOST		
CIJEV POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Osiguranje dosljednosti u nagrađivanju u državnoj upravi, uvođenje transparentnosti u sustav plaća i nagrađivanja i uvođenje više elemenata koji se temelje na zaslugama i radu	<ul style="list-style-type: none"> • Donijeti zakon o plaćama u državnoj službi 	2008.
Racionalizacija državne uprave	<ul style="list-style-type: none"> • Provođenje funkcionalne analize u tijelima državne uprave (uključujući donošenje programa racionalizacije u tijelima državne uprave u kojima je provedena funkcionalna analiza) 	2008.
Pojednostavljenje administrativnih postupaka, lakše ostvarivanje prava građana	<ul style="list-style-type: none"> • Donijeti novi Zakon o općem upravnom postupku 	2008.
Jačanje uloge elektroničke uprave u razvoju gospodarstva	<ul style="list-style-type: none"> • Donijeti novu Uredbu o uređskom poslovanju (prilagođenu elektronskom funkcioniranju uprave) • Uspostava informatički podržanog registra/očevidnika državnih službenika 	2008. 2008.
Uređenje radnopravnog statusa službenika i namještnika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	<ul style="list-style-type: none"> • Donijeti zakon radnim odnosima u lokalnoj i područnoj samoupravi 	2008.
Poboljšanje nadzora nad radom tijela državne uprave	<ul style="list-style-type: none"> • Donijeti izmjene i dopune Zakona o upravnoj inspekciji • Implementacija Zakona o upravnoj inspekciji i provođenje temeljitog inspeksijskog nadzora u svim tijelima državne uprave 	2008. 2009.
Izgradnja učinkovitijeg sustava pružanja javnih usluga građanima	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba administrativne decentralizacije poslova državne uprave • Usavršavanje lokalnih i regionalnih službenika kroz Akademiju lokalne demokracije 	2008. kontinuirano
Podizanje razine kvalitete pružanja javnih usluga	<ul style="list-style-type: none"> • Stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika prema programima izobrazbe kroz Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika 	kontinuirano
OSPOSOBLJAVANJE I UČINKOVITOST		
CIJEV POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Povećati broj djece upisane u predškolske programe	<ul style="list-style-type: none"> • Poticati osnivanje većeg broja dječjih vrtića kako bi se što više djece (posebice darovite i s teškoćama u razvoju te djece pripadnika nacionalnih manjina) uključilo u predškolske programe i u programe predškole - priprema za polazak u osnovnu školu • Izraditi Nacionalni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje 	2008.-2010. kontinuirano 2008.-2010.
Jačati kvalitetu učenja i poučavanja	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijati informacijske i komunikacijske vještine, znanje stranih jezika, matematičku i prirodnoznanstvenu pismenost, tehničku kulturu, poduzetništvo i društvene vještine te provesti samovrjednovanje škola • Provesti eksperimentalno vanjsko vrjednovanje obrazovnih programa i postignuća učenika - nacionalni ispiti za učenike 4. razreda • Provesti vanjsko vrjednovanje obrazovnih programa i postignuća učenika - nacionalni ispiti za učenike 8. razreda • Realizirati Pedagoški standard prema koeficijentu izvodljivosti • Izraditi Nacionalni kurikulum za osnovnoškolsko obrazovanje • Razvijati informacijski sustav osnovnog školstva 	kontinuirano 2009.-2010. kontinuirano 2008. 2008. 2008.-2010. kontinuirano 2008.-2010. 2008.-2010. kontinuirano

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Jačati kvalitetu srednjoškolsko obrazovanja	<ul style="list-style-type: none"> Nastaviti s projektom uvođenja državne mature, provedbom nacionalnih ispita i implementirati samovrjednovanje škola Izraditi Nacionalni kurikulum i implementirati Pedagoški standard Nastaviti s redefiniranjem strukovnih područja i zanimanja i razviti Hrvatski kvalifikacijski okvir Jačati suradnju s gospodarskim i socijalnim partnerima Sustavno jačati kvalitetu obrazovanja odraslih, ponajprije reverifikacijom programa i primjenom standarda i normativa u ustanovama za obrazovanje odraslih 	<p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2010.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2010. kontinuirano</p> <p>2008.-2010. kontinuirano</p>
Nastaviti s implementacijom Bolonjskog procesa	<ul style="list-style-type: none"> Osnovati nova veleučilišta i visoke škole Nastaviti s poboljšanjima za osiguranje kvalitete u visokoobrazovnom sustavu; podizati kvalitetu izvedbe studijskih programa; pružati podršku radu Ureda za osiguranje kvalitete Provesti vanjsko vrjednovanje kvalitete visokoobrazovnih programa i ustanova uz usporediv razvoj jedinica za osiguranje kvalitete na visokim učilištima, povezano s mobilnošću nastavnika i studenata Razviti sustav stipendiranja i kreditiranja Usvojiti Hrvatski kvalifikacijski okvir Poticati procese integracije sveučilišta i nastaviti s provedbom LUMP SUM modela financiranja, uskladiti mehanizme ulaganja i kontrole trošenja proračunskih sredstava i poticati privatne inicijative Sustavno jačati dotok informacija o potrebama tržišta rada u sustav visokog obrazovanja te jačati suradnju između visokoobrazovnog sustava i privatnog sektora 	<p>2008.-2010. kontinuirano</p> <p>2008.-2010. kontinuirano</p> <p>2008.-2010. kontinuirano</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2010.</p> <p>2008.-2010.</p>
Jačati istraživanje i razvoj	<ul style="list-style-type: none"> Nastaviti s povećanjem izdvajanja za temeljna istraživanja te unaprjeđivati kriterije za odabir znanstvenih projekata i programa Pokretati nove projekte radi promicanja suradnje akademske zajednice i gospodarstva te stvarati centre izvrsnosti, uz sustavno jačanje kapaciteta znanstvenih organizacija za programe EU Osigurati kvalitetnu tehnološki infrastrukturu i unaprjeđivati postupke financiranja/pračenja tehnoloških projekata Izgraditi i opremiti BioCentar - Inkubacijski centar za bioznanosti Osnovati i pokrenuti Investicijski fond za znanost i inovacije Uskladivati područja interesa i rada na istraživanjima radi cjelovitijeg transfera znanja i tehnologija u razvoj gospodarstva i poduzetničke poduhvate 	<p>2008.</p> <p>2008.-2010.</p> <p>2008.-2010.</p> <p>2009.-2010.</p> <p>2009.-2010.</p> <p>2008.-2010.</p>
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Reforma sustava zdravstva		
Poboljšanje organizacije i rada primarne zdravstvene zaštite	<ul style="list-style-type: none"> Popunjavanje i proširenje mreže primarne zdravstvene zaštite Promjene uvjeta načina i obavljanja specijalističke prakse Zanavljanje postojeće medicinske opreme Proširenje sustava telemedicine u primarnu zdravstvenu zaštitu te uvođenje standarda telemedicine Promotivne aktivnosti razvoja svijesti zdravog načina življenja Informatizacija primarne zdravstvene zaštite te povezivanje s bolničkom informatizacijom Promjene odnosa domova zdravlja i zakupaca uz donošenje novog Pravilnika o zakupu Promjena izračuna financiranja timova primarne zdravstvene zaštite uz uvođenje "Found holdinga" za dio usluga Definiranje timova primarne zdravstvene zaštite uz uvođenje dodatnih vrsta specijalističkih timova Osnivanje domova zdravlja na otocima i područjima od posebnog državnog interesa Osiguranje zajedničkog pristupa sustava zdravstva, socijalne skrbi te sustava civilnog društva na pomoći najosjetljivijem dijelu stanovništva Transformacija izabranog liječnika u izabranog obiteljskog liječnika Početak rada Hrvatskog zavoda za mentalno zdravlje Provođenje harmonizacije laboratorijskih pretraga, općih i specijalističkih medicinsko biokemijskih laboratorija s istima u EU 	<p>kontinuirano</p> <p>2008.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2008.</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>2008.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007 - 2008.</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2008.-2009.</p>
Poboljšanje organizacije i rada sekundarne i tercijarne razine zdravstvene zaštite	<ul style="list-style-type: none"> Uspostava registra bolničkih zdravstvenih ustanova Akreditacija zdravstvenih ustanova prema djelatnostima Kategorizacija zdravstvenih ustanova prema provedenoj akreditaciji Plan proširenja bolničkih kapaciteta prema ukazanim potrebama nakon provedene kategorizacije Informatizacija bolničkog sustava Briga o visokoj kvaliteti bolničkih ustanova koje se akreditiraju kao klinike i kliničke bolnice Upravljanje potrošnjom lijekova i uvođenje koncepta "farmaceutske skrbi" Uspostava novog sustava hitne izvanbolničke medicinske pomoći Osiguranje integriranog sustava prehospitarnog, hospitalnog i interhospitalnog hitnog zbrinjavanja na temelju koncepta integrirane medicinske skrbi 	<p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2010. /kontinuirano</p> <p>2008.-2010. /kontinuirano</p> <p>2008.-2010. /kontinuirano</p> <p>2008.-2010.</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2009.</p>

CILJ/POLITIKA	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Reforma sustava financiranja zdravstva		
Stabilizacija sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjenje udjela javne potrošnje za zdravstvo • Reguliranje dopunskog i dodatnog zdravstvenog osiguranja • Definiranje negativne liste paketa obveznog zdravstvenog osiguranja (postupci koji nisu pokriveni obveznim zdravstvenim osiguranjem) • Unapređenje postojećeg sustava direktnog plaćanja korisnika • Smanjenje udjela prihoda liječnika u PZZ-u koji ostvaruju glavarinom na račun mehanizama plaćanja cijena puta usluga i plaćanja po slučaju • Kategorizacija i akreditacija bolnica što posljedično može utjecati na smanjenje troškova • Izrada algoritama dijagnostičkih i terapijskih postupaka, te standardizacija medicinskih postupaka • Uvođenje plaćanja bolnica mehanizmom DTS-a • Racionalizacija nabave i uporabe dijagnostičke opreme u skladu s kategorizacijom i akreditacijom bolnica te definiranim kliničkim smjernicama • Uvođenje smart-kartica radi praćenja financijskih i naturalnih pokazatelja po pacijentu i doktoru • Racionalizacija potrošnje lijekova kroz osnovnu i dopunsku listu lijekova 	<p>2008.-2010.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2010.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2010. /kontinuirano</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2010. /kontinuirano</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2009.</p>
Reforma sustava javnog zdravstva		
Reorganizacija sustava javnog zdravstva	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada strategije novog javnog zdravstva • Izrada Nacionalnog programa javnog zdravstva i programa pojedinih institucija • Usklađivanje relevantnih zakona i podzakonskih akata s propisima i praksom EU • Osnivanje Fonda javnog zdravstva • Uspostava sustava obrazovanja i akreditacije ustanova i tvrtki koje će provoditi javno zdravstvene programe • Osnivanje istraživačkog fonda u javnom zdravstvu • Zdravstvena preventiva (promidžbene aktivnosti kojima se preventivno štiti zdravlje, a koje spadaju u tzv. kategoriju "stila života" (kao što su borba protiv ovisnosti o alkoholu, nikotinu, narkoticima, borba protiv pretilosti) 	<p>2008.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2009.-2010.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2009.-2010.</p> <p>kontinuirano</p>
CILJ/POLITIKA		
PROVEDBENE MJERE		
VRJEME		
Modernizacija i učinkovitiji rad sudova		
Povećanje učinkovitosti rada sudova - smanjenje broja neriješenih predmeta	<ul style="list-style-type: none"> • Delegiranje predmeta s opterećenih na manje opterećene sudove • Provedba projekta praćenja rješavanja starih i neriješenih predmeta (kaznenih i građanskih) • Nadzor nad radom sudske uprave (od strane Pravosudne inspekcije Ministarstva pravosuđa) 	<p>2008.-2009. kontinuirano</p> <p>2008.-2009.</p> <p>kontinuirano</p>
Alternativno rješavanje sporova	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt Jačanje mirjenja kao alternativnog načina rješavanja sporova 	2007.-2009.
Racionalizacija mreže sudova	<ul style="list-style-type: none"> • Spajanje 5 Općinskih i 5 Prekršajnih sudova 	2008.
Reforma upravnog sudovanja	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt Podrška modernijem i funkcionalnijem radu Upravnog suda RH 	2007.-2008.
Izgradnja Integriranog informacijskog sustava upravljanja sudskim predmetima (ICMS)	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt Podrška upravljanju sudom i unapređenje upravljanja sudskim spisima – ICMS 	2008.-2010.
Reforma zemljišnoknjižnog sustava		
Projekt sređivanja zemljišnih knjiga	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava Zajedničkog informacijskog sustava zemljišnih knjiga i katastra • Uvođenje sustava pravne pomoći građanima u postupku uknjižbe prava vlasništva i ostvarivanju ostalih stvarnih prava u općinskim sudovima RH 	<p>2007.-2009.</p> <p>2008.-2009.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama 	2008.
Povećanje efikasnosti zaštite vjerovnika i naplate potraživanja		
Povećanje učinkovitosti ovršnog postupka	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba Akcijskog plana za smanjenje broja neriješenih ovršnih predmeta • Stručna edukacija javnih komisionara 	<p>2007.-2008.</p> <p>kontinuirano</p>
Zaštita vjerovnika i naplata potraživanja u stečajnom postupku	<ul style="list-style-type: none"> • Uvođenje u praksu novog sustava vođenja sudskih registara, sukladno odredbama izmijenjenog i dopunjenog Zakona o sudskom registru 	2008.
Reforma kaznenog zakonodavstva		
Modernizacija kaznenog postupka	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje novog Zakona o kaznenom postupku 	2008.
Suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba Nacionalnog programa suzbijanja korupcije 2006.-2008. • Sustavni nadzor nad provođenjem mjera iz Nacionalnog programa suzbijanja korupcije i akcijskih planova 	<p>2007.-2008.</p> <p>kontinuirano</p>

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MERE	VRDIENE
Integriranje ciljeva zaštite okoliša pri planiranju i provedbi ostalih sektorskih politika u cilju promicanja održivog razvitka	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje podzakonskih propisa Zakona o zaštiti okoliša o procjeni utjecaja na okoliš i strateškoj procjeni utjecaja na okoliš • Izrada smjernica i obuka za provođenje postupka PUO i SPUO • Izrada Strategije održivog razvoja • Uspostava i vođenje informacijskog sustava zaštite okoliša (ISZO) 	<p>2008.</p> <p>2008.</p> <p>2008.</p> <p>2008.-kontinuirano</p>
Unapređenje cjelovitog sustava upravljanja kakvoćom zraka te uspostavljanje uvjeta za sustavno rješavanje problema vezanih uz klimatske promjene	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba ocjenjivanja kakvoće zraka na ustanovljenim područjima i naseljenim područjima na teritoriju države i revizija kategorija kakvoće zraka • Izgradnja 12 preostalih postaja za trajno praćenje kakvoće zraka • Uspostava informacijskog sustava kakvoće zraka • Nacionalni program smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zrak iz postojećih stacionarnih izvora (ložišta) • Izrada Nacionalnog provedbenog plana za provedbu Stockholmske konvencije o postojanim organskim onečišćujućim tvarima • Uspostava Registra emisija stakleničkih plinova • Provedba Plana raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova pravnim osobama • Uspostava sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova • Uspostava sustava provedbe fleksibilnih mehanizama iz Kyotskog protokola 	<p>2008.-kontinuirano</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.</p> <p>2008.</p> <p>2008.</p> <p>2008.-2010.</p> <p>2009.</p>
Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja županijskih/regionalnih centara za gospodarenje otpadom • Sanacija odlagališta komunalnog otpada uz prenamjenu, nastavak korištenja ili zatvaranje • Daljnji razvoj sustava gospodarenja posebnim kategorijama otpada • Provedba sanacijskih programa za bivše industrijske lokacije onečišćene opasnim tvarima i neuređena odlagališta opasnog otpada • "Razvijanje sustava gospodarenja opasnim otpadom uključujući utvrđivanje i upravljanje "crnim točkama" u Hrvatskoj"-Phare 2006 • Daljnji razvoj informacijskog sustava za gospodarenje otpadom putem Agencije za zaštitu okoliša (kao dijela ISZO) • Priprema strateških dokumenata i projekata za financiranje iz EU fondova 	<p>2008.-kontinuirano</p> <p>2008.-kontinuirano</p> <p>2008.-kontinuirano</p> <p>2008.-kontinuirano</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>2008.-kontinuirano</p>
Jačanje i uspostava sustava integralnog upravljanja vodama s pojačanim investiranjem u infrastrukturu upravljanja vodama	<p>Jačanje/reforma postojećeg sustava financiranje upravljanja vodama i osiguranje većeg godišnjeg iznosa sredstava (izmjena/donošenje novih podzakonskih akata Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva)</p> <p>Jačanje vodnogospodarsvenog planiranja-donošenje Strategije upravljanja vodama i nastavak rada na drugoj fazi donošenja planova upravljanja vodama na pojedinim vodnim područjima</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intenzivnija provedba mjera zaštite naročito na pripremi i provedbi infrastrukturnih projekata za zaštitu voda; sanacija i završetak postojećih i gradnja novih sustava javne odvodnje • Smanjenje gubitaka u postojećim vodoopskrbnim sustavima i povećanje stupnja priključenosti na javne vodoopskrbne sustave (regionalni vodoopskrbni sustavi), sanacija i završetak postojećih i gradnja novih vodoopskrbnih sustava • Uspostava zone sanitarne zaštite izvorišta • Obnova postojećih i razvijanje novih sustava za navodnjavanje • Veće investiranje u sustave zaštite od štetnog djelovanje voda 	<p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p>
Zaštita mora i morskog okoliša	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada godišnjeg Nacionalnog izvješća o monitoringu Jadrana • Izrada godišnjeg izvješća, brošure i karte o kakvoći mora na plažama • Uspostava i razvijanje informacijskog sustava praćenja stanja Jadranskog mora • Jačanje sustava nadzora kakvoće priobalnih voda (Projekt zaštite od onečišćenja u priobalnom području) 	<p>2008.-kontinuirano</p> <p>2008.-kontinuirano</p> <p>2008.-kontinuirano</p> <p>2008.-2009.</p>
Unapređenje sustava zaštite prirode	<ul style="list-style-type: none"> • Administrativno jačanje institucija zaštite prirode na državnom i regionalnom nivou, uključujući i inspeksijsku službu • Uspostava GIS-a javnih ustanova (JU) nacionalnih parkova, parkova prirode i JU za upravljanje zaštićenim područjima na regionalnoj i lokalnoj razini • Razvoj sustava zaštićenih područja, revizija i digitalizacija granica zaštićenih područja, razvoj sustava monitoringa • Revizija i usvajanje revidirane Nacionalne strategije zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti • Izrada i usvajanje provedbenih propisa temeljem Zakona o zaštiti prirode • Revizija sektorskog zakonodavstva i razvoj mehanizama ugradnje odrednica zaštite prirode kroz međusektorsku suradnju 	<p>kontinuirano</p> <p>2008.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2008.</p> <p>2008.-2009.</p> <p>kontinuirano</p>

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Zaštita prirodnih vrijednosti	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava/ proglašenje Nacionalne ekološke mreže (osiguravanje sredstava za provedbu zaštite na području ekološke mreže) • Zaštita novih područja, revizija postojećih • Uspostava mreže „NATURA 2000“ • Provedba planova upravljanja za vuka i risa (nakon 2007. revizija) • Aktivnosti implementacije CITES-a <p>Međunarodna suradnja u području zaštite prirode (provedba projekata):</p> <ul style="list-style-type: none"> • NATURA 2000 – PHARE • INTERREG IIA "Prekogranična suradnja u upravljanju, zaštiti i istraživanju dinarske populacije risa" 	<p>2007.-kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>2008.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2008.</p>
Uspostava sustava kontrole industrijskog onečišćenja	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje provedbenih propisa Zakona o zaštiti okoliša za primjenu odredaba o okolišnoj dozvoli (IPPC Direktiva). • Osposobljavanje državnih tijela i gospodarskih subjekata za primjenu IPPC Direktive • Promotivne aktivnosti za uvođenje EMAS-a u tvrtke i organizacije u Republici Hrvatskoj • Uspostava sustava i osposobljavanje državnih tijela i gospodarskih subjekata za sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari • Donošenje provedbenog propisa Zakona o zaštiti okoliša za primjenu odredaba Seveso II Direktive • Daljnji razvoj registra opasnih i rizičnih postrojenja u Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari 	<p>2008.</p> <p>2008.-2010.</p> <p>2008.-2010.</p> <p>2008.-kontinuirano</p> <p>2008.</p> <p>2008.- 2010.</p>
Učinkovito i usklađeno provođenje nacionalne politike na području kemijske sigurnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba Nacionalnog programa kemijske sigurnosti 	2008.-kontinuirano
Unapređenje cjelovitog sustava šumarstva	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada i provođenje projekta "Nacionalna inventura šumskih resursa R.H." • Ustrojavanje šumarske savjetodavne službe • Donošenje podzakonskih akata • Izrada Hrvatskog FSC standarda za gospodarenje šumama 	<p>2008.</p> <p>kontinuirano</p>
Uspostava sustava trajnog nadzora nad šumama	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje programa mjera za prikupljanje podataka i uspostavu registra oštećenosti šuma, očuvanje biljnih genetskih izvora te zdravstveni nadzor • Ustrojavanje i vođenje jedinstvenog informacijskog sustava i registra o šumskim požarima 	<p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p>

PRILOG I. PROCJENA FISKALNIH UČINAKA STRUKTURNIH REFORMI

	2007.	2008.	2009.	2010.
UKUPNA PROCJENA FISKALNIH UČINAKA GLAVNIH PROVEDBENIH MJERA				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-780.611.014	-3.265.944.435	-703.685.748	-397.377.340
B1. Izravni učinak na prihode	269.607.871	112.840.674	16.657.730	699.722
B2. Izravni učinak na rashode	1.049.218.884	3.378.785.109	720.343.478	398.077.062
I. SEKTOR PODUZETNIŠTVA				
Ukupno (1+2)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-74.314.949	-553.975.504	-424.692.815	93.557.413
B1. Izravni učinak na prihode			20.734.977	0
B2. Izravni učinak na rashode	74.314.949	553.975.504	445.427.792	-93.557.413
1. Restrukturiranje željeznice				
Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-118.488.119	-353.005.388	-249.743.115	66.088.529
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	118.488.119	353.005.388	249.743.115	-66.088.529
Subvencije				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-97.527.000	291.300.000	26.300.000	37.400.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	97.527.000	-291.300.000	-26.300.000	-37.400.000
Modernizacija i restrukturiranje Hrvatskih željeznica				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-20.961.119	-644.305.388	-276.043.115	28.688.529
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	20.961.119	644.305.388	276.043.115	-28.688.529
2. Restrukturiranje brodogradnje (subvencije)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	44.173.170	-64.621.093	-23.955.590	27.468.884
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	-44.173.170	64.621.093	23.955.590	-27.468.884
3. Malo i srednje poduzetništvo				
Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		-111.849.828	-150.994.110	
B1. Izravni učinak na prihode		24.499.195	20.734.977	
B2. Izravni učinak na rashode		136.349.023	171.729.087	
Obrazovanje u poduzetništvu				
A. Implementacija			x	
B. Neto izravni učinak na proračun		-19.782.250	-24.816.065	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		19.782.250	24.816.065	
Konkurentnost				
A. Implementacija			x	
B. Neto izravni učinak na proračun		-35.803.773	-48.691.857	
B1. Izravni učinak na prihode		9.856.000	15.579.570	
B2. Izravni učinak na rashode		45.659.773	64.271.427	
Financiranje poduzetništva				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		-62.420.000	-68.427.350	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		62.420.000	68.427.350	
Poduzetnička infrastruktura				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		6.156.195	-9.058.838	
B1. Izravni učinak na prihode		14.643.195	5.155.407	
B2. Izravni učinak na rashode		8.487.000	14.214.245	
II. TRŽISTE RADA				
Ukupno (1+2+3+4+5)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-255.312.500	-1.197.052.713	-319.303.162	-261.878.562
B1. Izravni učinak na prihode	1.687.500	0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode	257.000.000	1.197.052.713	319.303.162	261.878.562
1. Godišnji plan poticanja zapošljavanja				
A. Implementacija	x			
B. Neto izravni učinak na proračun	-128.312.500	-50.000.000	-50.000.000	-50.000.000
B1. Izravni učinak na prihode *	1.687.500			
B2. Izravni učinak na rashode	130.000.000	50.000.000	50.000.000	50.000.000

* Odobreni PHARE projekt 2005

Napomena: Od 2006. godine nove mjere objedinjuju sva raspoloživa sredstva svih nositelja mjera koja su se prethodnih godina vodila i pratila na zasebnim proračunskim pozicijama decentralizirano

2. Provedba novih propisa iz socijalne skrbi				
A. Implementacija	x			
B. Neto izravni učinak na proračun		-141.961.394	-88.937.683	-33.491.155
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		141.961.394	88.937.683	33.491.155
3. Zapošljavanje u sklopu provedbe novih propisa iz socijalne skrbi				
A. Implementacija	x			
B. Neto izravni učinak na proračun		-6.091.319	-365.479	-387.407
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		6.091.319	365.479	387.407
4. Pravo na punu naknadu plaće roditeljima u prvih šest mjeseci				
A. Implementacija		x		
B. Neto izravni učinak na proračun		-110.000.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		110.000.000		
5. Izjednačavanje "novih" i "starih" umirovljenika (primjena zakona)				
A. Implementacija	x			
B. Neto izravni učinak na proračun		-127.000.000	-889.000.000	-180.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		127.000.000	889.000.000	180.000.000

III. POLJOPRIVREDNI SEKTOR				
Ukupno (1+2+3+4)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		-465.626.654	-300.792.332	-84.442.475
B1. Izravni učinak na prihode		69.503.636	16.672.050	-7.530.263
B2. Izravni učinak na rashode		535.132.289	317.464.382	76.912.213

1. Državne potpore u poljoprivredi				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		-394.700.549	-230.611.232	-100.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		394.700.549	230.611.232	100.000.000
2. Provedba SAPARD programa				
A. Implementacija			x	
B. Neto izravni učinak na proračun		-17.400.000		
B1. Izravni učinak na prihode		65.000.000		
B2. Izravni učinak na rashode		82.400.000		
3. Provedba projekta Svjetske banke za prilagodbu poljoprivrednog zakonodavstva sa pravnom stečevinom EU				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		-30.428.105	-43.481.100	11.557.525
B1. Izravni učinak na prihode		4.503.636	16.672.050	-7.530.263
B2. Izravni učinak na rashode		34.931.740	60.153.150	-19.087.788
4. Istraživanje, razvoj i modernizacija tehnologije drvne industrije				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		-23.100.000	-26.700.000	4.000.000
B1. Izravni učinak na prihode		23.100.000	26.700.000	-4.000.000
B2. Izravni učinak na rashode				

IV. REFORMA JAVNE UPRAVE				
Ukupno (1+2+3+4)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		-2.236.343	-3.263.627	-1.650.000
B1. Izravni učinak na prihode		17.859.119	2.502.441	
B2. Izravni učinak na rashode		-19.695.462	5.766.068	1.650.000

Provođenje funkcionalne analize u tijelima državne uprave (uključujući donošenje programa racionalizacije u tijelima državne uprave).

1. Darovnica Švedske -SIDA.				
A. Implementacija			x	
B. Neto izravni učinak na proračun		0	0	
B1. Izravni učinak na prihode		6.774.413	954.457	
B2. Izravni učinak na rashode		6.774.413	954.457	
2. Jačanje kapaciteta zaposlenih u Centru za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika i provedba analize potreba za treningom u državnoj službi. Danska predpristupna pomoć.				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		0	0	
B1. Izravni učinak na prihode		5.698.269	175.000	
B2. Izravni učinak na rashode		5.698.269	175.000	
3. Provedba administrativne decentralizacije poslova državne uprave-CARDS 2003				
A. Implementacija			x	
B. Neto izravni učinak na proračun		0	0	
B1. Izravni učinak na prihode		5.186.437	1.372.984	
B2. Izravni učinak na rashode		5.186.437	1.372.984	
4. Razvoj i implementacija općih programa izobrazbe za državne službenike u državnoj službi				
A. Implementacija			x	
B. Neto izravni učinak na proračun		-2.236.343	-3.263.627	-1.650.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		2.236.343	3.263.627	1.650.000

V: RAZVOJ DRUŠTVA TEMELJENOG NA ZNANJU				
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13+14)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-19.177.080	-989.569.901	93.875.089	-17.171.954
B1. Izravni učinak na prihode	14.485.916	64.835.884	24.323.800	19.240.700
B2. Izravni učinak na rashode	33.662.996	1.054.405.785	-69.551.289	32.412.654
1. Razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-3.400.000	-9.360.000	5.520.000	-400.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	3.400.000	9.360.000	-5.520.000	400.000
Napomena: Dio sredstava je osiguran zajmom Svjetske banke (50%) a ostatak se pokriva sredstvima proračuna				
2. Kurikularne promjene				
A. Implementacija	x			
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.500.000	-1.500.000	1.000.000	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	1.500.000	1.500.000	-1.000.000	
3. Samovrjednovanje osnovnih škola				
A. Implementacija		x		
B. Neto izravni učinak na proračun		-200.000	-400.000	-400.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		200.000	400.000	400.000
4. Nacionalni ispiti za učenike četvrtih i osmih razreda osnovne škole				
A. Implementacija		x		
B. Neto izravni učinak na proračun		-23.000.000	-2.000.000	-3.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		23.000.000	2.000.000	3.000.000
5. Implementacija Pedagoškog standarda-osnovne škole				
A. Implementacija		x		
B. Neto izravni učinak na proračun	-800.000	-604.200.000	58.000.000	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	800.000	604.200.000	-58.000.000	
Napomena: Dio sredstava je osiguran zajmom Svjetske banke (50%) a ostatak se pokriva sredstvima proračuna				
6. Nastavak redefiniranja strukovnih područja i zanimanja te razvoj Hrvatskog kvalifikacijskog okvira				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-2.000.000	-4.992.000	-89.920	-290.622
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	2.000.000	4.992.000	89.920	290.622
7. Implementacija Pedagoškog standarda-srednje škole				
A. Implementacija		x		
B. Neto izravni učinak na proračun		-294.400.940	46.374.000	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		294.400.940	-46.374.000	
Napomena: Dio sredstava je osiguran zajmom Svjetske banke (50%) a ostatak se pokriva sredstvima proračuna				
8. Kurikularne promjene u srednjem školstvu				
A. Implementacija		x		
B. Neto izravni učinak na proračun	-648.437	-978.154	-113.861	-121.832
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	648.437	978.154	113.861	121.832
9. Državna matura i samovrjednovanje srednjih škola				
A. Implementacija		x		
B. Neto izravni učinak na proračun		-30.350.000	-3.050.000	-3.100.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		30.350.000	3.050.000	3.100.000
10. Nastavak implementacije Bolonjskog procesa				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-6.000.000	-168.000	-61.680	-199.350
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	6.000.000	168.000	61.680	199.350
11. Sedmi okvirni program				
A. Implementacija		x		
B. Neto izravni učinak na proračun	-4.828.643	-8.530.357	-4.223.000	-5.661.000
B1. Izravni učinak na prihode	14.485.916	-1.126.916	4.223.000	5.661.000
B2. Izravni učinak na rashode	19.314.559	7.403.441	8.446.000	11.322.000
Napomena: U 2007. godini 75% sredstava se financira iz programa PHARE, projekcija za razdoblje 2008.-2010. je 50% financiranja iz programa IPA.				
12. Fond za ulaganje u znanost i inovacije				
A. Implementacija			x	
B. Neto izravni učinak na proračun			-2.036.700	-1.708.200
B1. Izravni učinak na prihode			6.168.500	5.146.500
B2. Izravni učinak na rashode			8.205.200	6.854.700
Napomena: Financiranje u iznosu od cca. 75% je planirano iz programa IPA-e				
13. Inkubacijski centar za biznasanost				
A. Implementacija			x	
B. Neto izravni učinak na proračun			-3.131.700	-8.497.200
B1. Izravni učinak na prihode			9.395.100	25.433.200
B2. Izravni učinak na rashode			12.526.800	33.930.400
Napomena: Financiranje u iznosu od cca. 75% je planirano iz programa IPA-e				
14. Projekt tehnološkog razvoja				
A. Implementacija		x		
B. Neto izravni učinak na proračun		-11.890.450	-1.912.050	6.206.250
B1. Izravni učinak na prihode		65.962.800	4.537.200	-21.000.000
B2. Izravni učinak na rashode		77.853.250	6.449.250	-27.206.250
Napomena: Financiranje u iznosu od cca. 85% je planirano iz programa IPA-e				

VI. REFORMA ZDRAVSTVA					
Ukupno (1+2+3+4)					
A. Implementacija					
B. Neto izravni učinak na proračun	143.480.620	-6.808.413	-589.978	-91.470	
B1. Izravni učinak na prihode	150.000.000				
B2. Izravni učinak na rashode	6.519.380	6.808.413	589.978	91.470	
1. Proširenje sustava telemedicinu u primarnu zdravstvenu zaštitu te uvođenje standarda telemedicinu					
A. Implementacija	x				
B. Neto izravni učinak na proračun	-3.259.380	-5.170.652	-582.112		
B1. Izravni učinak na prihode					
B2. Izravni učinak na rashode	3.259.380	5.170.652	582.112	1.674.806	
2. Osnivanje domova zdravlja na otocima i područjima od posebnog državnog interesa					
A. Implementacija	x				
B. Neto izravni učinak na proračun	-3.260.000				
B1. Izravni učinak na prihode					
B2. Izravni učinak na rashode	3.260.000				
3. Osnivanje Hrvatskog zavoda za mentalno zdravlje					
A. Implementacija	x				
B. Neto izravni učinak na proračun		-1.637.761	-7.866	-91.470	
B1. Izravni učinak na prihode					
B2. Izravni učinak na rashode	260.000	1.637.761	7.866	91.470	
4. Racionalizacija potrošnje lijekova kroz osnovnu i dopunsku listu lijekova					
A. Implementacija	x				
B. Neto izravni učinak na proračun	150.000.000				
B1. Izravni učinak na prihode	150.000.000				
B2. Izravni učinak na rashode					
VII. REFORMA PRAVOSUĐA					
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)					
A. Implementacija					
B. Neto izravni učinak na proračun	-10.317.124	-1.462.040	-106.448	0	
B1. Izravni učinak na prihode	-12.989.940	5.025.119	21.858.882	0	
B2. Izravni učinak na rashode	-2.852.816	6.487.159	21.965.330	0	
1. Implementacija reforme zemljišnoknjižnog sustava (2004.-2008.)					
A. Implementacija					
B. Neto izravni učinak na proračun	-5.352.000	1.000.000	445.480		
B1. Izravni učinak na prihode					
B2. Izravni učinak na rashode	5.352.000	-1.000.000	-445.480		
Napomena: Sredstva prikazana po B2 osigurana su zajmom Svjetske banke i dijelom iz Državnog proračuna RH. Ministarstvo pravosuđa očekuje da će se tijekom 2009. i 2010. godine nastaviti reforma zemljišnih knjiga uz podršku novog zajma Svjetske banke, kao i iz sredstava Državnog proračuna.					
2. Implementacija reforme zemljišnoknjižnog sustava (2004.-2008.)					
A. Implementacija					
B. Neto izravni učinak na proračun	0	0	0		
B1. Izravni učinak na prihode	-430.000	1.430.000	60.800		
B2. Izravni učinak na rashode	-430.000	1.430.000	60.800		
Napomena: Sredstva prikazana po B2 odnose se na Darovnicu EU CARDS 2003, 2004.					
3. Implementacija prilagodbe hrvatskog zakonodavstva europskom zakonodavstvu					
A. Implementacija					
B. Neto izravni učinak na proračun	0	0	0		
B1. Izravni učinak na prihode	-11.082.660	3.858.111	14.850.415		
B2. Izravni učinak na rashode	-11.082.660	3.858.111	14.850.415		
Napomena: Sredstva prikazana za implementaciju prilagodbe hrvatskog zakonodavstva europskom zakonodavstvu su iz programa CARDS 2003 „Podrška reformi sustava hrvatskih sudova”; CARDS 2004 „Podrška učinkovitijem, efikasnijem i modernijem radu Upravnog suda RH” i CARDS 2004 „Unapređenje upravljanja sudom i sudskim predmetima na Visokom prekršajnom sudu i odabranim prekršajnim sudovima”					
4. Alternativno rješavanje sudskih predmeta "Projekt mirenja"					
A. Implementacija					
B. Neto izravni učinak na proračun	11.176	93.760	0		
B1. Izravni učinak na prihode	-1.457.280	-262.992	6.947.667		
B2. Izravni učinak na rashode	-1.468.456	-356.752	6.947.667		
Napomena: Sredstva prikazana pod B1 odnose se na pomoć iz Projekta PHARE 2005.					
5. Alternativno rješavanje sudskih predmeta "Projekt mirenja"					
A. Implementacija					
B. Neto izravni učinak na proračun	-150.000	375.000	0	0	
B1. Izravni učinak na prihode	0	0	0	0	
B2. Izravni učinak na rashode	150.000	-375.000	0	0	
6. Implementacija reforme kaznenog zakonodavstva					
A. Implementacija					
B. Neto izravni učinak na proračun	-30.000	0	0	0	
B1. Izravni učinak na prihode	0	0	0	0	
B2. Izravni učinak na rashode	30.000	0	0	0	
7. Implementacija suzbijanja korupcije i organiziranog kriminaliteta					
A. Implementacija					
B. Neto izravni učinak na proračun	-4.796.300	-2.930.800	-551.928	0	
B1. Izravni učinak na prihode	0	0	0	0	
B2. Izravni učinak na rashode	4.796.300	2.930.800	551.928	0	
Napomena: Sredstva prikazana za 2008. godinu uključuju proračunska sredstva namijenjena USKOK-u Odjelu za strateški razvoj Ministarstva pravosuđa.					

VIII. ZAŠTITA OKOLIŠA				
UKUPNO (1+2+3+4+5+6+7+8)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-107.422.108	-214.481.945	33.117.593	-168.433.856
B1. Izravni učinak na prihode	15.271.700	28.630.299	20.870.785	-3.330.000
B2. Izravni učinak na rashode	-122.693.808	-243.312.244	-53.988.378	165.103.856

1. Integriranje ciljeva zaštite okoliša pri planiranju i provedbi ostalih sektorskih politika u cilju promicanja održivog razvitka (MZOPUG, AZO)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-2.705.000	-1.955.000	-366.600	-411.900
B1. Izravni učinak na prihode	895.355	-795.455		
B2. Izravni učinak na rashode	3.600.355	1.159.545	366.600	411.900

Napomena: U okviru navedene mjere, uspostava informacijskog sustava ISZO dijelom se financira putem stjeđenih donacija: CARDS 2004: «Daljnja potpora nastavku približavanja hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini EU na području zaštite okoliša»; projekt u okviru LIFE programa: "Izrada programa trajnog motrenja tala Hrvatske s pilot projektom" te projektom potpore flamanske Vlade: "CROW -Izrada reporting tablica za vode i njihova relacijska povezanost kao podloga za implementaciju u ISZO".

2. Unapređenje cjelovitog sustava upravljanja kakvoćom zraka te uspostavljanje uvjeta za sustavno rješavanje problema vezanih uz klimatske promjene				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-2.665.000	-5.290.000	4.330.000	4.410.000
B1. Izravni učinak na prihode	6.648.750	1.600.000	-830.000	0
B2. Izravni učinak na rashode	9.313.750	6.890.000	-5.160.000	-4.410.000

Napomena: U okviru navedene mjere, uspostava državne mreže za praćenje kakvoće zraka dijelom se financira iz prepristupne pomoći EU: Phare 2006 "Sustav praćenja i upravljanja kakvoćom zraka" što je u državnom proračunu iskazano u 2007., 2008. i 2009. godini. S obzirom da sredstva EU pomoći nisu dostatna za pokrivanje povećanih rashoda, rezidual se financira sredstvima iz proračuna. Također, jačanje kapaciteta za provedbu Kyoto protokola dijelom se financira iz programa EU LIFE III -Treće Zemlje, projekt: "Jačanje kapaciteta za provedbu Kyoto protokola". Potporu aktivnostima na razvoju sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova, uključujući Registar emisija stakleničkih plinova, bit će pružena iz jedne od komponenti projekta CARDS 2004 "Potpora usklađivanju hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom zajednice u području zaštite okoliša" koji je u proračunu iskazan kroz razdoblje 2007.-2010.

3. Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom (MZOPUG)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.873.000	-2.555.796	1.379.634	-150.000
B1. Izravni učinak na prihode	-1.072.405	16.131.878	-8.900.993	-3.330.000
B2. Izravni učinak na rashode	800.595	18.687.674	-10.280.627	-3.180.000

Napomena: Dio aktivnosti na sanaciji "crnim točkama" sufinancirat će se iz IPA komponente III. temeljem Operativnog programa za zaštitu okoliša. Razvijanje sustava gospodarenja opasnim otpadom dijelom se sufinancira iz prepristupne pomoći EU: Phare 2006 "Razvijanje sustava gospodarenja opasnim otpadom uključujući utvrđivanje i upravljanje "crnim točkama" u Hrvatskoj". Izrada Plana gospodarenja otpadom dijelom se financirala (zaključno s 2007.) iz programa EU LIFE III -Treće zemlje. Od 2008. Podrška provedbi Plana dijelom se financira iz prepristupne pomoći EU: U 2008. priprema projekata uspostave centara gospodarenja otpadom (temeljem Plana) sufinancirat će se iz prepristupne pomoći EU putem ISPA mjere "Priprema liste projekata za IPA u sektoru zaštite okoliša". Od 2008. priprema projekata uspostave centara sufinancirat će se iz prepristupne pomoći EU u okviru IPA komponente III. temeljem Operativnog programa za zaštitu okoliša.

4. Upravljanje vodama (MPSVG)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-69.137.590	-167.729.500	200.000	-193.850.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	69.137.590	167.729.500	-200.000	193.850.000

5. Zaštita mora i morskog okoliša (MZOPUG)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-11.190.000	-13.445.000	23.825.000	6.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	11.190.000	13.445.000	-23.825.000	-6.000.000

Napomena: Dio sredstava prikazanih pod B2 osigurana su zajmom IBRD-a (50%) a rezidual se pokriva sredstvima proračuna

6. Zaštita prirode (MINK)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	2.710.665	-7.302.065	-3.672.800	14.250.212
B1. Izravni učinak na prihode	6.262.500	11.893.876	-11.139.792	
B2. Izravni učinak na rashode	3.551.835	19.195.941	-7.466.992	-14.250.212

Napomena: Iskazana sredstva uključuju donacije u okviru EU projekta Phare 2005 "Uspostava NATURA 20000" te projekta- donacije Svjetske banke "Karst Ecosystem Conservation (KEC)"

7. Uspostava sustava kontrole industrijskog onečišćenja (MZOPUG)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-600.000	-180.000	-20.000	100.000
B1. Izravni učinak na prihode	1.837.500	0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode	2.437.500	180.000	20.000	-100.000

Napomena: u okviru navedene mjere, a vezano za osposobljavanje državnih tijela i gospodarskih subjekata za primjenu IPPC direktive bit će pružena potpora iz jedne od komponenti projekta CARDS 2004 "Potpora usklađivanju hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom zajednice u području zaštite okoliša" koji je u proračunu iskazan kroz razdoblje 2007.-2010.

8. Sumarstvo (MPSVG):				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-21.962.183	-16.024.584	7.442.359	1.217.832
B1. Izravni učinak na prihode	700.000			
B2. Izravni učinak na rashode	22.662.183	16.024.584	-7.442.359	-1.217.832

PRILOG II. STATISTIČKI DODATAK

Tablica 1a: Makroekonomska perspektiva

	BZA (k.a.)	2005	2006	2007.p.	2008.p.	2009.p.	2010.p.
		Razina ^[1]	Godišnje postotne promjene				
1. Realni BDP prema tržišnim cijenama	B1*g		4,8	6,0	6,1	6,5	7,0
2. BDP prema tržišnim cijenama	B1*g	34.220	8,3	9,2	10,2	10,0	10,4
		Komponente realnog BDP-a					
3. Izdaci za osobnu potrošnju	P3	19.154	3,5	6,0	5,4	5,1	5,1
4. Izdaci za državnu potrošnju	P3	6.888	2,2	4,2	1,8	1,4	1,6
5. Bruto investicije u kapital	P51	10.214	10,9	7,5	7,2	7,2	7,2
6. Promjene zaliha i neto nabava vrijednosti (% BDP-a)	P52+P53	1.005	2,9	2,8	2,7	2,6	2,5
7. Izvoz dobara i usluga	P6	16.383	6,9	8,0	9,3	10,0	10,5
8. Uvoz dobara i usluga	P7	-19.423	7,3	7,5	7,1	6,8	6,6
		Doprinos realnom rastu BDP-a					
9. Finalna domaća potražnja		36.256	5,7	6,7	5,8	5,6	5,5
10. Promjene zaliha i neto nabava vrijednosti	P52+P53	1.005	0,2	0,0	0,1	0,1	0,0
11. Vanjski saldo dobara / usluga	B11	-3.040	-1,1	-0,8	0,2	0,9	1,4

Izvor: DZS, MFIN

Napomena: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocjenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

[1] Razine se odnose na kategorije u tekućim cijenama i izražene su u milijunima eura

Tablica 1b: Kretanje cijena

Postojeće godišnje promjene	ESA Kod	2006.	2007. p.	2008. p.	2009. p.	2010. p.
1. BDP deflator		3,4	3,1	3,9	3,3	3,2
2. Deflator osobne potrošnje		2,9	2,5	3,1	2,6	2,5
3. HICP		-	-	-	-	-
4. Promjena nacionalnog CPI - a		3,2	2,5	3,1	2,6	2,5
5. Deflator državne potrošnje		4,3	5,6	4,5	5,2	5,1
6. Deflator investicija		3,8	2,5	2,7	2,3	2,3
7. Deflator izvoznih cijena (dobra i usluge)		2,9	2,5	3,1	2,6	2,5
8. Deflator uvoznih cijena (dobra i usluge)		3,2	2,5	2,2	2,1	2,1

Izvor: DZS, MFIN

Napomena: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocjenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

Tablica 1c: Kretanje na tržištu rada

	2004.	2005.	2007. p.	2008. p.	2009. p.	2010. p.	
	Razina	Godišnje postotne promjene					
1. Zaposlenost, broj zaposlenih ^[1]	1.586.000	0,8	1,1	1,1	1,2	1,3	
2. Zaposlenost, radni sati	-	-	-	-	-	-	
3. Stopa nezaposlenosti, razina ^[2]	11,1	11,1	10,2	9,2	8,1	6,9	
4. Produktivnost rada, broj zaposlenih ^[3]	-	3,9	4,9	4,9	5,3	5,7	
5. Produktivnost rada, radni sati	-	-	-	-	-	-	
6. Naknade zaposlenima, realno ^[4]	D1	-	2,9	3,9	4,1	4,5	5,1

Izvor: DZS, MFIN

Napomena: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocjenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

[1] Podaci Ankete o radnoj snazi

[2] Podaci Ankete o radnoj snazi

[3] Izračunato kao omjer realnog rasta BDP-a i promjene u broju zaposlenih osoba

[4] Realni rast prosječne bruto plaće

Tablica 1d: Saldo pojedinih sektora

Saldo prema BDP	ESA Kód	2006.	2007.p	2008.p	2009.p	2010.p
1. Neto pozajmljivanje / zaduživanje prema ostatku svijeta ^[1]	B.9	11,2	10,6	10,0	9,4	8,8
od čega:						
- Saldo dobara i usluga		-7,7	-7,7	-6,0	-4,2	-2,0
- Saldo primarnih dohodaka i tekućih transfera		0,0	-0,5	-1,5	-2,8	-4,6
- Kapitalni račun		-0,4	0,2	0,2	0,2	0,2
2. Neto pozajmljivanje / zaduživanje privatnog sektora ^[2]	B.9/ EDP B.9	16,7	12,7	12,8	13,4	13,5
3. Neto pozajmljivanje / zaduživanje opće države		-1,4	0,0	-0,6	-1,2	-0,8
4. Statistička diskrepancija ^[3]		-3,1	-	-	-	-

Izvor: HNB, MFIN

Napomena: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocjenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

[1] Financijski račun bilance plaćanja (uključujući međunarodne pričuve središnje banke)

[2] Financijski račun (bez međunarodnih pričuva) umanjen za neto pozajmljivanje / zaduživanje opće države

[3] Neto pogreške i propusti iz bilance plaćanja

Tablica 2: Proračun opće države

Kod	Klasifikacijski kod	2006.	2007.	2008.	2009.p.	2009.p.	2010.p.
		milijuna kuna		u % od BDP-a			
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (B9) po sektorima							
1.	Opća država S13	-5.630,2	-2,2	-1,6	-1,5	-0,6	0,2
2.	Središnja država S1311	-5.630,2	-2,2	-1,5	-1,4	-0,5	0,2
3.	Vlasti država S1312						
4.	Lokalna država S1313	-72,3	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
5.	Fondovi soc. osiguranja S1314	72,3	0,0				
Opća država (S13)							
6.	Ukupni prihodi TR	112.237,3	44,8	46,2	43,7	42,8	41,8
7.	Ukupni rashodi TE	117.867,5	47,0	47,8	45,2	43,4	41,6
8.	Neto pozajmljivanje / zaduživanje EDP.B9	-5.630,2	-2,2	-1,6	-1,5	-0,6	0,2
9.	Rashodi za kamate EDP.D41	5.495,5	2,2	2,0	2,0	1,9	1,8
p.m.	9a. FISIM						
10.	Primami saldo	-134,7	-0,1	0,4	0,5	1,3	2,0
Stavke prihoda							
11.	Porezi (11 = 11a+11b+11c)	66.413,8	26,5	26,6	26,0	25,4	24,8
11a.	Porezi na proizvodnju i uvoz D2	49.733,5	19,8	19,7	19,1	18,6	18,1
11b.	Tekući porezi na dohodak i bogatstvo D5	16.678,3	6,7	7,0	6,9	6,8	6,7
11c.	Porezi na kapital D91	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12.	Socijalni doprinosi D61	34.406,1	13,7	13,6	13,3	13,1	12,9
13.	Prihodi od imovine D4	1.320,6	0,5	0,7	0,3	0,3	0,3
14.	Ostalo (14 = 15 - (11+12+13))	10.096,8	4,0	5,3	4,2	4,1	3,9
15 = 6.	Ukupni prihodi TR	112.237,3	44,8	46,2	43,7	42,8	41,8
p.m.:	Porezno opterećenje (D2+D5+D61+D91-D995)	100.819,9	40,2	40,2	39,3	38,5	37,6
Odabrane stavke rashoda							
16.	Zajednička potrošnja P32						
17.	Ukupne socijalne naknade D62 + D63	45.413,9	18,1	17,7	17,4	16,6	15,9
17a.	Socijalne naknade u naravi P31 = D63	8.186,5	3,3	2,8	3,0	2,8	3,1
17b.	Socijalne naknade osim u naravi D62	37.227,4	14,9	14,9	14,4	13,8	12,9
18 = 9.	Kamate EDP.D41	5.495,5	2,2	2,0	2,0	1,9	1,8
19.	Subvencije D3	6.562,0	2,6	2,5	2,2	2,1	2,0
20.	Bruto investicije u fiksni kapital P51	8.709,0	3,5	4,4	3,3	3,0	2,8
21.	Ostalo (21 = 22 - (16+17+18+19+20))	51.687,1	20,6	21,1	20,3	19,8	19,2
22.	Ukupni rashodi TE	117.867,5	47,0	47,8	45,2	43,4	41,6
	naknade zaposlenima D1	28.253,2	11,3	11,4	10,9	10,7	10,4

Izvor: MFIN

Napomena: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, a crvenom projicirane vrijednosti.

Tablica 3: Rashodi opće države po funkciji

Udio u BDP-u	SIK (u COFOG)	2005	2010
1. Opće javne usluge	1	5,2	
2. Obrana	2	1,6	
3. Javni red i sigurnost	3	2,7	
4. Ekonomski poslovi	4	4,5	
5. Zaštita okoliša	5	0,3	
6. Usluge unapređenja stanovanja i zajednice	6	2,3	
7. Zdravstvo	7	5,8	
8. Rekreacija, kultura i religija	8	1,3	
9. Obrazovanje	9	4,4	
10. Socijalna zaštita	10	16,3	
11. Ukupni rashodi (stavka 7 = 26 u Tablici 2)	TE	44,3	

Izvor: MFIN

Napomena: Uključeni su podaci samo za državni proračun i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Tablica 4: Dug opće države

ESA	2006	2007, p	2008, p	2009, p	2010, p
1. Razina ukupnog duga	40,8	39,3	37,3	34,8	31,8
2. Promjena duga	-3,0	-1,5	-2,0	-2,4	-3,0
Doprinosi promjeni ukupnog duga					
3. Promjena nominalnog BDP-a	-3,4	-3,5	-3,6	-3,4	-3,3
4. Primarna bilanca	0,1	-0,4	-0,5	-1,3	-2,0
5. Kamate	2,2	2,0	2,0	1,9	1,8
6. Usklađivanje stanja i tijeka	-1,9	0,3	0,1	0,3	0,5
od čega:					
- Razlika obračunskog i novčanog principa	-0,2	0,3	0,0	0,0	0,0
- Neto akumulacija financijske imovine	-1,0	0,1	0,1	0,3	0,5
od čega:					
- Privatizacijski prihodi	-1,1	-0,7	-0,5	-0,2	0,0
- Efekti promjene vrijednosti i ostali	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
implicitna kamatna stopa na dug	5,4	5,2	5,3	5,4	5,6
Ostale relevantne varijable					
7. Likvidna financijska imovina					
8. Neto financijski dug (8 = 1 - 7)					

Izvor: MFIN

Napomena: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocjenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

Tablica 5: Ciklička kretanja

Postotak BDP-a	ESA kod	2006	2007 p	2008 p	2009 p	2010 p
1. Realni rast BDP-a (%)	B1g	4,8	6,0	6,1	6,5	7,0
2. Neto pozajmljivanje opće države	EDP.B.9	-2,9	-2,6	-2,3	-1,4	-0,5
3. Rashodi za kamate (uključujući FISIM bilježene kao potrošnja)	EDP.D.41 + FISIM	-0,8	-0,5	-0,3	0,6	1,3
4. Potencijalni rast BDP-a (%) ⁽¹⁾		5,2	5,7	6,0	6,0	5,5
Doprinosi:						
- rad						
- kapital						
-ukupna proizvodnost faktora						
5. Jaz domaćeg proizvoda		-0,5	-0,2	-0,2	-0,2	1,0
6. Ciklička komponenta proračuna		-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,3
7. Ciklički prilagođen proračunski saldo (2-6)		-0,3	-0,1	-0,1	-0,2	0,7
8. Ciklički prilagođen primarni saldo (7-3)		-0,6	-0,5	-0,2	0,6	1,0

Izvor: MFIN

Napomena: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocjenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

Tablica 6: Odstupanja od prethodne verzije Pretpristupnog programa

	2006	2007 p	2008 p	2009 p	2010 p
1. Realni rast BDP-a (%)					
Prethodna verzija	4,6	4,6	4,8	5,0	-
Posljednja verzija	4,8	6,0	6,1	6,5	7,0
Razlika	0,2	1,4	1,3	1,5	-
2. Neto pozajmljivanje/zaduživanje opće države (% BDP-a)					
Prethodna verzija	-2,2	-1,8	-1,7	-1,5	
Posljednja verzija	-2,2	-1,6	-1,5	-0,6	0,2
Razlika	0,0	0,2	0,2	0,9	
3. Bruto javni dug (% BDP-a)					
Prethodna verzija	47,7	46,1	44,8	43,4	
Posljednja verzija	46,4	44,9	42,7	40,1	37,0
Razlika	-1,3	-1,2	-2,1	-3,3	

Izvor: MFIN

Napomena: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocjenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

Tablica 7: Dugoročna održivost javnih financija

% BDP-a	2000	2005	2010	2020	2030	2040	2050
Ukupni rashodi	-	48,4	41,6	40,6	40,7	41,3	43,5
od čega:							
- Starosni rashodi	-	16,2	14,3	13,6	14,4	15,4	17,2
- Rashodi za mirovine	-	9,9	8,9	7,2	6,6	6,5	6,9
- Mirovine na temelju socijalnog osiguranja	-	-	-	-	-	-	-
- Starosne i prijevremene mirovine	-	-	-	-	-	-	-
- Ostala mirovinska primanja (invalidska, mirovine nadživjelih)	-	-	-	-	-	-	-
- Radničke mirovine (ukoliko sadržane u općoj državi)	-	-	-	-	-	-	-
- Zdravstvo	-	6,2	5,4	6,4	7,8	8,9	10,2
- Dugoročna zdravstvena zaštita (ranije bilo uključeno u Zdravstvo)	-	-	-	-	-	-	-
Rashodi za obrazovanje	-	-	-	-	-	-	-
Ostali starosni rashodi	-	-	-	-	-	-	-
Rashodi za kamate	-	2,2	1,8	0,8	0,0	-0,3	0,1
Ukupni prihodi	-	44,5	41,8	41,7	41,7	41,7	41,7
od čega: prihod od imovine	-	-	-	-	-	-	-
od čega: od doprinosa za mirovine (ili socijalnih doprinosa)	-	6,9	6,0	5,9	5,9	5,9	5,9
Rezervni fond sredstava za mirovine	-	-	-	-	-	-	-
od čega: imovina konsolidiranog javnog mirovinskog fonda (osim državnih obveza)	-	-	-	-	-	-	-
Pretpostavke							
Stopa rasta produktivnosti rada	-1,2	3,6	5,7	4,3	2,4	1,2	1,1
Stopa rasta realnog BDP-a	2,9	4,3	7,0	3,5	1,4	0,4	0,2
Stope participacije muškaraca (između 20 i 64 godine)	67,8	69,6	71,8	71,1	70,7	69,7	69,7
Stope participacije žena (između 20 i 64 godine)	55,5	56,8	58,2	58,2	57,8	56,6	56,8
Ukupne stope participacije (između 20 i 64 godine)	61,5	63,1	65,0	64,6	64,3	63,2	63,3
Stopa nezaposlenosti	16,1	12,7	6,9	7,0	7,0	7,0	7,0
Omjer populacije sa 65 i više godina i ukupne populacije	-	16,6	17,0	19,6	22,6	24,7	27,3

Izvor: DZS, MFIN

Napomena: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocjenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

- [1] Ukupni rashodi i neto nabava nefinancijske imovine prema GFS 2001 metodologiji
- [2] Rashodi za mirovine i zdravstvo
- [3] Ukupne javne mirovine osim mirovina i trajnih prava branitelja
- [4] Između 15. i 64. godine

Tablica 8: Osnovne pretpostavke iz vanjskog okruženja na kojima se temelji okvir PEP-a za 2007. godinu

Variable (godišnje postotne promjene / izvan područja nisu naznačeno)	Pretpostavke za:									
	2006.		2007. p.		2008. p.		2009. p.		2010. p.	
	Promjena*		Promjena*		Promjena*		Promjena*		Promjena*	
Kamatne stope (% godišnji prosjek)										
- Kratkoročne kamatne stope (godišnji prosjek, Euro područje)	2,2	-0,7	2,9	-0,5	3,4	-0,4	3,4	-0,5	3,4	
- Dugoročne kamatne stope (godišnji prosjek, Euro područje)	3,3	-0,6	3,9	-0,4	4,3	-0,3	4,3	-0,3	4,3	
Devizni tečajevi (godišnji prosjek **: aprecijacija)										
Devizni tečaj prema €	7,32	-0,02	7,34	-0,01	7,35	0,00	7,35	0,00	7,35	
USD / €	1,24	-0,02	1,35	0,05	1,36	0,06	1,36	0,06	1,37	
Nominalni efektivni devizni tečaj, %	-1,3	-	-1,7	-	-0,2	-	0,0	-	-0,2	
Realni efektivni devizni tečaj, % **	-2,0	-	-2,2	-	-1,3	-	-0,5	-	-0,6	
BDP (realno)										
- Svijet, isključujući EU	5,4	0,3	5,2	0,3	4,9	0,1	4,9	0,1	4,9	
- EU 27 ***	1,6	-	2,3	-	2,2	-	2,2	-	2,2	
Svjetska trgovina (realno)										
Hrvatska izvozna tržišta	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-	
Svjetski uvoz	8,1	-1,0	9,6	1,8	8,2	1,2	8,2	1,4	8,2	
Međunarodne cijene										
World import prices, (goods, in €)	6,0	3,6	4,1	2,2	2,0	1,5	2,0	1,5	2,0	
Cijene nafte (Brent – USD po barelu)	64,3	-4,9	68,5	-7,0	75,0	0,7	75,0	2,7	75,0	

Izvor: EC, MMF, MFIN

Napomena: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocjenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

[1] Promjene u odnosu na prethodni PEP

[2] Nominalni efektivni devizni tečaj izračunat je kao ponderirani geometrijski prosjek bilateralnih tečajeva kune prema euru (ponder 72,2%) i američkom dolaru (27,8%). Prilikom izračuna realnog efektivnog tečaja, CPI je korišten kao deflator
Promjene u odnosu na prethodni PEP nisu navedene jer su prethodne godine bili korišteni bazni indeksi.

[3] Promjene u odnosu na prethodni PEP nisu navedene jer je prethodne godine ova kategorija odnosila na Eurozону

PRILOG III. MATRICA USPJESNOSTI U PROVOĐENJU REFORMI IZ PEP-a 2007.-2009.

Matrica uspješnosti u provođenju reformi iz PEP-a 2007.-2009. prikazuje ostvarenje mjera koje su se prema prošlogodišnjem PEP-u trebale provesti u 2007. godini.

KLASIFIKACIJA I PRIKAZIVANJE U PEP-u 2007.-2009.	PRIVLAČNO (DA/NE)	DATELJ	KOMENTARI
Privatizacija			
Donošenje Zakona o privatizaciji objedinjenog državnog portfelja	Ne	odgođeno	Pored uvođenja rješenja kojima bi se omogućila brža privatizacija preostalog portfelja HFP-a navedenim zakonom, (odnosno izmjenama i dopunama Zakona o privatizaciji) trebao se izraditi i pravni okvir za ESOP program. Obzirom da socijalni partneri nisu postigli konsenzus odlučeno je da se pitanje pravnog okvira za ESOP program riješi donošenjem posebnog zakona.
Donošenje Nacionalnog programa restrukturiranja crne metalurgije, objava tendera i privatizacija Valjaonice cijevi Sisak, d.o.o., Željezara Split d.d. i TLM d.d., Šibenik	Da	srpanj/kolovoz 2007.	U srpnju odnosno kolovozu potpisani su ugovori o prodaji dionica Valjaonice cijevi Sisak i Željezare Split, a za TLM odluka Vlade RH o prihvaćanju strateškog partnera donesena je u travnju i trenutno se finalizira ugovor o prodaji dionica s odabranim konzorcijem.
Donošenje nacionalnog programa restrukturiranja brodogradnje	Ne	u tijeku	
Intenzivna priprema i objava tendera uz otvaranje stečajeva i likvidacija nad društvima koja su za to stekla uvjete	Da	u razdoblju od 09.2006. do 09.2007.	U promatranom razdoblju objavljeno je 44 natječaja za prodaju društava u većinskom vlasništvu. Od ukupno privatiziranih 20 tvrtki 4 društva privatizirana su putem javnog natječaja, a 16 u procesu stečaja i likvidacije.
Prodaja manjinskih paketa na Zagrebačkoj i Varaždinskoj burzi uz planiranu dinamiku oglašavanja od četrdesetak društava mjesečno	Da	u razdoblju od 09.2006. do 09.2007.	Ukupno je privatizirano 171 društvo u manjinskom vlasništvu (putem prodaje na burzi 132 društava, a kroz stečajevе i likvidacije 39 društava).
Sklopanje ugovora između HŽ i HFP u cilju pripreme ovisnih društava kćeri radi privatizacije te priprema ovisnih društava povećanjem temeljnog kapitala ovisnih društava ili dokapitalizacijom ovisnih društava uz objavu tendera za prodaju	Da	u razdoblju od 09.2006. do 09.2007.	Proces privatizacije nacionalne željezničke kompanije HŽ koji je započeo objavom natječaja za 3 društva kćeri (koncem ožujka 2007.) nastavljen je pa su u mjesecu srpnju objavljena još 4 natječaja (za 2 društva koja nisu prodana u prvom krugu ponovljeni su natječaji, a 2 tvrtke kćeri su objavljene prvi put).
Sukladno preuzetim obvezama prema Pal-u te usvojenom Strateškom okviru za razvoj 2006-2013 te budućeg Nacionalnog programa restrukturiranja brodogradilišta privatizirati jedno brodogradilište (Uljanik) i pripremiti još jedno za privatizaciju	Ne	u tijeku	Za brodogradilište Uljanik u tijeku je definiranje veličine temeljnog kapitala kao preduvjeta za započinjanje procesa privatizacije.
Izrada elaborata za upravljanje preostalim državnom imovinom uključujući i definiranje nove organizacijske strukture	Ne	u tijeku	Zbog složenosti pitanja koje treba razriješiti prije uspostave nove organizacijske strukture upravljanja državnom imovinom mogući modeli još se nalaze u fazi razmatranja.
Politika tržišnog natjecanja i državne potpore			
Usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s EU stečevinom u području tržišnog natjecanja	Da	2007. nadalje	Mjera se provodi kontinuirano. Usklađivanje je usmjereno na donošenje nacrta novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (vidjeti sljedeću mjeru).
Priprema nacrta prijedloga izmjena i dopuna Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ili novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i drugih propisa potrebnih za davanje ovlasti Agenciji za izricanje kazni i promjenu stvarne nadležnosti suda koji odlučuje o zakonitosti odluka Agencije	Da	2007. nadalje	Pripremne aktivnosti su u tijeku od početka 2007. godine, od travnja uključeni i njemački stručnjaci PHARE projekta. Prvi nacrt novoga Zakona očekuje se u prvom tromjesečju 2008. godine.
Povećanje broja stručnjaka u Agenciji i njihovo osposobljavanje za učinkovitu primjenu propisa o tržišnom natjecanju	Da	2007. nadalje	Tijekom 2007. zaposleno je troje novih pravnika, a dvoje ekonomista trebalo bi biti zaposleno do kraja 2007. godine (odabir kandidata privodi se kraju).

GLAVNE MJERE PREVIJENE U PEP-u 2007.-2009.	PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Provedba PHARE projekta u području tržišnog natjecanja i dobavljanje informatičke opreme putem projekta	Da	2007.-2008.	Provedba twinning projekta sa SR Njemačkom započela u travnju 2007. godine. Odabir dobavljača za nabavu opreme predviđen za listopad 2007.
Aktivna suradnja s drugim regulatornim tijelima u Hrvatskoj	Da	2007. nadalje	Suradnja se aktivno provodi, prvenstveno na razini stručnih službi.
Potpisivanje sporazuma o suradnji s Hrvatskom energetsom regulatornom agencijom i Vijećem za elektroničke medije	Da	studen 2006. travanj 2007.	Sporazum o suradnji s Hrvatskom energetsom regulatornom agencijom potpisan je u studenom 2006. godine, a s Vijećem za elektroničke medije u travnju 2007. godine.
Donošenje pravila o državnim potporama sukladno postupku propisanom Uredbom o državnim potporama	Da	2007. nadalje	Do sada objavljeno sljedeće: Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje ("Narodne novine", broj 20/2007.), Odluka o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti ("Narodne novine", broj 45/2007.), Odluka o objavljivanju pravila o potporama za istraživanje i razvoj i inovacije ("Narodne novine", broj 96/2007.), Odluka o objavljivanju pravila o potporama za zaštitu okoliša (NN 98/2007.).
Povećanje broja stručnjaka u Agenciji i njihovo osposobljavanje za učinkovitu primjenu propisa o državnim potporama	Ne	2008.	Tijekom 2007. nisu zaposleni novi djelatnici u Sektoru za državne potpore Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, ali se isto planira za 2008. godinu u okviru raspoloživih proračunskih sredstava.
Provedba PHARE projekta u području državnih potpora	Da	2007.-2008.	Provedba twinning projekta sa SR Njemačkom započela u travnju 2007. godine.
Nastavak stručnog usavršavanja zaposlenika tijela državne uprave i lokalne i područne (regionalne) samouprave u obavljanju poslova u području državnih potpora	Da	2007. nadalje	U okviru CARDS projekta u prvom dijelu godine i PHARE projekta od travnja nadalje održani seminari za predstavnike TDU te prvi seminari za tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave.
Restrukturiranje željeznica			
Zakon o sigurnosti u željezničkom prometu	Da	IV/07	Zakon donesen u travnju 2007. godine.
Osnivanje Regulatornog tijela	Ne	IX/07	Zakon donesen u srpnju 2007. godine; u postupku formiranja tijela.
Dodjela trasa operaterima	Ne	2009.	Dodjela moguća 2009. obzirom na rokove od donošenja Izvješća o mreži.
Jačanje administrativnih kapaciteta	Ne	2008.	Donošenje nove Uredbe.
Ispunjavanje uvjeta PAL2 zajma	u tijeku	IX/2007.	Privatizacija u tijeku; ponavljanje natječaja.
Donošenje Nacionalnog programa	Da	IX/2007.	U tijeku procedura donošenja IX/2007.
Restrukturiranje brodogradnje			
Završetak izrade individualnih programa restrukturiranja brodogradilišta i njihovo usvajanje od strane Vlade Republike Hrvatske	Ne	veljača 2008.	Završetak individualnih programa restrukturiranja brodogradilišta planira se do konca 2007. godine kada bi trebali biti odobreni od strane Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, nakon čega će moći biti upućeni na verifikaciju Vladi Republike Hrvatske.
Završetak izrade Nacionalnog programa restrukturiranja hrvatske brodogradnje i njegovo usvajanje od strane Vlade Republike Hrvatske	Ne	lipanj 2008.	Izrada nacrtu NPR-a finalizirana je krajem rujna 2006. godine. U međuvremenu je na preporuku EK započeta izrada individualnih programa restrukturiranja koji trebaju biti osnova za izradu, odnosno završetak izrade NPR.
Provedba procesa restrukturiranja u brodogradilištima sukladno individualnim programima restrukturiranja	Ne	od veljače 2008. godine nadalje	Brodogradilišta su tijekom 2007. započela djelomično, provoditi mjere zacrtane u prijedlozima individualnih programa restrukturiranja. Cjelovito provođenje restrukturiranja uvjetovano je odobrenjem Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, odnosno verifikacijom Vlade Republike Hrvatske.

GLAVNE MJERE PREDVIĐENE U PEP-u 2007-2009.	PRIVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Provedba procesa privatizacije ili likvidacije pojedinih brodogradilišta	Ne	tijekom 2008. godine nadalje	Privatizacija brodogradilišta planira se sukladno preuzetim obvezama prema PAL-u te usvojenom strateškom okviru daljnjeg razvika hrvatske brodogradnje. Planirana je privatizacija jednog brodogradilišta i priprema privatizacije još jednog. Međutim, Vlada Republike Hrvatske je zaprimila upite određenih investitora koji su zainteresirani za sudjelovanje u privatizaciji te je moguća i ranija privatizacija ukoliko se za to steknu uvjeti. Također je moguće i ranija likvidacija brodogradilišta ukoliko se programima restrukturiranja ne bude mogla dokazati dugoročna poslovna održivost brodogradilišta.
Restrukturiranje metalurgije i aluminijska industrija			
Donošenje i usvajanje Programa restrukturiranja industrije čelika u RH, te privatizacija željezara kroz koju će se provesti restrukturiranje	Da	1. ožujka 2007.	
Privatizacija Željezare Split kroz koju će se provesti restrukturiranje	Da	kraj 2007.	Privatizacija željezara je provedena. Odabrani su najpovoljniji kupci. Traje rok za izmirenje obveza kupaca preuzetih natječajem.
Privatizacija Valjaonice cijevi Sisak kroz koju će se provesti restrukturiranje	Da	kraj 2007.	Privatizacija željezara je provedena. Odabrani su najpovoljniji kupci. Traje rok za izmirenje obveza kupaca preuzetih natječajem.
Privatizacija društva TLM d.d. Šibenik i s tim povezano restrukturiranje	Da	kraj 2007.	Privatizacija TLM-a je provedena. Odabran je najpovoljniji kupac, te traje rok za izmirenje preuzetih obveza.
Malo i srednje poduzetništvo			
Cjelovito obrazovanje poduzetnika	Da	2006./2007.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05.).
Poticanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva	Da	2006./2007.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05.).
Poboljšanje financiranja malog i srednjeg poduzetništva	Da	2006./2007.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05.).
Poticanje kvalitete i razvoja poslovne i poduzetničke infrastrukture	Da	2006./2007.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05.).
Javno-privatno partnerstvo			
Provedba Programa usklađenja JPP regulative	Ne	2007.-2008.	Usvajanje Zakona o javnoj nabavi očekuje se tijekom rujna 2007. godine, dok se donošenje drugih propisa koji čine zakonodavni okvir JPP-a očekuje tijekom 2008. godine.
Provedba pilot projekata po JPP modelu	Da	kontinuirano	
Odabir adekvatnih JPP projekata, domaćom i međunarodnom integracijom i primjenom EU Direktiva	Da	kontinuirano	
Nuđenje JPP projekata prema koncesijskom i PFI modelu	Da	kontinuirano	
Provedba Programa JPP projekata po sektorima, kontrola ukupnih životnih troškova javnih građevina i dr.	Da	kontinuirano	
Integracija etape projektiranja, građenja, održavanja i uporabe JPP projekata komunalne infrastrukture i javnih građevina	Da	kontinuirano	
Bankovni sustav			
Usvajanje Zakona o financijskom osiguranju (novi naziv za Zakon o financijskom kolateralu)	Da	srpanj 2007.	Usvajanje predviđeno Pregovaračkim stajalištem RH za Poglavlje 9. Financijske usluge.

GLAVNE MJERE PREVIJENJE U PEP-u 2007-2009	PREHVAĆENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Podzakonski propisi vezani uz poslovanje kreditnih unija, a temeljem Zakona o kreditnim unijama (NN 141/06)	Da	srpanj 2007.	
Regulacija deviznog sustava			
Izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju, propisano je stavljanje van snage svih odredbi Zakona koje ograničavaju slobodu kretanja kapitala	Da	14.12.2006.	
Nadzor nebankarskog sektora			
Usvajanje Zakona o financijskom osiguranju	Da	srpanj 2007.	
Usvajanje Zakona o preuzimanju dioničkih društava	Da	2007.	
Usvajanje Zakona o računovodstvu	Da	2007.	
Usvajanje Zakona o financijskim konglomeratima	Ne	2008.	Prema Pregovaračkom stajalištu za poglavlje 9 - Financijske usluge odlučeno je da se Zakon o financijskim konglomeratima donese u 3. tromjesečju 2008. godine.
Poticanje zapošljavanja			
Analiza i evaluacija mjera godišnjih planova poticanja zapošljavanja	Da	ožujak 2007.	Donesen Godišnji plan poticanja zapošljavanja za 2007. godinu u ožujku 2007.
Sustav socijalne sigurnosti			
Reforma socijalnih naknada			
Objedinjavanje socijalnih naknada radi smanjivanja njihovog ukupnog broja Uvođenje dohodovnog i imovinskog cenzusa - bolje ciljanje	Da	srpanj 2007.	Provedeno donošenjem novog propisa u nadležnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.
Brži i kvalitetniji pristup socijalnim naknadama kroz uvođenje jedinstvenog registra socijalnih naknada i jedinstvenog registra korisnika	Ne		Jedinstveni registri nisu uspostavljeni.
Pojednostavljenje administriranja	Da	srpanj 2007.	Novim propisom iz socijalne skrbi pojednostavljen je postupak administriranja.
Ujedačavanje socijalnih naknada - osnovicu za ostvarivanje prava iz socijalne skrbi vezati uz praćenje troškova života	Ne		Mjera nije provedena radi smjernica makroekonomske politike.
Decentralizacija Uvođenje "one-stop-shop office" Deinstitucionalizacija - smanjenje opsega institucionalne skrbi (smanjenje za 10% nove institucionalizacije na područjima obuhvaćenim pilot projektima i 15% korisnika koristi programe kojima se sprječava institucionalizacija)	u tijeku	2009.	Provodi se kontinuirano u sklopu Projekta razvoja sustava socijalne skrbi.
Razvoj informacijsko upravljačkog sustava (smanjenje opsega administrativnih poslova)	u tijeku	2009.	Nakon provedenog natječaja potpisan je ugovor s dobavljačem i izvođačem te će se u 2008. godini ugraditi informatička oprema u ustanove socijalne skrbi na području tri pilot županije, a do kraja 2009. godine i u ostale ustanove socijalne skrbi na području RH.
Provođenje obveza utvrđenih Nacionalnom strategijom zaštite od nasilja u obitelji i Protokola o postupanju u slučajevima nasilja u obitelji	Da	2009. kontinuirano	Provodi se kontinuirano.
Nacionalne manjine			
Projekt podrške Romima	Da	tijekom 2007. i 2008.	Projekt će se realizirati sredstvima EK iz Phare programa 2005 i 2006. godine i sudjelovanjem RH s 30% sredstava iz državnog proračuna.
Izrada publikacije o ostvarenim pravima nacionalnih manjina	Da	tijekom 2007.	Publikacija će se tiskati krajem 2007. godine.
Izbori za Vijeća	Da	2007.	Vlada Republike Hrvatske donijela je 9. svibnja 2007. godine Odluku o raspisivanju izbora za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Izbori su održani 17. lipnja 2007. godine.

GLAVNE MJERE PRIJEDLOŽENE U PEPU ZA 2007.-2009.	PRIVLAČNO DANJE	DATUM	KOMENTARI
Izrada Studije o zemljištu	Ne		Odgodeno.
Pokretanje aktivnosti za izmjenu Zakona o nasljeđivanju	Ne	2008.-2009.	Planira se donošenje posebnog propisa kojim će se urediti okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta.
Provedba natječaja za privatizaciju VUPIK-a - druga faza	Ne	2008.	Natječaj je proveden, ali nije bilo prihvatljivih ponuda.
Izrada studije i pilot projekta za uspostavu FADN-a	Ne	2008.-2009.	Odgodeno zbog dugotrajnosti postupka nabave usluge iz projekta Svjetske banke.
Donijeti Strategiju reforme javne uprave i operativne planove za njezinu provedbu (mjera iz PEP-a 2005.-2007.)	u tijeku	2007.	Nacrt Strategije je izrađen i upućen Vladi Republike Hrvatske.
Donijeti izmjene zakona o sustavu državne uprave (mjera iz PEP-a 2006.-2008.)	Da	30.07.2007.	"Narodne novine" broj 79 od 30.07.2007.
Donijeti izmjene Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika (mjera iz PEP-a 2006.-2008.)	Da	27.12.2006.	"Narodne novine" broj 141 od 27.12.2006.
Donijeti izmjene Zakona o postupku primopredaje vlasti (mjera iz PEP-a 2006.-2008.)	Da	12.02.2007.	"Narodne novine" broj 17 od 12.02.2007.
Donijeti Zakon o financiranju političkih stranaka (mjera iz PEP-a 2006.-2008.)	Da	02.01.2007	Ispravan naziv zakona glasi: Zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata" "Narodne novine" broj 1 od 02.01.2007.
Donijeti izmjene Zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti (mjera iz PEP-a 2006.-2008.)	Da	27.12.2006.	"Narodne novine" broj 141 od 27.12.2006.
Ustrojavanje organizacijskih jedinica za razvoj i upravljanje kadrovima u svim tijelima državne uprave koja zapošljavaju više od 50 zaposlenika (mjera iz PEP-a 2006.-2008.)	Da	2006./2007.	
Donijeti podzakonske propise o sustavu i klasifikaciji radnih mjesta i druge provedbene propise za Zakon o državnoj službi (mjera iz PEP-a 2006.-2008.)	Da	2006./2007.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uredba o raspisivanju i provedbi javnog natječaja i internog oglasa u državnoj službi (NN broj 8/2006. i 8/2007.). 2. Uredba o ustrojstvu i načinu rada Odbora za državnu službu (NN broj 8/2006.). 3. Uredba o mogućnosti rada državnog službenika na izdvojenom mjestu i rada s nepunim radnim vremenom (NN broj 33/2006.). 4. Uredba o upućivanju državnog službenika na rad izvan državne službe NN broj 33/2006.). 5. Etički kodeks državnih službenika (NN broj 49/2006.). 6. Uredba o postupku, načinu polaganja i programu državnog stručnog ispita (NN broj 61/2006.). 7. Pravilnik o sadržaju posebnog izvještaja o ocjeni rada i učinkovitosti državnih službenika (NN broj 78/2006.). 8. Uredba o sadržaju i načinu vođenja osobnih očevidnika i središnjeg popisa državnih službenika i namještenika (NN broj 113/2006.). 9. Uredba o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe državnih službenika (NN broj 10/2007.). 10. Uredba o klasifikaciji radnih mjesta u državnoj službi (NN broj 77/2007.). 11. Uredba o načinima i uvjetima napredovanja državnih službenika (NN broj 77/2007.). 12. Pravilnik o jedinstvenim standardima i mjerilima za određivanje naziva i opisa radnih mjesta u državnoj službi (NN broj 116/2007.). 13. Uredba o klasifikaciji radnih mjesta i plaćama namještenika, planira se u paketu zajedno sa Zakonom o plaćama državnih službenika.

GLAVNE MJERE PREVIHENE U PEP-u 2007.-2009.	PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Donijeti Zakon o plaćama u državnoj službi (mjera iz PEP-a 2006.-2008.)	u tijeku	2008.	Prijedlog zakona je upućen u proceduru Vladi Republike Hrvatske, no donošenje Zakona odgođeno je za 2008. godinu zbog potrebe provedbe detaljne procjene učinka na proračun i izrade fiskalnog učinka, kao i zbog prijevremenog raspuštanja Hrvatskog sabora.
Provođenje funkcionalne analize u tijelima državne uprave (uključujući donošenje programa racionalizacije u tijelima državne uprave u kojima je provedena funkcionalna analiza)	u tijeku	2007./2008.	Projekt se provodi uz potporu Švedske Vlade, temeljem ugovora zaključenog između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj o darovnici Švedske međunarodne agencije za razvoj i suradnju (SIDA), za potporu reformi javne uprave. Izabrana je konzultantska kuća za provođenje projekta, a ugovor je prije potpisivanja upućen na odobrenje Svjetskoj banci.
Donijeti i provesti izmjene Zakona o općem upravnom postupku	u tijeku	2008.	Revizijom Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji, izvršenje ove mjere odgođeno je za 2008. godinu, sukladno roku predviđenom u Prijedlogu strategije reforme državne uprave - što se procjenjuje kao realno objektivni rok donošenja - formirana je radna skupina za izradu Zakona; VRH je u siječnju 2007. donijela Smjernice za izradu novog Zakona - izrada zakona je u tijeku.
Jačanje kapaciteta zaposlenih u Centru za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika	Da	2006. - I tromjesečje 2007.	Tijekom 2006. i do kraja I tromjesečja 2007. Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika, kadrovski je u potpunosti ekipiran (zaposleno je ukupno 13 službenika, koliko je predviđeno Uredbom) te je tijekom I tromjesečja 2007. provedeno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika u Centru za poslove izrade i provedbe općih programa izobrazbe.
Razvoj i implementacija općih programa izobrazbe za državne službenike u državnoj službi	Da	15.02.2007.	Dana 15. veljače 2007. VRH je usvojila Plan općih programa izobrazbe, a edukacija se provodi kontinuirano prema Programu izobrazbe.
Provedba analize potreba za treningom u državnoj službi	Da	svibanj - kolovoz 2007.	
Donijeti novu uredbu o uredskom poslovanju (prilagodenu elektronskom funkcioniranju uprave)	Ne	2008.	Revizijom Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji, izvršenje ove mjere odgođeno je za 2008. godinu, sukladno roku predviđenom u Prijedlogu strategije reforme državne uprave - što se procjenjuje kao realno objektivni rok donošenja.
Informatizacija ureda državne uprave u županijama	Da	2007.	Informatizacija je provedena prema planu za 2007. godinu.
Uspostava informatički podržanog registra/očevidnika državnih službenika	u tijeku	2007./2008.	Uspostava informatički podržanog očevidnika državnih službenika dio je sustava centralnog obračuna plaća i upravljanja ljudskim resursima (COP i HRM) prema Odluci Vlade iz kolovoza 2006., čije provođenje je u tijeku (Koordinaciju projekta vodi Ministarstvo financija).
Usavršavanje lokalnih i regionalnih službenika kroz Akademiju lokalne demokracije	Da	I - IV tromjesečje 2007.	Provedeno prema planu za 2007. godinu.
Izrada Operativnog plana provedbe programa e-Hrvatska 2007 za 2007. godinu	Da	08.05.2007.	
Održavanje seminara "Open source rješenjima ususret zahtjevima EU" unutar kojeg će biti prezentirane Slovenske, Njemačke i Mađarske državne uprave u procesu pridruživanja EU s ciljem osposobljavanja državnih službenika za upotrebu otvorenih kodova	Ne	prva polovica 2008.	Organizacija seminara "Open source rješenjima ususret zahtjevima EU" zbog tehničkih problema je odgođena je za 2008. U okviru Ugovora o pružanju usluge uspostave, korištenja, održavanja i razvoja novih funkcionalnosti te prilagodbe zahtjevima EU zajedničkih informacijskih resursa tijela državne uprave i lokalne samouprave između SDUeH i APIS IT predviđeno je da će APIS IT pružiti uslugu obrazovanja informatičara unutar državne uprave i javnog sektora u primjeni tehnologija otvorene specifikacije unutar kojih će se organizirati i održavanje navedenog seminara.
Obrazovanje informatičkih stručnjaka u tijelima državne uprave kako bi osiguralo kvalitetno informatičko školovanje u sve složenijem IT okruženju	Da	kontinuirano	

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PPP-u 2007-2009	PRIHVATNO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Izrada programa interoperabilnosti informacijskih sustava tijela državne uprave kako bi se uspostavio slobodan protok informacija	Da	kontinuirano	Izvršena je usporedna analiza pozitivnih rješenja u području interoperabilnosti sustava državne uprave u zemljama članicama Europske unije te posebno razmatran sustav EIF (European Interoperability Framework) kao podloga izrade nacionalnog sustava interoperabilnosti u Republici Hrvatskoj. Izvršena su pojedinačna koordinativna usklađivanja s IDABC radnim skupinama u pravcu dobivanja smjernica na kojima će se temeljiti izrada i oblikovanje novog izdanja (verzija 2) EIF sustava - novoblikovan sustav predstavlja prihvatljivu osnovicu izgradnje sustava interoperabilnosti tijela državne uprave u Republici Hrvatskoj te će se u drugom dijelu 2007. godine izraditi model preporuka i podloge za provođenje interoperabilnosti TDU po pojedinačnim uslugama tijela javne vlasti.
Izrada Studije dostupnosti javnih usluga na internetu u 2006. godini provedena metodologijom koja se koristi u EU za praćenje provedbe programa eEurope 2005	Da	12.-2007. u toku na vrijeme	
Razvoj društva temeljenog na znanju			
Poticati društvene i privatne inicijative (osnivače) na osnivanje većeg broja dječjih vrtića s različitim programima predškolskog odgoja, ustrojiti nove programe u najmanje 20 novih lokacija (općina koje do sada nisu imale programe za djecu predškolske dobi za 2007. godinu i dalje, te izraditi Pedagoški standard i Nacionalni uputnik (kurikulum) za predškolski odgoj i obrazovanje	Da	1.9.2007.	U 2007. godini 29 je općina iz šest županija otvorilo dječje vrtiće i/ili ustrojilo programe predškolskog odgoja. Osim toga, do 1. rujna 2007. godine otvoreno je još 35 novih dječjih vrtića (od čega 28 privatnih) i ustrojeno 298 programa. Pedagoški standard je završen i na javnoj raspravi. Nacionalni uputnik (kurikulum) je u izradi.
Provoditi sustavno stručno usavršavanje odgojitelja/ica, stručnih suradnika/ica, ravnatelja/ica i predstavnika/ica općina i gradova za razvoj različitih programa predškolskog odgoja i obrazovanja - po pet županija svake godine x četiri lokacije (općine) za otvaranje novih programa za djecu predškolske dobi	Da	2006./2007.	Provedeno u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje. Do 1. rujna 2007. godine su održana 53 skupa na kojima je sudjelovalo 3.700 sudionika.
Poticati suradnju državnih tijela i lokalne zajednice radi omogućavanja jednakosti pristupa predškolskom odgoju i obrazovanju, posebice za djecu pripadnike nacionalnih manjina (osobito raditi na otvaranju programa predškole za djecu koja se izjašnjavaju kao pripadnici romske nacionalne manjine - svake godine po tri do četiri nova programa)	Da	2006./2007.	Seminari su održani u pet županija. Ukupan broj sudionika: 895 Otvoreni su programi u DV Radost u Dardi, Centar za predškolski odgoj u Novoj Gradiški i Bubamara u Čakovcu s oko 100 romske djece.
U školskoj godini 2006./2007. uvesti novi Nastavni plan i program temeljen na Hrvatskom nacionalnom obrazovnom standardu (HNOS-u) u sve osnovne škole; pratiti i vrjednovati njegovu provedbu, posebice promičući kreativne načine učenja i poučavanja te razvijati sposobnosti učenika za učenje kako učiti, kao pripremu za cjeloživotno učenje	Da	1. 9. 2006.	Novi Nastavni plan i program za osnovnu školu (temeljen na HNOS-u) uveden je u sve škole. HNOS potpora (MZOS-a) je obišla sve županije. Anketama i izravnim uvidima u rad je praćena primjena HNOS-a i primjena novog NPP. Praćenje i vrjednovanje te promicanje kreativnih načina poučavanja i učenja su kontinuirani proces.
Razvijati informacijske i komunikacijske vještine, znanje stranih jezika, matematičku i prirodnoznanstvenu pismenost, tehničku kulturu, poduzetništvo i društvene vještine	Da	školska godina 2006./2007.	Mjera je trajna i ostvaruje se prema planu.
Uspostaviti sustav za vrjednovanje obrazovnih programa, postignuća učenika, uvesti nacionalne ispite za učenike 8. razreda u školskoj godini 2006./2007. te razviti jasne pokazatelje za praćenje i samovrjednovanje postignuća svih sudionika u odgojno-obrazovnom procesu	Da	2. veljače 2007.	Provedeni nacionalni ispiti za učenike 8. razreda osnovne škole (uzorak: 10690 učenika).
Izraditi Pedagoški standard	Da	srpanj 2007.	Prijedlog Nacrta Pedagoškoga standarda za osnovnu školu završen je u srpnju 2007. i upućen na javnu raspravu. Donošenje Pedagoškog standarda se očekuje do kraja 2007.
Izraditi Nacionalni nastavni uputnik/kurikulum	Ne		Strategija za izradu Nacionalnoga kurikuluma za predškolski odgoj, opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje završena je u svibnju 2007. godine.
Stvoriti zakonodavne, organizacijske i materijalne uvjete za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja	Da	3.9.2007.	U lipnju 2007. godine donesen je Nacionalni program mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja. Svim učenicima 1. razreda srednjih škola osigurani su besplatni udžbenici, međumjesni prijevoz i smještaj u učeničkim domovima.

GLAVNE MJERE PREVIDENT U PEPA-a 2007-2010	PRILIVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Provesti godišnje nacionalne ispite prema planu Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja	Da	školska godina 2006./2007.	Održani Nacionalni ispiti u 1. r. gimnazija: pristupilo 98,51% prijavljenih. Održani Nacionalni ispiti u 2.r. gimnazija:12.661 (96,80% prijavljenih). Održani Nacionalni ispiti za učenike 8.r. osnovne škole:10.502 (98,25% prijavljenih). Održani Nacionalni ispite za učenike 1. r. strukovnih škola: pristupilo 98,11% prijavljenih. Završavaju se ispitni katalozi za državnu maturu (objavit će se u listopadu 2007.).
Razviti i implementirati projekt samovrjednovanja srednjih škola	Da	školska godina 2006./2007.	Proveden je eksperimentalni projekt. U projektu je sudjelovala 21 srednja škola.
Stvoriti uvjete za provedbu druge PISA provjere znanja u 2009. godini	Da	školska godina 2006./2007.	Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja i Project Manager za PISU obavili sve prema planu.
Izraditi prijedlog pedagoško-psihološkog obrazovanja nastavnika sukladno Bolonjskom procesu	Da	školska godina 2006./2007.	U okviru projekta CARDS 2003 1.komponenta.Izrađen koncept papir koji će biti usvojen do kraja 2007. godine kao temelj za izradu programa obrazovanja i usavršavanja nastavnika u strukovnim školama.
Razviti sustav za samovrjednovanje svih sudionika u odgojno-obrazovnom procesu	Ne		Kroz MATRA projekt jačanja kapaciteta NCVVO, kao dijela podrške sustavu samovrjednovanja svih dionika procesa - nastavak razvijanja sustava kroz pilot projekt u 21 srednjoj školi.
Redefinirati strukovna područja i zanimanja, razviti Nacionalni kvalifikacijski okvir, utvrditi izlazne kompetencije učenika, izraditi nove programe / kurikulume	Da	školska godina 2006./2007.	Kroz provedbu CARDSA 2002 i 2003 uspostava strateških koraka u razvoju strukovnog obrazovanja - redefinirana tzv.područja rada
Izraditi mrežu programa	Ne		Mreža programa će slijediti kao rezultat provedbe projekta.
Sustavno opremiti srednje škole, posebice strukovne	Da	školska godina 2006./2007.	Iz CARDS-a 2003 (grant) opremljeno je 29 srednjih škola - oko 2 mil EUR (od 2,7 mil EUR). Uz udružena sredstva MZOŠ-a i Svjetske banke opremljeno je 45 gimnazija (prirodoslovni laboratoriji), 12 glazbenih škola (instrumenti), tri likovne škole (keramičke peći), četiri strukovne elektrotehničke škole, pet graditeljskih i dvije ugostiteljske škole.
Razvijati obrazovanje odraslih	Da	2007.	Zakon o obrazovanju odraslih - donesen u veljači 2007. godini.Tiskana strategija obrazovanja odraslih.Uredbom osnovana Agencija za obrazovanje odraslih. Nastavljen rad na CARDS-u 2004.
Povećati broj stipendija i poticaja za pripadnike nacionalnih manjina, odrasle i nezaposlene	Da	školska godina 2006./2007.	U 2007. godini projektom opismenijavanja s osposobljavanjem obuhvaćeno je 278 odraslih. Dodijeljeno je 99 srednjoškolskih stipendija učenicima Romima, 10 visokoškolskih stipendija i 20 školarina.
Razviti pretpostavke za brže uključivanje stranih državljana u obrazovanje	Da	2006./2007.	Preuzete obveze temeljem Zakona o azilu; promijenjena Odluka o upisu u 1. razred srednje škole
Jačati odnose s gospodarskim i socijalnim partnerima	Da	2006./2007.	U svim imenovanim povjerenstvima i radnim skupinama za rad na razvoju sustava strukovnoga obrazovanja su predstavnici socijalnih partnera, različitih institucija i razina odlučivanja.
Provesti vrjednovanje poslijediplomskih studijskih programa (doktorskih i specijalističkih)	Da	tijekom 2007.	Na temelju mišljenja Nacionalnog vijeća za visoko opbrzovanje izdane su dopunice visokim učilištima za izvođenje studijskih programa.
Izrada detaljnog akcijskog plana za uspostavljanje Nacionalnog kvalifikacijskog okvira	Ne		U tijeku je imenovanje Povjerenstva za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira koji bi trebao biti izrađen do kraja 2007.
Uspostaviti dvojni (binarni) sustav do 2010.-2011. Uvesti Dodatak diplomi i Dodatak svjedodžbi. Pripremiti Zakon o pravima studenata. Provoditi vanjsko vrjednovanje kvalitete visokoškolskih programa i ustanova, uz usporedni razvoj jedinica za jamstvo kvalitete na visokim učilištima, povezano s mobilnošću nastavnika i studenata	Da	tijekom 2007.	Sveučilišta su samostalna u odlučivanju o svom ustrojstvu i djelovanju, a sveučilišta i njegova visoka učilišta mogu organizirati, izvoditi, odnosno provoditi stručne studije nakon 2010./2011. Donesen je Zakon o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama kao i Pravilnik o izmjenama i dopuni pravilnika o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju.
Uskladiti mehanizme ulaganja i kontrole trošenja proračunskih sredstava i poticati privatne inicijative	Da	trajno	Nastavak implementacije LUMP SUM (modela jedinstvenog sustava financiranja sveučilišta).

KLAVNE MJERE PREVIHNE U PPP-u 2007-2009	PRIHVACENO (DA/NE)	DA TUM	KOMENTARI
Osposobiti kadrove za trajno praćenje i vrjednovanje znanstvenog i visoko stručnog rada prema svjetskim standardima	Da	trajno	U 2007. godini odobreno je 400 razvojnih radnih mjesta.
Poticati suradnju sa stranim fakultetima i sveučilištima, otvorenost i međunarodnu integraciju	Da	trajno	Sustavno se ostvaruje.
Sustavno jačati dotok informacija o potrebama tržišta rada u sustav visokog obrazovanja te jačati suradnju između visokoškolskog sustava i privatnog sektora	Da	trajno	Stalno se prate i usklađuju potrebe tržišta rada s upisnim kvotama na visoka učilišta. Potiče se i razvija mreža privatnih visokih učilišta (osnovane tri privatne visoke škole).
Jačati Agenciju za znanost i visoko obrazovanje te Nacionalni ENIC/NARIC ured kao središta za promidžbu otvorenosti visokoškolskog sustava	Da	trajno	Sustavno se provodi vrjednovanje studijskih programa kao i priznavanje visokoškolskih stranih kvalifikacija.
Razvijati stručne studije u manjim urbanim sredinama	Da	trajno	Uz suradnju s Fondom za razvoj i zapošljavanje provodi se projekt "Razvoj stručnih studija radi poticanja zapošljavanja u manjim urbanim sredinama".
Snimiti potrebe djelatnosti radi poticanja uspješnijeg razvoja i zapošljavanja mladih u manjim urbanim sredinama	Da	trajno	Implementacija projekta Razvoj stručnih studija radi poticanja zapošljavanja u manjim urbanim sredinama.
Snimiti stanje o potrebama u segmentu menadžerskih i organizacijskih vještina	Da	trajno	Projekt snimanja stanja o potrebama traje, osim u programima ekonomije i trgovine.
Nastaviti preustrojavanje znanstvenoga sustava i jačati suradnju između sustava znanosti, Vlade RH i gospodarstva	Da	trajno	Akcijski plan za poticanje ulaganja u znanost i istraživanje je u postupku prihvatanja.
Vrjednovati znanstvene organizacije i njihov preustroj	Da	trajno	Nacionalno vijeće za znanost i Agencija za znanost i visoko obrazovanje su u rujnu 2007. godine započeli vrjednovanje 10 znanstvenih organizacija.
Pristupiti Sedmom okvirnom programu te jačati sudjelovanje hrvatskih znanstvenika i drugih subjekata u okvirnim programima Europske unije	Da	1.1.2007.	Sedmi okvirni program je potpuno operativan od 1.siječnja 2007.
Jačati zapošljavanje mladih znanstvenika i pružati potporu ulaganju u znanstvenu infrastrukturu	Da	trajno	Odobrena nova mjesta za znanstvenice novake i povratnike (hrvatske znanstvenice iz inozemstva).
Novčanu potporu za znanstvene programe i projekte dodijeliti onim programima i projektima koji su prioriteti (okoliš, zdravlje, energija, materijali)	Da	trajno	Provedeno vrjednovanje znanstvenih projekata i programa. U trećem će se ciklusu prijave znanstvenih projekata i programa prilikom odobravanja osobita pozornost posvetiti prioritetima.
Povećati izdvajanja za temeljna istraživanja, te istraživanja zaštite okoliša, ekonomskog razvoja krša, jadranske obale, mora i otoka, u poljoprivredi, biotehnologiji, o hrani, zdravlju, informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, nano znanosti, novim materijalima, građnji i novim proizvodnim procesima, energiji te izvorima alternativne obnovljive energije, transportu i sigurnosti, socijalnim i humanističkim znanostima, hrvatskom identitetu, socijalnoj integraciji, obrazovanju i učenju te cjeloživotnom učenju	Da	trajno	Provedeno vrjednovanje znanstvenih projekata i programa. U trećem će se ciklusu prijave znanstvenih projekata i programa prilikom odobravanja osobita pozornost posvetiti prioritetima.
Osigurati kvalitetnu tehnolojsku infrastrukturu kroz specijalizirane ili opće poslovne inkubatore u kojima će novoosnovane kompanije započeti svoj razvoj	Da	trajno	Provodi BICRO.
Pokrenuti nove projekte radi promicanja suradnje akademske zajednice i gospodarstva	Da	trajno	Provodi Tehnolojsko vijeće, HIT, BICRO.
Unaprijediti postupak financiranja praćenja tehnolojskih projekata	Da	trajno	Tehnolojsko vijeće, HIT.
Izraditi smjernice za poticanje inovacijskog i tehnolojskog sustava	Da	trajno	Smjernice su u postupku prihvatanja.
Poslove vezane za te aktivnosti dati u nadležnost HIT-u d.o.o.	Da	trajno	Od kraja 2006. godine ti su poslovi u nadležnosti HIT-a.
Reforma zdravstva			
Reforma sustava zdravstva			
Osiguranje zajedničkog pristupa sustava zdravstva, socijalne skrbi te sustava civilnog društva na pomoći najosjetljivijem dijelu stanovništva	Da	lipanj - rujan 2007.	Provedeni natječaji za financiranje projekata i programa udruga iz područja zdravstva i socijalne skrbi.
Osnivanje domova zdravlja na otocima i područjima od posebnog državnog interesa	Ne		Osnivanje domova zdravlja na otocima sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ br. 85/06.) je u tijeku te se očekuje osnivanje domova zdravlja – Brač, Cres, Hvar, Korčula, Krk, Lošinj, Pag, Rab i Vis u 2008.godini.
Početak rada Hrvatskog zavoda za mentalno zdravlje	Da	prosina 2007.	
Unaprjeđenje kvalitete i akreditacije zdravstvenih ustanova prema djelatnostima	Da	3.10.2007.	Usvojen/donijet je Zakon o kvaliteti zdravstvene zaštite

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PPP-u 2007-2009	PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Reforma sustava financiranja zdravstva			
Uvođenje plaćanja bolnica mehanizmom DTS-a	Da	lipanj 2007.	Provodi se pilot projekt primjene plaćanja po dijagnostičko terapijskim skupinama (DTS); od 15. lipnja 2007. odabrane bolnice ispostavljaju račune i prema DTS.
Reforma sustava javnog zdravstva			
Usklađivanje relevantnih zakona i podzakonskih akata s propisima i praksom EU	Da	18.6.2007.	Pravilnik o sustavu sljedivosti krvnih pripravaka i praćenju ozbiljnih štetnih događaja i ozbiljnih štetnih reakcija.
	Da	18.6.2007.	Pravilnik o uvjetima u pogledu prostora, stručnih radnika i medicinsko-tehničke opreme za obavljanje djelatnosti uzimanja i pohranjivanja krvotvornih matičnih stanica iz pupkovine.
	Da	30.4.2007.	Pravilnik o uvjetima u pogledu prostora, stručnih radnika i medicinsko-tehničke opreme za uzimanje, pohranjivanje i presađivanje očnih tkivnih presadaka.
	Da	30.7.2007.	Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.
Zdravstvena preventiva (promidžbene aktivnosti kojima se preventivno štiti zdravlje, a koje spadaju u tzv. kategoriju "stila života" (kao što su borba protiv ovisnosti o alkoholu, nikotinu, narkoticima, borba protiv pretilosti)	Da	rujan - listopad 2007.	Usvojen je Nacionalni program za rano otkrivanje karcinoma debelog crijeva.
	Da	listopad - prosinac 2007.	Izrađen Nacrt Nacionalnog akcijskog plana za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine 2007.-2011., očekuje se usvajanje na Vladi RH.
Reforma Pravosuđa			
Modernizacija i učinkovitiji rad hrvatskih sudova			
Delegiranje predmeta s opterećenih sudova na manje opterećene sudove	Da	2007.	Kontinuirano.
Provedba projekta praćenja rješavanja starih i neriješenih predmeta (kaznenih i građanskih)	Da	2007.	Kontinuirano.
Priprema Okvirnih mjerila za rad sudaca	Da	Primjenjuju se od 1. srpnja 2007.	
Nadzor nad radom sudske uprave (od strane Pravosudne inspekcije Ministarstva pravosuđa)	Da	2007.	Kontinuirano.
Prijenos ovrha na temelju vjerodostojnih isprava na javne bilježnike	Da	2007.	Kontinuirano.
Pilot projekt "Mirenje pri sudovima" među strankama u parničnom postupku	Da	2007.	
Pilot projekt spajanja 8 prekršajnih i općinskih sudova	Da	2006.	Rezultati pilot projekata nisu bili zadovoljavajući, te je radna skupina za racionalizaciju mreže sudova nakon analize provedenog pilota predložila da se odustane od racionalizacije mreže sudova na način da se spajaju općinski i prekršajni sudovi, te da se racionalizacija provodi na način da se spajaju sudovi iste vrste. Vlada RH je 9. ožujka 2007. donijela Zaključak o započinjanju procesa Racionalizacije mreže sudova u Republici Hrvatskoj spajanjem sudova iste vrste.
Analiza svrhitosti sadašnje sudačke mreže	Da	2007.	Rezultati pilot projekata nisu bili zadovoljavajući, te je radna skupina za racionalizaciju mreže sudova nakon analize provedenog pilota predložila da se odustane od racionalizacije mreže sudova na način da se spajaju općinski i prekršajni sudovi, te da se racionalizacija provodi na način da se spajaju sudovi iste vrste. Vlada RH je 9. ožujka 2007. donijela Zaključak o započinjanju procesa Racionalizacije mreže sudova u Republici Hrvatskoj spajanjem sudova iste vrste.
Reforma zemljišnoknjižnog sustava			
Jačanje aktivnosti na ažuriranju rješavanja zaostataka u zemljišnoknjižnim predmetima	Da	2007.	

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2007.-2009.	PRILIVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Sustavni nadzor nad provođenjem mjera i radom zemljišnoknjižnih odjela	Da	2007.	
Edukacija zemljišnoknjižnih referenata	Da	2007.	
Uspostava digitalne zemljišne knjige u svim zemljišnoknjižnim odjelima	Da	2007.	
Provedba mjera za stvaranje zajedničke Baze zemljišnih knjiga s podacima iz gruntovnice i katastra	Da	2007.	Kontinuirano.
Zatvaranje ručno vođenih zemljišnih knjiga	Da	2007.	
Osnivanje novih zemljišnih knjiga	Da	2007.	Kontinuirano.
Povećanje efikasnosti zaštite vjerovnika i naplate potraživanja			
Provedba Akcijskog plana za smanjenje broja ovršnih predmeta na sudovima	Da	2007.	
Edukacija stečajnih sudaca u svezi noveliranog Stečajnog zakona	Da	2007.	
Program stručnog ispita za stečajne upravitelje	Da	2007.	
Utvrđivanje kriterija za imenovanje stečajnih upravitelja	Da	2007.	
Reforma kaznenog zakonodavstva			
Primjena noveliranog Zakona o kaznenom postupku i edukacija sudaca i državnih odvjetnika	Ne		Vlada RH je na sjednici održanoj 9. ožujka 2007. usvojila platformu za donošenje novog Zakona o kaznenom postupku koja sadrži strateške smjernice za korijentnu izmjenu ZKP-a. Radna skupina za njegovu izradu je osnovana sa zadatkom da do 30. rujna 2008. g. uputi nacrt prijedloga Zakona o kaznenom postupku u vladinu proceduru.
Provedba Nacionalnog programa za suzbijanje korupcije 2006.-2008.	Da	2007.	Kontinuirano.
Zaštita okoliša			
Donošenje i početak provedbe podzakonskih propisa Zakona o zaštiti okoliša o procjeni utjecaja na okoliš i strateškoj procjeni utjecaja na okoliš	Ne	2008.	Vezano uz novi Zakon o zaštiti okoliša koji je usvojen u listopadu 2007. u Hrvatskom saboru. Navedeni provedbeni propisi još nisu doneseni, u izradi su i usvojit će se tijekom 2008. godine.
Izrada Plana zaštite i poboljšanja kakvoće zraka	Da	11./2007.	Plan je izrađen te je predviđen za usvajanje od Vlade RH u I. tromjesečju 2008..
Provođenje ocjenjivanja kakvoće zraka na teritoriju države i razvrstavanje na zone i područja	Da	05./2007.	Preliminarna procjena kakvoće zraka na teritoriju Republike Hrvatske izrađena u svibnju 2007.
Izrada Nacionalne strategije za provedbu Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime (UNFCCC) i Kyotskog protokola s planom djelovanja	Da	05./2007.	Nacionalna strategija izrađena u svibnju 2007. godine.
Izrada Plana raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova	Ne	III. kvartal 2008.	Izrada Plana odvijat će se u okviru provedbe projekta CARDS 2004, koji je započeo u rujnu 2007.
Priprema strateških dokumenata i projekata za IPA financiranje	Da	20.9.2007.	Vlada RH prihvatila IPA Operativni program za zaštitu okoliša. U tijeku priprema projekata od strane krajnjih korisnika za IPA financiranje.
Jačanje vodnogospodarstvenog planiranja-donošenje Strategije upravljanja vodama i nastavak rada na drugoj fazi donošenja planova upravljanja vodama na pojedinim vodnim područjima	Da (vezano za donošenje Strategije upravljanja vodama)	31.12.2007.	Vezano za Strategiju upravljanja vodama, donošenje Strategije je u zakonskoj proceduri i slijedi kontinuirana provedba sukladno PEP-u 2007.-2009.

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U REP. za 2007-2009	PRILIVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Izrada godišnjeg Nacionalnog izvješća o monitoringu Jadrana	Ne	II. kvartal 2007.	Izvješće za 2005. godinu izrađeno i dostavljeno MED-POL-u u listopadu 2006. Izvješće za 2006. i 2007. izradit će se tijekom prve polovice 2008.
Izrada godišnjeg izvješća, brošure i karte o kakvoći mora na plažama	u izradi	31.12.2007.	Izrada godišnjeg izvješća, brošure i karte o kakvoći mora na plažama uslijedit će po završetku sezone kupanja 2007.
Revizija i usvajanje revidirane Nacionalne strategije zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti	Ne	II. kvartal 2008.	Prioriteti i akcijski planovi unutar Nacionalne strategije i akcijskog plana biološke i krajobrazne raznolikosti povezani su s uspostavom ekološke mreže RH. Odgađanje proglašavanja ekološke mreže usporilo je i rad na reviziji strategije čiji se završetak očekuje u II. kvartalu 2008.
Izrada i usvajanje provedbenih propisa temeljem Zakona o zaštiti prirode (i Zakona o GMO-ima)	Da/u tijeku	2007.	NN 05/07, NN 11/07, NN 89/07
Uspostava Nacionalne ekološke mreže	u tijeku	2007.	Uredba o proglašenju ekološke mreže Republike Hrvatske sa sustavom ekološki značajnih područja i ekoloških koridora s ciljevima očuvanja i snjericama za mjere zaštite koje su namijenjene održavanju ili uspostavljanju povoljnog stanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i/ili divljih svojiti. (u postupku usvajanja)
Zaštita novih područja (PP Neretva)	Ne	vidjeti komentar	Pripremljena je stručna podloga za proglašenje područja delte rijeke Neretve u kategoriji parka prirode (osigurana sredstva u Državnom proračunu za 2007.) no zbog neslaganja stavova između pripadnika lokalne zajednice nije se nastavilo s postupkom proglašavanja područja zaštićenim, niti je osnovana JU PP Neretva.
Provedba planova upravljanja za vuka i risa (nakon 2007. revizija)	Da	12./2007.	Provedena je revizija akcijskih planova u okviru planova upravljanja populacijama zaštićenih vrsta (vuk i ris). Revidirani planovi biti će usvojeni prije kraja 2007.
Međunarodna suradnja u području zaštite prirode (provedba projekata):			
KEC-Svjetska banka	Da	2007.	
NATURA2000 - PHARE	Ne	2009.	Započela je provedba PHARE projekta „Uspostava mreže NATURA 2000“, a završetak projekta prolongiran je na kraj 2009.
Daljnji razvoj registra opasnih i rizičnih postrojenja	Da	2007.	Registar je u 2007. nadograđivan, a do 2009., sukladno zahtjevima Seveso II Direktive, razvit će se u Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari.
Javna nabava			
Izrada i upućivanje u proceduru Vlade Republike Hrvatske Nacrta prijedloga zakona o javnoj nabavi	Da	13. travnja 2007.	
Usvajanje Zakona o javnoj nabavi	Da		Zakon o javnoj nabavi je usvojen 3. listopada 2007. godine na sjednici Hrvatskog sabora. Objavljen je u Narodnim novinama, broj 110/2007, a stupit će na snagu 1. siječnja 2008. godine.
Izrada, donošenje i stupanje na snagu Uredbe o objavama i evidenciji javne nabave	Ne	2008.	Mjera će se provesti sukladno odredbama novog Zakona o javnoj nabavi (NN, broj 110/2007).

GLAVNE MJERE PREDVIĐENE U PEP-u 2007.-2009.	PRIHVATENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Reguliranje postupaka nabave roba, radova i usluga male vrijednosti, kao i reguliranje primjene CPV/CPC izvršiti sukladno odredbama novog Zakona o javnoj nabavi	Ne	2008.	Mjera će se provesti sukladno odredbama novog Zakona o javnoj nabavi (NN, broj 110/2007).
Izrada priručnika za javnu nabavu (Izrada Priručnika javne nabave za ponuditelje)	Da	veljača 2007.	
Izrada Rječnika javne nabave	Ne	prosinac 2008.	Izrada rječnika/pojmovnika javne nabave je planirana u okviru projektnog prijedloga.
Preustroj Ureda za javnu nabavu kao stručne službe Vlade Republike Hrvatske u Središnji državni ured za javnu nabavu	Ne		Nije predviđeno da se do kraja 2007. godine ostvari ova mjera.
Prijedlog provedbe i primjene IT sustava za potrebe Središnjeg državnog ureda za javnu nabavu, sustava statistike i analize podataka vezanih za javnu nabavu	Ne		Nije predviđeno da se do kraja 2007. godine ostvari preustroj Ureda za javnu nabavu kao stručne službe Vlade Republike Hrvatske u Središnji državni ured za javnu nabavu.
Razvoj IT sustava za potrebe Središnjeg državnog ureda za javnu nabavu (statistika i analiza podataka, interna i eksterna komunikacija) te za potrebe sustava javne nabave	Ne		Nije predviđeno da se do kraja 2007. godine ostvari preustroj Ureda za javnu nabavu kao stručne službe Vlade Republike Hrvatske u Središnji državni ured za javnu nabavu.
Uvođenje internet stranice Oglasnika javne nabave svih nabava u Republici Hrvatskoj	Ne	2008.	Mjera će se provesti sukladno odredbama novog Zakona o javnoj nabavi (NN, broj 110/2007).
Razvoj sustava elektroničke nabave, te centraliziranja javne nabave ovisno o njenoj opravdanosti	Ne	2008.-2010.	Mjera će se provesti sukladno odredbama novog Zakona o javnoj nabavi (NN, broj 110/2007).
Razvoj metodologije izrade plana nabave (ugovaranja)	Ne		Nije predviđeno odredbama novog Zakona o javnoj nabavi (NN, broj 110/2007).
Jačanje administrativnog kapaciteta Središnjeg državnog ureda za javnu nabavu	Ne/Da		Nije predviđeno da se do kraja 2007. godine ostvari preustroj Ureda za javnu nabavu kao stručne službe Vlade Republike Hrvatske u Središnji državni ured za javnu nabavu. Međutim, u okviru jačanja postojećeg Ureda za javnu nabavu za 2007. godinu, izrađen je Godišnji provedbeni plan izobrazbe državnih službenika Ureda. Djelatnici Ureda su pohađali Modul "Trening trenera" organiziran u suradnji sa Centrom za izobrazbu državnih službenika Središnjeg državnog ureda za upravu, tako da Ured ima 18 tenara osposobljenih da vode module o javnoj nabavi. Također su sudjelovali na niz domaćih i međunarodnih seminara i radionica u vezi sa javnom nabavom, te bili na TAIEX studijskom putovanju.
Jačanje administrativnog kapaciteta kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi; obuka trenera za javnu nabavu, obuka zaposlenika za nabavu i nadzor, te njihova stalna edukacija	Da	kontinuirano 2007. - 2009.	U veljači je pripremljen Nacrt a u svibnju 2007.godine izrađen konačni Program izobrazbe obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi za razdoblje 2007-2009. U svibnju, lipnju i rujnu 2007. godine su održani moduli o javnoj nabavi namijenjeni izobrazbi državnih dužnosnika i državnih službenika. U razdoblju studeni-prosinac 2007. godine se održava modul "Javna nabava" vezano za odredbe novog Zakona o javnoj nabavi (NN, broj 110/2007).
Povećanje percepcije sustava javne nabave putem izdavanja biltena i publikacija, održavanja web stranice, održavanja seminara i radionica, kontakta sa medijima i sl.	Da	kontinuirano 2007. - 2009.	Tijekom 2007. godine izdana su 3 (veljača, svibanj i rujan) e-Biltena o javnoj nabavi. Napravljena je nova web stranica Ureda "Portal javne nabave". U drugom kvartalu 2007. nadograđena je aplikacija za dostavljanje godišnjih izvješća tako da je na internetskoj stranici Ureda dodan jasno vidljiv banner na naslovnici koji upućuje posjetitelja na predaju odnosno na pretraživanje godišnjih izvješća. Time su omogućene funkcije pretraživanja godišnjih izvješća za neregistrirane posjetitelje web stranice, te pogled godišnjih izvješća. U okviru niza seminara namijenjenih sustavu javne nabave u Republici Hrvatskoj, održani su i seminari u suradnji sa TAIEX-om te u organizaciji USAID-a.